

Lapuanjoen kalatalousalue
Käyttö- ja hoitosuunnitelma vuosille 2022 - 2031

Sisältö

1	Johdanto	6
2	Tavoitteet koko kalatalousalueelle	9
2.1	Yleistavoitteet, tavoitekuva	9
2.2	Osatavoitteet	9
2.2.1	Tiedon kerääminen (1)	9
2.2.2	Luontainen elinkierto (2)	10
2.2.3	Saalisajit ja määrä (3)	10
2.2.4	Saalisajien koko (4)	10
2.2.5	Kehittämistoimenpiteet (5)	10
2.2.6	Yhteistyö (6)	10
2.2.7	Rakenteet (7)	10
3	Suunnitelma osa-alueelle 1, Kuortaneenjärvi	11
3.1	Perustiedot vesialueesta sekä kalakantojen ja kalastuksen (ml. ravut) nykytilasta	11
3.1.1	Vesialue ja sen tila	11
3.1.2	Kalakantojen nykytila	12
3.1.3	Kalastuksen nykytila	18
3.2	Kalakantojen ja kalastuksen (ml. ravut) tavoitetilat ja osatavoitteet	19
3.2.1	Tavoitetila	19
3.2.2	Osatavoitteet	19
3.3	Toimenpiteet kalakantojen hoitamiseksi ja kalastuksen kehittämiseksi	21
3.3.1	Ehdotukset kalastuksen säätelytoimenpiteiksi	21
3.3.2	Suunnitelma kunnostustoimenpiteistä	21
3.3.3	Suunnitelma istutuksista	21
3.3.4	Ehdotukset kalastuksen kehittämistoimenpiteiksi	21
3.4	Suunnitelma kalastusta ja kalakantoja koskevan seurannan järjestämisestä	22
4	Suunnitelma osa-alueelle 2, Kuorasjärvi	22
4.1	Perustiedot vesialueesta sekä kalakantojen ja kalastuksen (ml. ravut) nykytilasta	22
4.1.1	Vesialue ja sen tila	22
4.1.2	Kalakantojen nykytila	23
4.1.3	Kalastuksen nykytila	23
4.2	Kalakantojen ja kalastuksen (ml. ravut) tavoitetilat ja osatavoitteet	24
4.2.1	Tavoitetila	24
4.2.2	Osatavoitteet	24
4.3	Toimenpiteet kalakantojen hoitamiseksi ja kalastuksen kehittämiseksi	26
4.3.1	Ehdotukset kalastuksen säätelytoimenpiteiksi	26

4.3.2	Suunnitelma kunnostustoimenpiteistä	26
4.3.3	Suunnitelma istutuksista	26
4.3.4	Ehdotukset kalastuksen kehittämistoimenpiteiksi	26
4.4	Suunnitelma kalastusta ja kalakantoja koskevan seurannan järjestämisestä	26
5	Suunnitelma osa-alueelle 3, Hirvijärvi	27
5.1	Perustiedot vesialueesta sekä kalakantojen ja kalastuksen (ml. ravut) nykytilasta	27
5.1.1	Vesialue ja sen tila	27
5.1.2	Kalakantojen nykytila	28
5.1.3	Kalastuksen nykytila	29
5.2	Kalakantojen ja kalastuksen (ml. ravut) tavoitetilat ja osatavoitteet	29
5.2.1	Tavoitetila	29
5.2.2	Osatavoitteet	30
5.3	Toimenpiteet kalakantojen hoitamiseksi ja kalastuksen kehittämiseksi	32
5.3.1	Ehdotukset kalastuksen säätelytoimenpiteiksi	32
5.3.2	Suunnitelma kunnostustoimenpiteistä	32
5.3.3	Suunnitelma istutuksista	32
5.3.4	Ehdotukset kalastuksen kehittämistoimenpiteiksi	32
5.4	Suunnitelma kalastusta ja kalakantoja koskevan seurannan järjestämisestä	32
6	Suunnitelma osa-alueelle 4, Lapuanjoen pääuoma	33
6.1	Perustiedot vesialueesta sekä kalakantojen ja kalastuksen (ml. ravut) nykytilasta	33
6.1.1	Vesialue ja sen tila	33
6.1.2	Kalakantojen nykytila	33
6.1.3	Kalastuksen nykytila	35
6.1.4	Potentiaali	35
6.2	Kalakantojen ja kalastuksen (ml. ravut) tavoitetilat ja osatavoitteet	38
6.2.1	Tavoitetila	38
6.2.2	Osatavoitteet	38
6.3	Toimenpiteet kalakantojen hoitamiseksi ja kalastuksen kehittämiseksi	41
6.3.1	Ehdotukset kalastuksen säätelytoimenpiteiksi	41
6.3.2	Suunnitelma kunnostustoimenpiteistä	41
6.3.3	Suunnitelma istutuksista	41
6.3.4	Ehdotukset kalastuksen kehittämistoimenpiteiksi	41
6.4	Suunnitelma kalastusta ja kalakantoja koskevan seurannan järjestämisestä	41
7	Virtavedet	42
7.1	Tavoitteet	42
7.2	Osatavoitteet	42
7.3	Suuret joet	42
7.3.1	Nurmonjoki	42
7.3.2	Kauhavanjoki	44

7.4	Tunnistettua kalataloudellista potentiaalia omaavat pienet ja keskisuuret joet	44
7.4.1	Lakajoki	44
7.4.2	Kaarankajoki	45
7.4.3	Töysänjoki	45
7.4.4	Pahajoki	46
7.4.5	Kätkänjoki	47
7.4.6	Salonjoki	48
7.5	Muut pienet joet ja uomat	48
7.5.1	Toimintasuunnitelma	48
8	Pienet järvet	49
8.1	Perustietoja	49
8.1.1	Myydyt luvat	49
8.1.2	Alavudenjärvi	49
8.1.3	Autionselkä	50
8.1.4	Eteläinen Edesjärvi	50
8.1.5	Iso Allasjärvi	51
8.1.6	Iso Mulkkujärvi	51
8.1.7	Iso Soukkajärvi	52
8.1.8	Iso Vehkajärvi	52
8.1.9	Jääskänjärvi	52
8.1.10	Kaarankajärvi	53
8.1.11	Kontolampi	53
8.1.12	Kuhajärvi	54
8.1.13	Kuivasjärvi	54
8.1.14	Kuotesjärvi	55
8.1.15	Kyrösjärvi	55
8.1.16	Kätkänjärvi	56
8.1.17	Löyänjärvi	56
8.1.18	Miekkajärvi	57
8.1.19	Mustalampi	57
8.1.20	Pahkajärvi	57
8.1.21	Ponnenjärvi	58
8.1.22	Porraslampi	58
8.1.23	Putulanjärvi	59
8.1.24	Pyylampi	59
8.1.25	Rantatöysänjärvi	60
8.1.26	Saarijärvi (Alavus)	60
8.1.27	Saarijärvi (Kuortane)	61
8.1.28	Sapsalampi	61

8.1.29	Saukkojärvi.....	61
8.1.30	Seurus	62
8.1.31	Valkeinen	62
8.1.32	Varpulan tekojärvi	62
8.1.33	Vetämäjärvi.....	63
8.2	Muut järvet	63
8.3	Toimintasuunnitelma	63
9	Kalaistutusten toteuttaminen kalatalousalueella	63
10	Vesialueiden käytön alueellinen suunnittelu ja yhteistoiminnan kehittäminen kalatalousalueella...	65
10.1	Kalataloudellisesti merkittävät alueet.....	65
10.2	Kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvat alueet ja niillä käytettävät pyydykset	65
10.3	Kalastusmatkailuun hyvin soveltuvat alueet	65
10.4	Vapaa-ajankalastuksen yhtenäislupa-alueet ja järjestelmän kehittäminen	65
10.5	Yhteistoiminnan kehittäminen kalatalousalueella	66
11	Suunnitelma kalastuksenvalvonnan järjestämisestä.....	67
12	Vaelluskalojen, uhanalaisten kalakantojen ja biologisen monimuotoisuuden huomioon ottaminen toimenpiteissä	67
13	Täpläravun ja muiden vieraslajien huomioon ottaminen toimenpiteissä.....	68
14	Ehdotus kalastuksenhoitomaksuina kerättävien varojen omistajakorvauksiin käytettävän osuuden jakamiseksi	68
15	Alueellinen edunvalvonta	69
16	Suunnitelma viestinnästä	69
17	Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpano	69
18	Vaikuttavuuden arviointi ja suunnitelman päivitys	71

Liite 1 Tavoitteet ja mittarit

Liite 2 Kalatalousalueen järvet

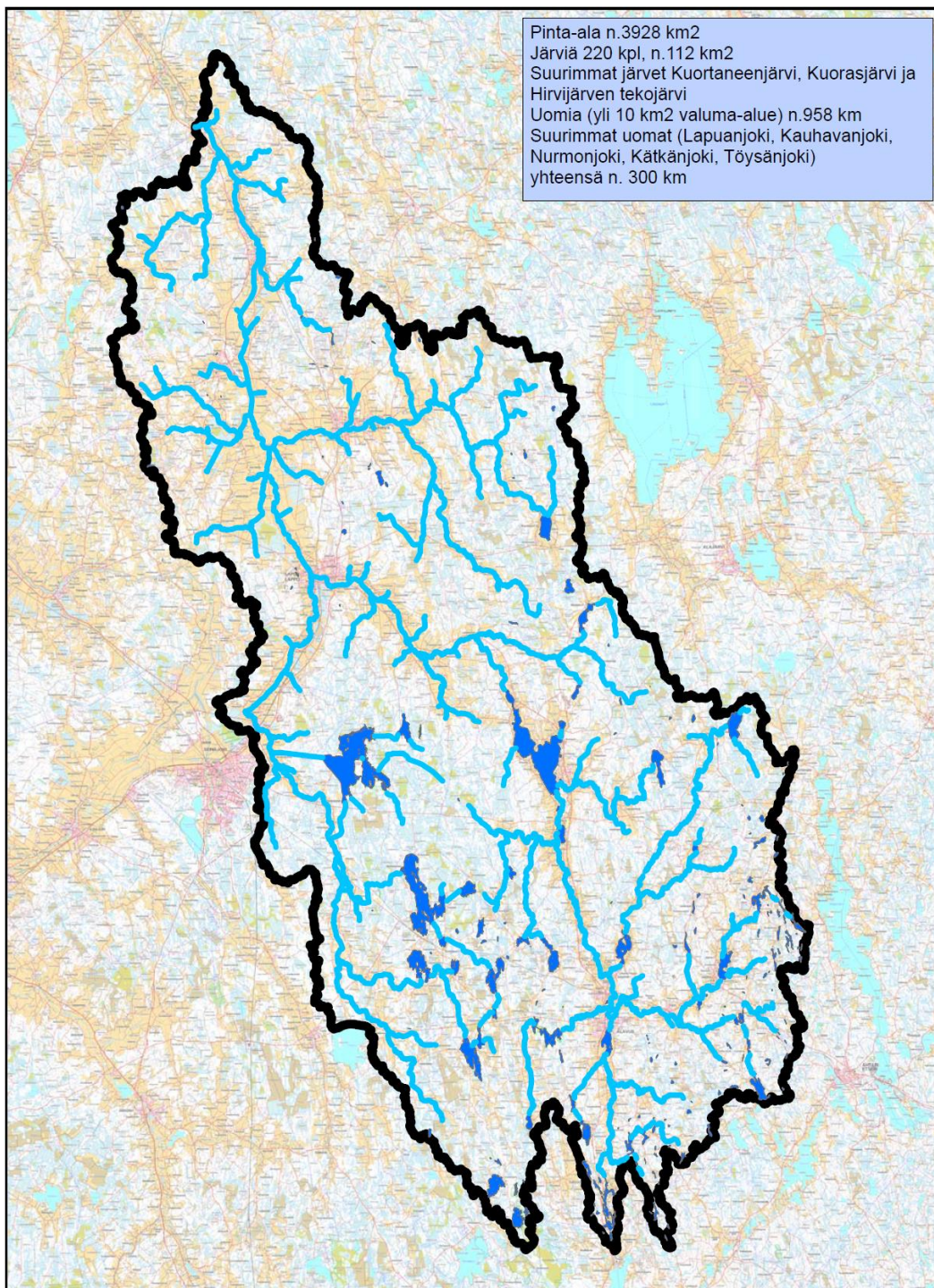
1 JOHDANTO

Lapuanjoen kalatalousalue sijaitsee Etelä-Pohjanmaalla. Vieressä sijaitsevat Pohjoisen Rannikko-Pohjanmaan kalatalousalue, johon kuuluu Lapuanjoen alaosa, Merenkurkun kalatalousalue, Kyrönjoen kalatalousalue, Suomenselän kalatalousalue ja Järvisseudun kalatalousalue.

Kalatalousalueen järvien vesipinta-ala on noin 112,40 km² ja jokien noin 20,30 km². Järvet ja joet sijoittuvat pääosin Alavuden kaupungin, Kuortaneen kunnan, Seinäjoen ja Kauhavan kaupunkien alueelle. Lisäksi alueella on 324 yksityistä kiinteistöä, johon sisältyy vesialuetta. Alueen kolme suurinta järveä ovat Kuortaneenjärvi, Kuorasjärvi ja Hirvijärven tekojärvi sekä suurin uoma Lapuanjoki. Yhteensä järviä on 220 kpl ja yli 10 km² valuma-alueen omaavia uomia on noin 958 km.

Alueella on 59 osakaskuntaa (KALPA -tietokanta), joista suurimmat ovat Alavuden, Kuortaneen ja Töysän osakaskunnat. Osakaskunnista alle 10 on järjestäytynyt yhteisaluelain mukaisesti.

Suurin osa kalastajista on vapaa-ajankalastajia, eli virkistys- ja kotitarvekalastajia. Alueella toimii satunnaisesti myös kaupallisia kalastajia hoitokalastuksessa. Alueelta löytyy muutamia erityiskalastuskohteita. Järvien halutuimmat saaliskalat ovat hauki, kuha, ahven ja made sekä siika.

Kuva 1. Lapuanjoen kalatalousalue (pohjakartta MML 2021)

Vuonna 2016 tuli voimaan uusi kalastuslaki (395/2015), jonka 1 §:ssä lain tarkoitus määritellään seuraavasti: ”Tämän lain tarkoituksena on parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon perustuen järjestää kalavarojen ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä käyttö ja hoito siten, että turvataan kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto, kalakantojen luontainen elinkierto sekä kalavarojen ja muun vesiluonnon monimuotoisuus ja suojele.” Kalastuslain 35§:n mukaan kalatalousalueiden tulee laatia alueilleen käyttö- ja hoitosuunnitelma maksimissaan seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi. Käyttö- ja hoitosuunnitelmassa kuvataan tärkeimmät päälinjat kalavarojen käytölle ja hoidolle, sekä mahdolliset osatavoitteet. Käyttö- ja hoitosuunnitelman tulee perustua parhaaseen käytettävissä olevaan tutkimus- ja seurantatietoon. Käyttö- ja hoitosuunnitelman tulee noudattaa kansallisia kala-, kalatie- ja rapustrategioita eikä se saa olla ristiriidassa niiden kanssa.

Käyttö- ja hoitosuunnitelman tulee sisältää nykytilan kuvauksen, jossa selvitetään alueen kalaston ja kalastuksen tilanne. Nykytilan perusteella pyritään asettamaan kalavarantojen käytön ja hoidon tavoitetila

suunnittelukaudelle. Tavoitetilan saavuttamiseksi pitää osatavoitteiden olla helposti mitattavia sekä käytettävissä olevien resurssien puitteissa toteutettavissa. Mikäli suunnitelmakauden alkuvaiheissa huomataan osatavoitteiden olevan mahdotonta toteuttaa, niitä pitäisi arvioida mahdollisimman nopeasti uudelleen. Suunnittelukauden aikana tutkimus ja -seurantatiedon lisääntyessä, käyttö- ja hoitosuunnitelmaa olisi hyvä päivittää tarpeen mukaan.

2 TAVOITTEET KOKO KALATALOUSALUEELLE

Kalaston ja kalastuksen parissa toimivat alueen asiantuntijat ovat osallistuneet kalatalousalueen hallituksen lisäksi kalatalousalueen kalaston ja kalastuksen tavoitteita sekä keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi. Asiantuntijat olivat kalastuksen ja Lapuanjoen vesistöalueen aktiivisia toimijoita: osakaskuntien, kalastusseurojen, kalatalousalueen, palvelutuottajien ja viranomaisten edustajia sekä aktiivisia kalastajia.

Kalatalousalue on määrittänyt tavoitteeksi yleiset tavoitteet ja osatavoitteet seuraavissa asiakokonaisuuksissa:

1. Millainen tieto on tärkeää kalaston ja kalastuksen käytössä, hoidossa ja kehittämisessä.
2. Mitkä ovat sellaisia kalalajeja, joiden luontaista elinkiertoa tulisi erityisesti vahvistaa.
3. Mitkä olisivat kalalajeja, joita kalastajat haluaisivat saaliiksi ja millainen pyydettyjen kalojen yksilöko olisi toivottava.
4. Millaisilla keinoilla tavoitteisiin tulisi pyrkiä, millaiset keinot nähdään tehokkaimmiksi.
5. Millaiseen yhteistyöhön oltaisiin valmiita osakaskuntien kesken tai kalatalousalueen järjestämänä.
6. Millaista on yhteistyö.
7. Millaisia rakenteita alueella on (mm. veneenlaskuluiskat).

Edellä lueteltuihin kohtiin määritettiin tavoitteita sekä vesistökohtaisesti, että myös yleisellä tasolla.

2.1 YLEISTAVOITTEET, TAVOITEKUVA

Seuraavassa esitetään yleis- ja osatavoitteet koko kalatalousalueelle. Tavoitteet eri vesialueilla saattavat olla tarkemmat tai jossain kohdin poiketa koko alueen tavoitteista.

Tavoitekuva:

Kalatalousalueen kalastosta ja kalastuksesta on saatavilla luotettavaa, useisiin tietolähteisiin perustuvaa ja jatkuvasti vuosittain päivittyvää tietoa.

Kalojen luontainen elinkierto toimii kalatalousalueen vesistöissä.

Kalastus on nykyistä suositumpaa ja kalastusta harjoitetaan monipuolisesti eri pyyntivälineillä ja eri kalalajeihin kohdistuen.

Alueella on ”istuta ja pyydä” -kalastuskohteita, kalaston rakenne on nykyistä parempi, kalastusta opetetaan aktiivisesti, kalastusmatkailua on nykyistä enemmän, alueella on ammattimaista särkikalojen pyyntiä, kalastus kohdistuu monipuolisesti eri lajeihin, myös särkikaloihin, kalastusseurat ja osakaskunnat toimivat aktiivisesti ja niihin saadaan aktiivisia henkilöitä.

2.2 OSATAVOITTEET

2.2.1 Tiedon kerääminen (1)

Tärkeimmäksi tiedolliseksi tavoitteeksi asetetaan tieto toimialueen eri vesistöjen kalaston nykytilasta ja lajien välisestä runsaussuhteista sekä kalataloudellisesti merkittävimpien kalalajien luontaisen lisääntymisen onnistumisesta sekä kasvunopeudesta.

Toiseksi tärkeimmäksi tiedolliseksi tavoitteeksi asetetaan tieto kalojen elinkierrolle tärkeistä alueista, minkä voidaan myös ajatella pitävän sisällään tiedon alueiden sijainneista ja myös alueiden kunnosta eli kyvystä ylläpitää luontaista elinkiertoa.

Tavoitteiksi asetetaan tiedon kerääminen pyyntiponnistuksesta (kalastusluvista, niiden tyypistä ja määrästä, viehekalastuksen määrästä, pyydysten laadusta), saaliista (saaliin määrästä, laadusta, alkuperästä (istutus vai luontainen)), istutusten vaikutuksista, petokalojen elohopeapitoisuudesta, rapukannan kehityksestä ja

ravustuslupien määrästä. Tavoitteena on myös kerätä tieto eri pyyntimuotojen rahallisesta tuotosta lupamyyntialueittain ja pyyntitavoittain eriteltynä.

Kaikki tieto, johon liitettävissä paikkatieto, tallennetaan paikkatietoaineistona avoimessa tiedostomuodossa.

Olennaista on kerätä tieto kalastosta ja kalastuksesta vuosilta 2022-2024, jota ajanjaksoa käytetään kuvaamaan nykytilannetta käyttö- ja hoitosuunnitelmassa.

2.2.2 Luontainen elinkierto (2)

Luontaisen elinkierron parantaminen asetetaan tavoitteeksi erityisesti kuhan, ahvenen, hauen, taimenen ja mateen osalta. Näistä taimenen elinkierron parantaminen on koko kalatalousaluetta tarkasteltaessa merkittävin tavoite taimenen ollessa erittäin uhanalainen laji. Virtavesissä tavoite taimenen osalta on suhteellisesti vielä merkittävämpi.

2.2.3 Saalisajit ja määrä (3)

Tavoitteeksi asetetaan, että koko kalatalousalueen tasolla kuhan, ahvenen, mateen, siian, lahnan, hauen ja jokiravun kanta on niin vahva, että niitä on mahdollista saada hyödynnettäväksi saaliiksi nykyistä enemmän. Tavoitteet ovat tarkemmat vesialuekohtaisesti.

2.2.4 Saalisajien koko (4)

Tavoitteeksi asetetaan, että saaliiksi saadun mateen, kuhan, hauen, ahvenen ja siian keskimääräinen koko on nykyistä suurempi. Tavoitteet ovat tarkemmat vesialuekohtaisesti.

2.2.5 Kehittämistoimenpiteet (5)

Tavoitteeksi asetetaan, että käytettävät kehittämistoimenpiteet sekä annettavat ohjeet, suositukset ja määräykset perustuvat alueen kalastosta ja kalastuksesta kerättyyn tietoon ja että niillä voidaan katsoa olevan vaikutusta, jolla lähestytään kalastolle ja kalastukselle asetettuja tavoitteita. Toimenpiteet, ohjeet, suositukset ja määräykset valitaan vesialuekohtaisesti.

Tavoitteeksi asetetaan, että alueella toimii kaupallisesti kannattavasti ammattimaisia särkikalan pyytäjiä.

2.2.6 Yhteistyö (6)

Tavoitteeksi asetetaan, että kalastuksen valvonta järjestetään yhteistyössä koko kalatalousalueen alueella.

Tavoitteeksi asetetaan, että kalatalousalue voi myöntää kalastuslupan kaupalliseen särkikalan kalastukseen koko kalatalousalueelle. Yhtenäinen lupa mahdollistaa särkikalan kaupallisen kalastuksen kannattavuuden.

Tavoitteeksi asetetaan, että muodostetaan yhtenäislupa-alueita.

Tavoitteeksi asetetaan, että palveluiden markkinointia tehdään yhteistyössä vesialueen omistajien, kalastusoikeuden haltijoiden, kalatalousalueen ja palveluiden tuottajien kanssa.

2.2.7 Rakenteet (7)

Tavoitteeksi asetetaan, että kaikilla järvillä ja jokialueilla, jotka haluavat tehdä yhteistyötä kalastuksen valvonnassa tai joilla on hoitokalastustarvetta tai joilla voidaan harjoittaa kaupallista särkikalan pyyntiä tai joilla on muu tarve veneenlaskuluiskalle, on vähintään yksi yleisessä käytössä oleva veneenlaskuluiska.

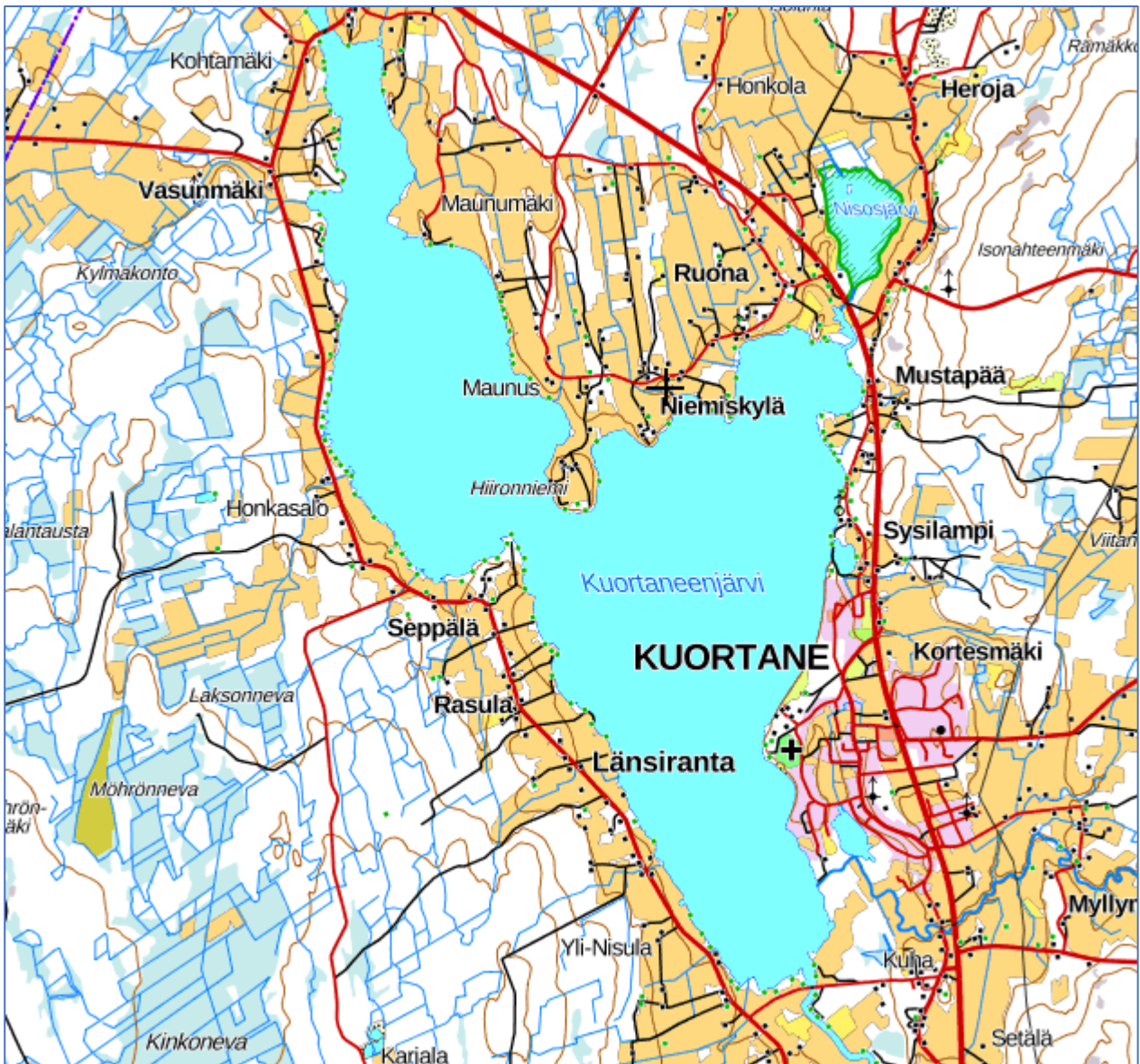
3 SUUNNITELMA OSA-ALUEELLE 1, KUORTANEENJÄRVI

3.1 PERUSTIEDOT VESIALUEESTA SEKÄ KALAKANTOJEN JA KALASTUKSEN (ML. RAVUT) NYKYTILASTA

3.1.1 Vesialue ja sen tila

Lapuanjoen vesistön suurin luonnonjärvi on Kuortaneenjärvi, joka on Etelä-Pohjanmaalla tärkeä loma-asutus- ja virkistysjärvi. Kuortaneenjärven valuma-alue sijoittuu kahden kunnan, Alavuden ja Kuortaneen alueelle. Järven yläpuolinen valuma-alue on 1 266 km², josta Kuortaneenjärven oman valuma-alueen pinta-ala on 432 km². Kuortaneenjärven pinta-ala on 15 km² ja keskisyyvyys 3,3 m. Syvin kohta on 16 metriä. Kuortaneenjärven laskennallinen viipymä on vain noin kaksi kuukautta. Kuortaneenjärven maankäytöstä peltojen osuus valuma-alueesta on 20 % ja kangasmaiden metsiä lähes 60 %. Kaikki valuma-alueen toiminnot kuten asutus, teollisuus, peltoviljely, karjanhoito, metsänhoito ja turvetuotanto vaikuttavat Kuortaneenjärven veden laatuun. Kuortaneenjärvelle on tehty suunnitelma kesäaikaisen säännöstelyn muutoksesta.

Järvellä on läpivirtausjärven piirteitä, mikä heijastuu esimerkiksi kerrostuneisuuteen, pohjan happitalouteen ja syvänteiden pohjaeläimistöön. Järveä säännöstellään, ja järvi tasaa alapuolisen Lapuanjoen virtaamia ja vedenlaatua. Kuortaneenjärven suurin kuormittaja on maatalous, sillä järven rannoilla ja valuma-alueella on runsaasti maataloutta. Muita kuormittajia ovat muun muassa metsätalous, turvetuotanto sekä haja-asutuksen ja taajamien jätevedet. Kuormituksen seurauksena järvi on rehevöitynyt, ja ekologisen tilan laatutekijät osoittavatkin pääosin tyydyttävää tilaa. Järven kalasto on jonkin verran muuttunut, mutta on kuitenkin varsin monipuolinen sisältäen muun muassa muikkua ja kuhaa. Kuortaneenjärvessä esiintyy lähes vuosittain kestoaltaan ja voimakkuudeltaan vaihtelevia sinileväkukintoja. Vesikasvillisuus ja muu rantavyöhykkeen eliöstö ilmentävät rehevöitymistä. Sen sijaan syvännepohjaeläimistö kuvaa erinomaista tilaa ja onkin varsin monilajinen. Läpivirtausluonteesta johtuen kerrostuneisuus purkautuu helposti erityisesti kesäaikaan, minkä vuoksi syvänteiden happitilanne ei muodostu niin pahaksi kuin voisi olettaa.

Kuva 2. Kuortaneenjärven kartta (MML 2021).

3.1.2 Kalakantojen nykytila

Kuortaneenjärven kalasto on rehevälle järvelle varsin tyypillinen. Särkikalat, kuten särki ja lahna ovat vallitsevia ja arvokaloja, erityisesti karussa ja viileässä vedessä viihtyviä lohensukuisia kaloja on niukasti. Kalaston rakenteessa on kuitenkin tapahtunut positiivisia muutoksia 2000-luvun alussa toteutettujen Kuortaneenjärvi –hankkeiden aikana. Rehevässä ja sameassa vedessä viihtyvää kuhaa on ollut viime vuosina erityisen runsaasti eikä merkkejä kannan taantumisesta ole nähtävissä. Suurten yksilöiden puuttuminen kalastajien saaliista on herättänyt keskustelua ja kuhan kasvuominaisuuksia on selvitetty suomenäyttein vuosina 2020 – 2021. Kuortaneenjärvellä on ollut pitkään voimassa verkkojen solmuvälirajoitus ja myös vanhan asetuksen mukainen alamitta 37 cm oli nostettu 42 cm:iin. Lapuanjoen kalatalousalueella harvinaisuutena esiintyvälle muikulle on kalastajien antamien lausuntojen mukaan onnistuttu raivaamaan tilaa hoitokalastuksilla ja muikkukanta on alkanut pikkuhiljaa vahvistumaan. Kanta ei vielä ole runsas, mutta kuitenkin pyyntivahvuinen. Muikkusaaliin ohessa saadaan jonkin verran kuoretta. Myös ahvenkanta on osoittanut runsastumisen merkkejä, erityisesti suurikokoisten yksilöiden määrä on ilahduttavasti lisääntynyt. Myös madekanta näyttäisi elpyvän hitaasti mutta varmasti. Haukikanta järvessä on edelleen vahva ja suuria yli 10 kg yksilöitä saadaan saaliiksi vuosittain. Hauen kutuolosuhteita on parannettu kevään 2021 aikana rakentamalla kutukosteikko Pennalanlahdelle vesialueen omistajan Kuortaneen kalastuskunnan ja Suomen vapaa-ajankalastajien keskusjärjestön toimesta.

Kuortaneenjärvellä on suosittu kalaston luontaista lisääntymistä Kuortaneen kalastusseura ry:n toimesta ja istutuksia on tehty erittäin vähän. 1950-luvulla aloitettu siian istutus lopetettiin kokonaan 1990-luvulla ja

pian sen jälkeen kuhan istutus, kun huomattiin että järven oma tuotanto on erittäin voimakasta. Järven oma siiantuotanto on hyvin heikkoa, vaikka lisääntymispaikkoja on kohtuullisesti. Järvessä satunnaisesti tavattavat taimen ja kirjolohi ovat peräisin yläjuoksulla tehdyistä istutuksista. Järveen on istutettu koeluonteisesti pieni erä ankeriasta v. 2020, edellisestä ankeriasistutuksesta on jo yli 50 vuotta.

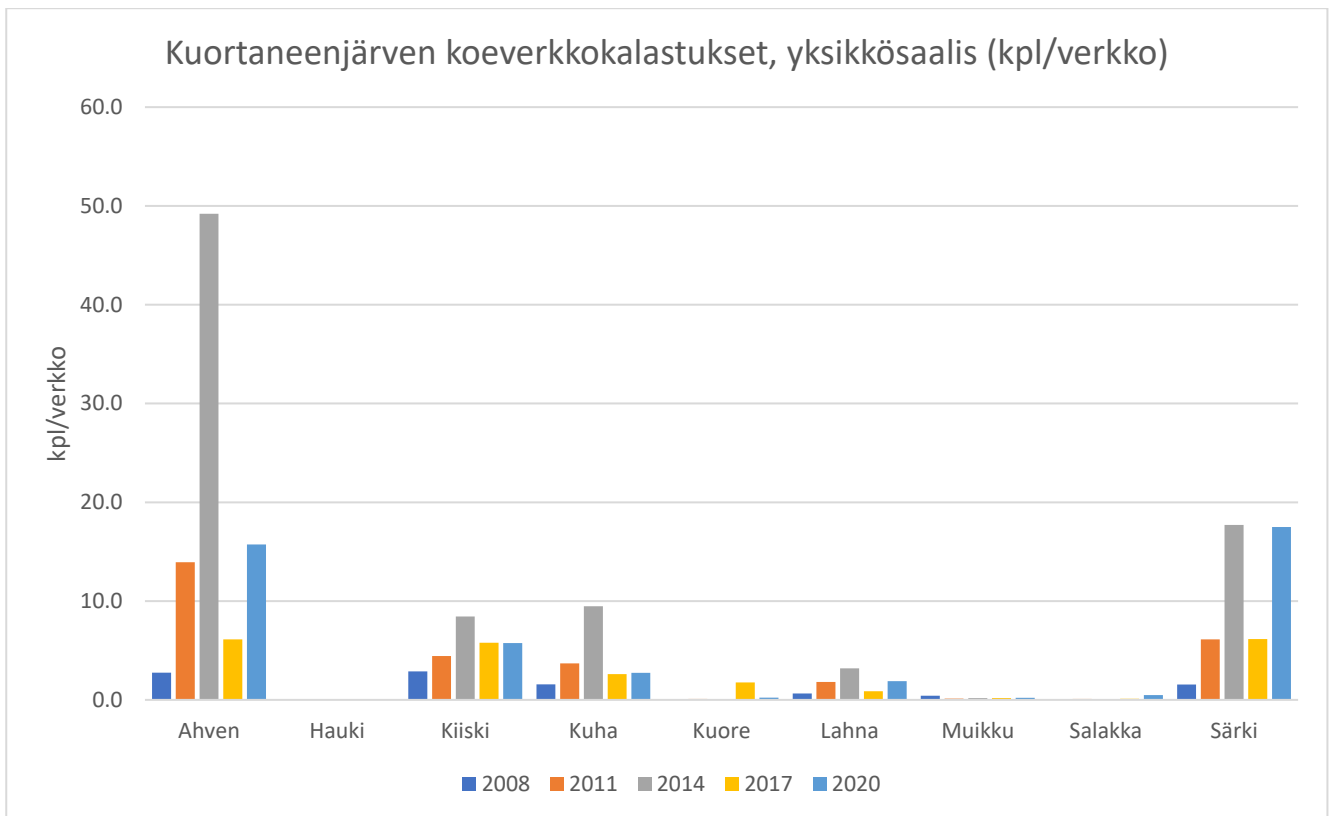
Kuortaneenjärvellä harjoitettu hoitokalastus on viime vuodet ollut pääasiassa avorysä-, paunetti- ja katiskapyyntiä nuottauksen ollessa hiipunut. Nuottaus aloitetaan kuitenkin uudelleen Kuortaneen kalastusseura ry:n uusittua nuottauslauttakaluston täysin uudeksi. Vähempiarvoisen kalan varastointi tapahtuu edelleen kylmäkontissa Länsirannan venesatamasta, josta kala kuljetetaan rehutehtaalle.

Jokirapu ei ole vielä palautunut pyyntiä kestäväksi kannaksi 1990-luvun kannan romahduksen jälkeen. Koeravustuksissa ja katiskapyyntin oheissaaliina on kuitenkin saatu rapuja ja niiden kasvatukseen kalastusseura on rakentanut kasvattamon sekä luonnonravintolammikot.

Kuortaneenjärven viimeisin koeverkkokalastus on tehty vuonna 2020. Sen ja edellisten kalastusten tulokset on esitetty seuraavissa taulukoissa ja kuvissa.

Taulukko 1. Kuortaneenjärven koeverkkokalastukset 2008 – 2020. Yksikkösaalis (kpl/verkko)

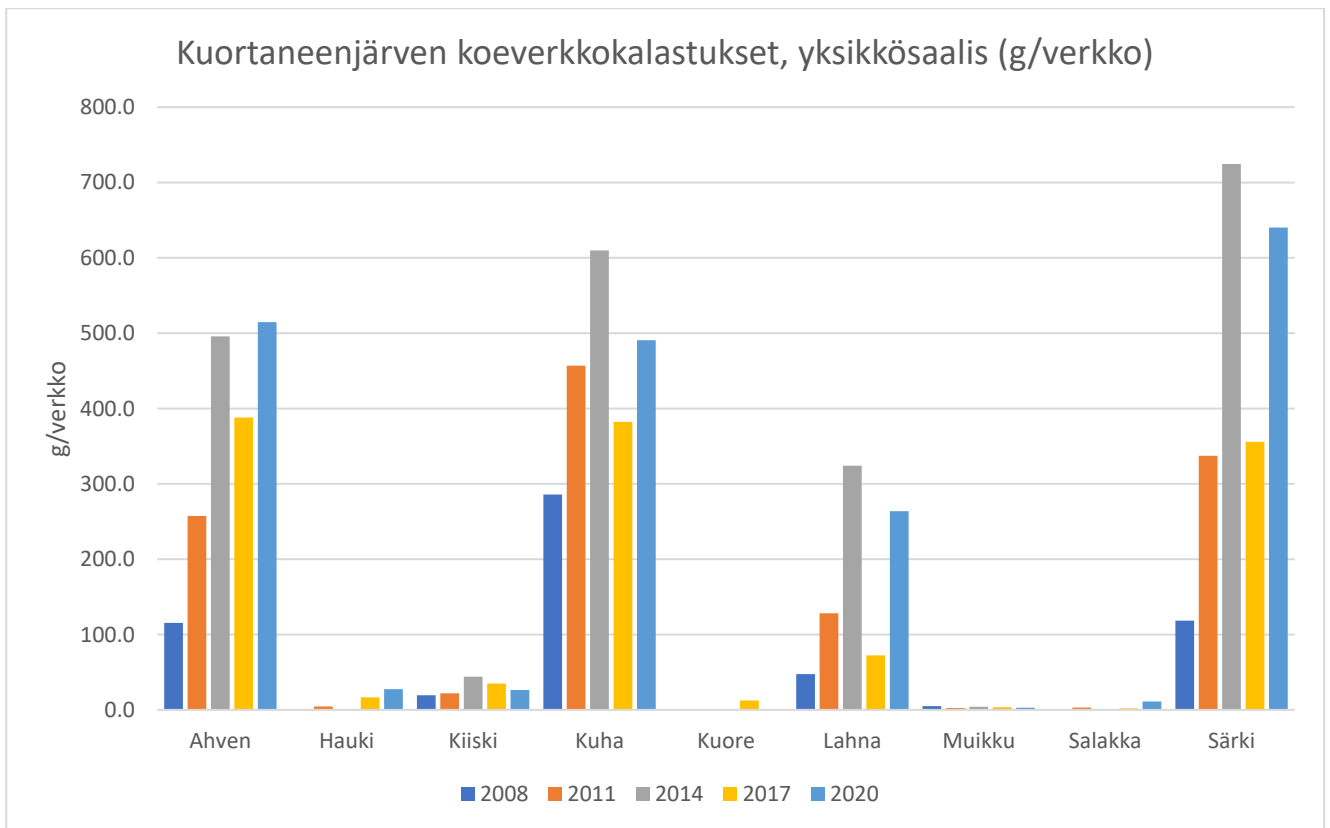
Yksikkösaalis (kpl/verkko)	2008	2011	2014	2017	2020
Ahven	2.8	13.9	49.2	6.1	15.7
Hauki	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Kiiski	2.9	4.4	8.4	5.8	5.8
Kuha	1.6	3.7	9.5	2.6	2.7
Kuore	0.1	0.1	0.0	1.8	0.2
Lahna	0.7	1.8	3.2	0.9	1.9
Muikku	0.4	0.1	0.2	0.2	0.2
Salakka	0.0	0.1	0.0	0.1	0.5
Särki	1.6	6.1	17.7	6.2	17.5
Kaikki yhteensä	9.9	30.4	88.3	23.6	44.6

Kuva 3. Kuortaneenjärven koeverkkokalastukset 2008 – 2020. Yksikkösaalis (kpl/verkko)

Taulukko 2. Kuortaneenjärven koeverkkokalastukset 2008 – 2020. Yksikkösaalis (kpl/verkko)

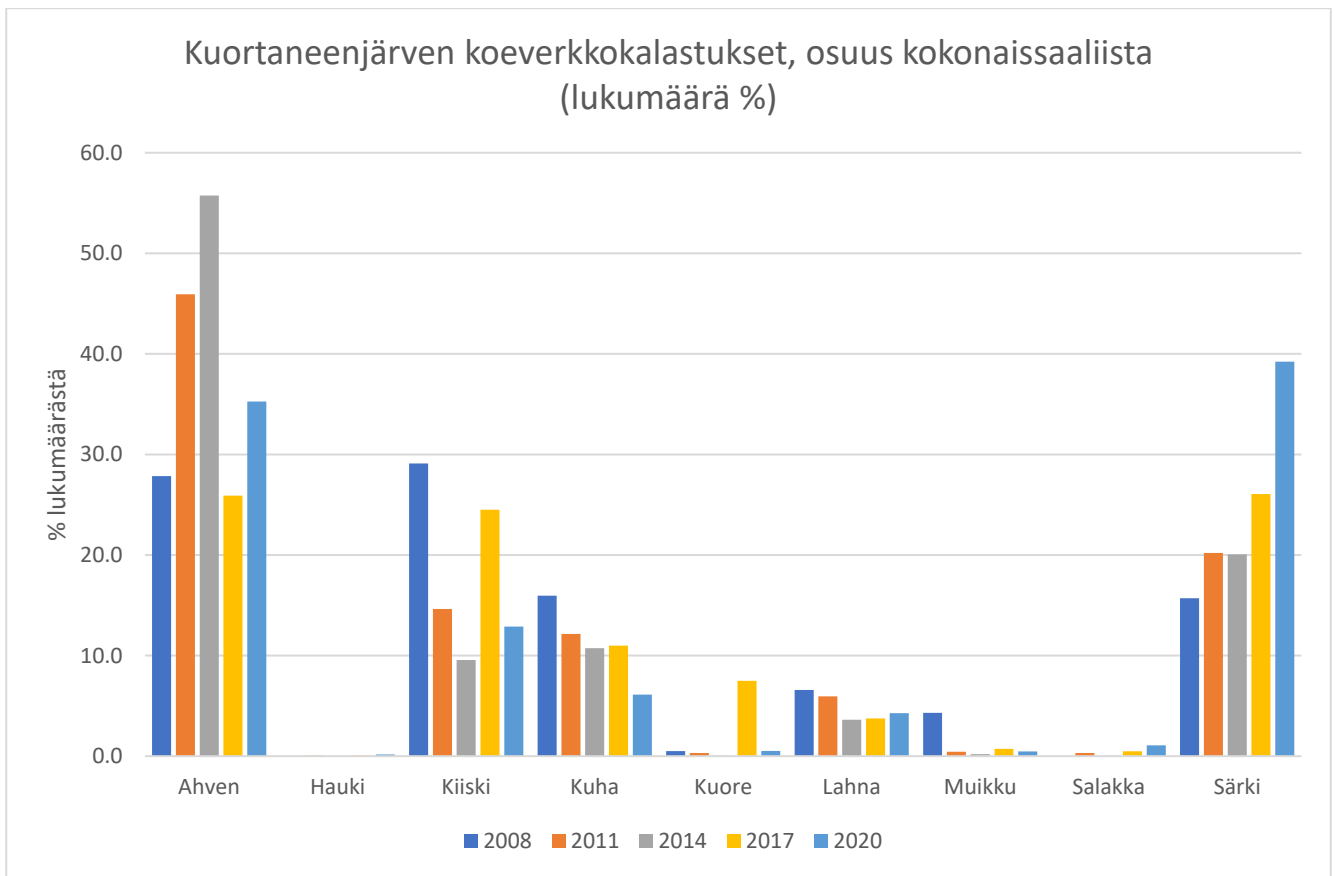
Yksikkösaalis (g/verkko)	2008	2011	2014	2017	2020
Ahven	115.4	257.3	495.8	388.1	514.6
Hauki	0.0	4.5	0.0	16.8	27.5
Kiiski	19.5	22.0	44.1	35.0	26.5
Kuha	285.8	456.9	609.7	382.2	490.7
Kuore	0.3	0.4	0.5	12.4	1.0
Lahna	47.5	128.2	324.2	72.3	263.8
Muikku	4.9	2.4	4.0	3.5	2.9
Salakka	0.0	3.1	0.4	2.1	11.1
Särki	118.4	337.2	724.7	355.7	640.3
Kaikki yhteensä	591.9	1211.9	2203.4	1268.1	1978.5

Kuva 4. Kuortaneenjärven koeverkkokalastukset 2008 – 2020. Yksikkösaalis (g/verkko)

Taulukko 3. Kuortaneenjärven koeverkkokalastukset 2008 – 2020. Osuus lukumäärästä.

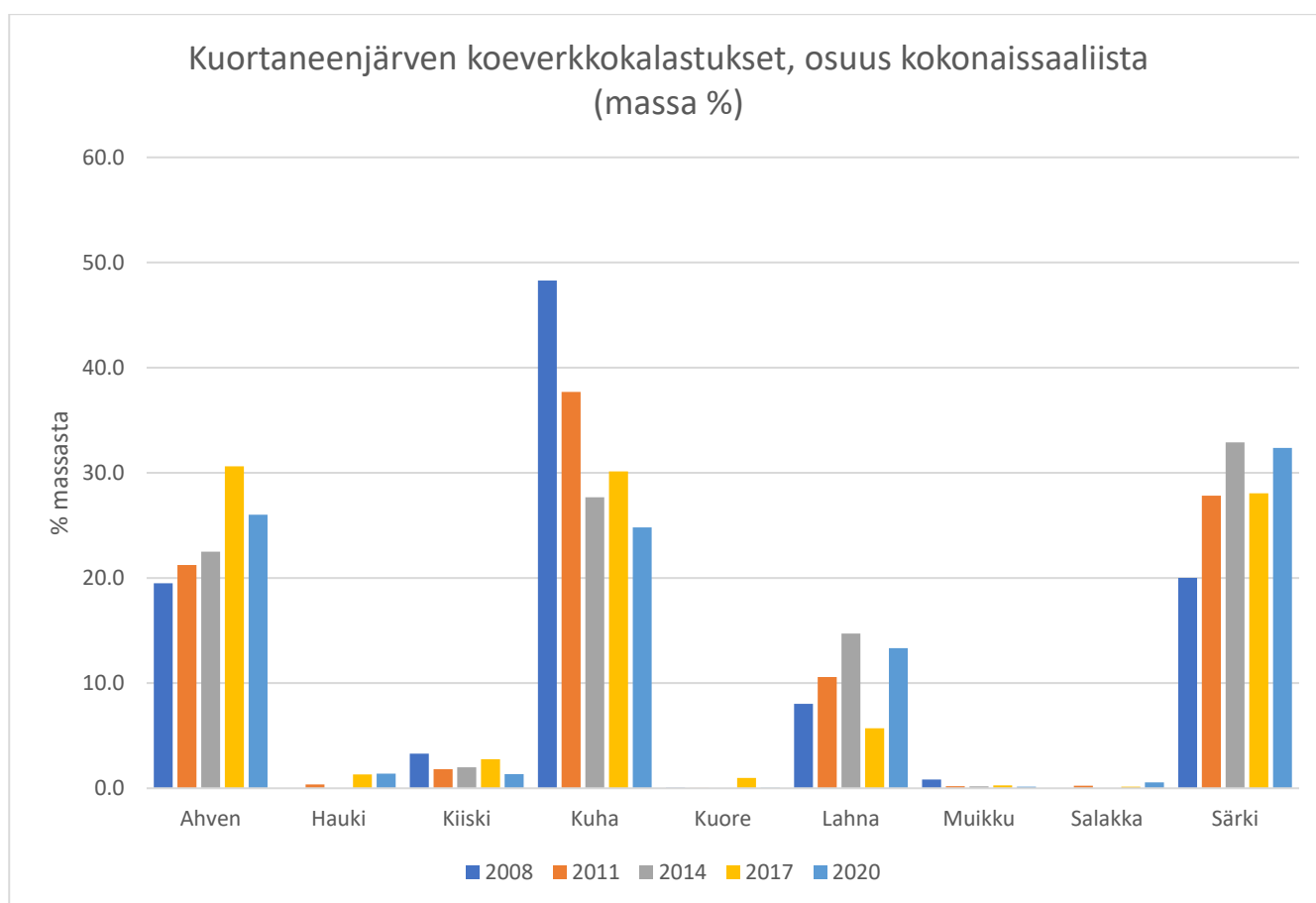
Osuus kokonaissaaliista (% lukumäärästä)	2008	2011	2014	2017	2020
Ahven	27.9	45.9	55.7	25.9	35.3
Hauki		0.1		0.1	0.2
Kiiski	29.1	14.6	9.6	24.5	12.9
Kuha	16.0	12.2	10.7	11.0	6.1
Kuore	0.5	0.3	0.0	7.5	0.5
Lahna	6.6	6.0	3.6	3.8	4.3
Muikku	4.3	0.4	0.2	0.7	0.5
Salakka		0.3	0.0	0.5	1.1
Särki	15.7	20.2	20.1	26.1	39.2
Kaikki yhteensä	100	100	100	100	100

Kuva 5. Kuortaneenjärven koeverkkokalastukset 2008 – 2020. Osuus lukumäärästä.

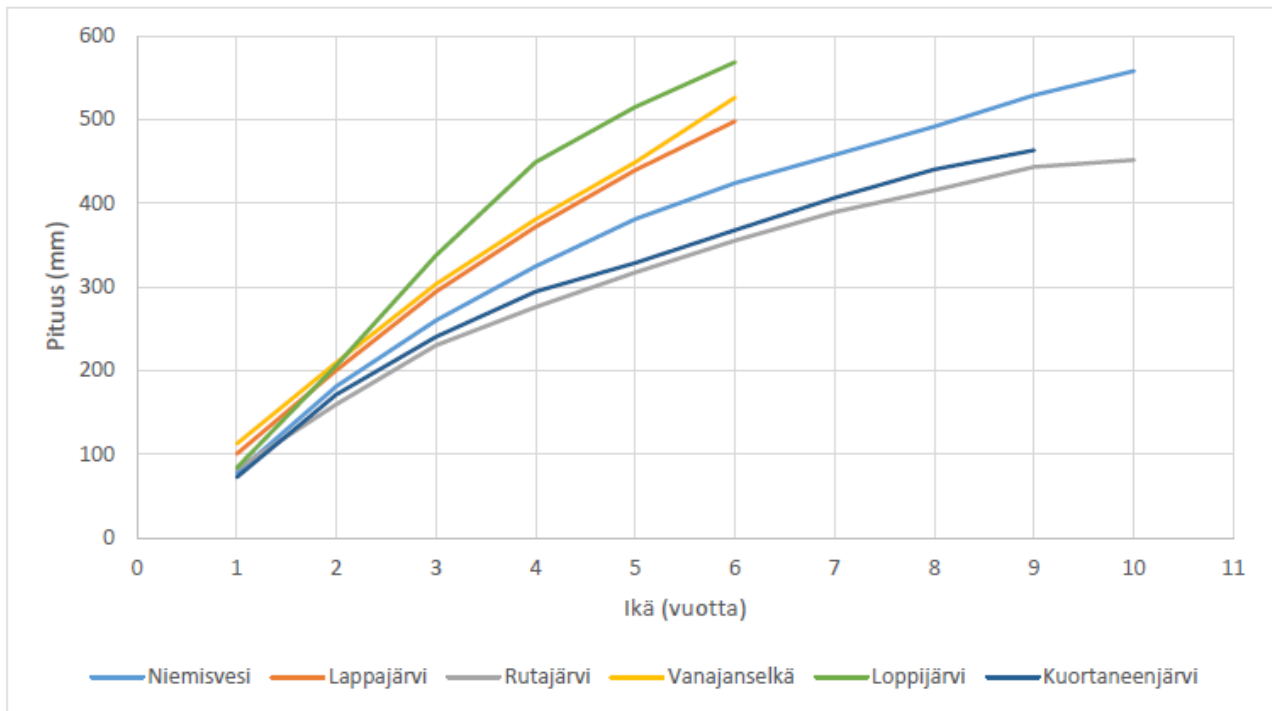
Taulukko 4. Kuortaneenjärven koeverkkokalastukset 2008 – 2020. Osuus massasta.

Osuus kokonaissaaliista (% massasta)	2008	2011	2014	2017	2020
Ahven	19.5	21.2	22.5	30.6	26.0
Hauki		0.4		1.3	1.4
Kiiski	3.3	1.8	2.0	2.8	1.3
Kuha	48.3	37.7	27.7	30.1	24.8
Kuore	0.1	0.0	0.0	1.0	0.1
Lahna	8.0	10.6	14.7	5.7	13.3
Muikku	0.8	0.2	0.2	0.3	0.2
Salakka		0.3	0.0	0.2	0.6
Särki	20.0	27.8	32.9	28.1	32.4
Kaikki yhteensä	100	100	100	100	100

Kuva 6. Kuortaneenjärven koeverkkokalastukset 2008 – 2020. Osuus massasta.

Kuortaneenjärvellä tehtiin kuhan kasvututkimus vuosina 2020 – 2021 (8). Kuha kasvaa Kuortaneenjärvessä erittäin hitaasti. Nopeakasvuisiin kantoihin verrattuna erot tulevat esiin jo ensimmäisten vuosien aikana ja esim. Lappajärveen verrattuna jo 6-vuotiaana ero keskipituudessa on n. 13 cm. Lakisääteisen 42 cm alamitan saavuttamiseen menee Kuortaneenjärvellä 3 vuotta kauemmin kuin Lappajärvellä. Kuortaneenjärven kantaa merkittävästi hitaammin kasvavia tapauksia ei ole juurikaan tavattu. Seuraavassa kuvassa on esitetty kuhan kasvu Kuortaneenjärvellä sekä muutamilla vertailujärvillä.

Kuva 7. Kuhan kasvu Kuortaneenjärvellä sekä muutamilla vertailujärvillä.

3.1.3 Kalastuksen nykytila

Talviaikana Kuortaneenjärvellä harjoitetaan jonkin verran lähinnä verkkokalastusta muutaman pyyntikunnan toimesta koukkupyynnin (isku/mateenkoukkupyynti) ollessa hiipunut lähes täysin. Pilkintä on järvellä erittäin suosittua ahvenen keskikoon kasvun myötä, myös kuhan pilkintä on saavuttanut suosiota. Kesäaikaista verkko- ja katiskapyyntiä on jonkin verran, myös muikkua pyydetään pintaverkoilla loppukesästä syksyyn. Veto- ja heittouistelu on erittäin suosittua Kuortaneenjärvellä, erityisesti jigikalastus on lisääntynyt huomattavasti. Veneenlaskupaikat järven ympäristössä mahdollistavat heitto- ja vetokalastuksen venepaikkaa järvellä omistamattomille. Kalastukselle on asetettu paikallisia rajoituksia. Kuha on rauhoitettu 01-30.06. välisenä aikana. Tänä aikana verkkokalastus on sallittu ainoastaan 2 metriä matalammissa rantavesissä. Verkon silmäkoko välillä 22 – 54 mm on kielletty. Pyydysmerkkejä myydään kalastusseuran jäsenelle kolme kpl. Yhtä pyydysmerkkiä kohti saa olla yksi 30 m pitkä verkko, 5 katiska tai 1 rysä tai 5 koukkua.

3.2 KALAKANTOJEN JA KALASTUKSEN (ML. RAVUT) TAVOITETILAT JA OSATAVOITTEET

3.2.1 Tavoitetila

Kuortaneenjärven tavoitetila on kalasto, jonka peto/särkikalasuhde on aktiivisen ja jatkuvan hoitokalastuksen sekä petokalojen pyynnin säätelyn ansiosta tasapainossa ja kalojen sekä jokiravun luontainen elinkierto toimii niin, ettei istutuksia tarvita. Tavoitteena on myös, että kalastajia houkuttelevia suuria petokalayksilöitä (kuha, hauki) on runsaasti järvessä, muikkukanta on pyynnin kestävä ja jokirapu on palautettu pyynnin kestäväälle tasolle. Kalastosta ja kalastuksesta on luotettavaa ja jatkuvasti päivittyvää tietoa. Kalaston rakennetta seurataan säännöllisesti, eri menetelmin ja jatkuvasti.

3.2.2 Osatavoitteet

3.2.2.1 Tiedon kerääminen (1)

Tavoitteeksi asetetaan tiedon kerääminen seuraavista asioista:

- Kalasto
 - Kalakantojen tila ja kehitys, yksikkösaalistieto koskien merkittävimpiä kalalajeja
 - Rapukannan kehitys
 - Elinkierrolle tärkeät alueet ja mahdolliset elinkierron ongelmat
- Kalastus
 - Kalastuslupien määrä
 - Saaliin määrä
 - Saaliin laatu
 - Viehekalastuksen määrä ja laatu
 - Pyydyskalastuksen määrä ja laatu
 - Saaliskalojen alkuperä (istutus/luontainen)
 - Tieto vapautuksesta
 - Rahallinen tuotto pyyntitavoittain eriteltynä, erikseen rapu

Olennaista on kerätä tieto kalastosta ja kalastuksesta vuosilta 2022-2024, jota ajanjaksoa käytetään kuvaamaan nykytilannetta käyttö- ja hoitosuunnitelmassa.

3.2.2.2 Luontainen elinkierto (2)

Tavoitteeksi asetetaan luontaisen elinkierron vahvistaminen seuraavien lajien osalta siten, että kanta on niin vahva, että kaloja on mahdollista saada hyödynnettäväksi saaliiksi nykyistä enemmän:

- kuha
- ahven
- hauki
- taimen (järveen laskevissa Kaarankajoessa ja Uitonluomassa)
- made
- rapu (siinä vaiheessa kun rapukanta on saatu elvytettyä ja ravustus on jälleen sallittua)

3.2.2.3 Saalislajit ja saaliskoko (3)

Tavoitteeksi asetetaan, että saadaan enemmän saaliiksi seuraavia lajeja verrattuna vuosiin 2022-2024:

- Särki, lisäämällä pyyntiä
- lahna, lisäämällä pyyntiä
- ankerias
- rapu

Muiden saalislajien osalta saalismäärät ovat nykyisellään vähintään riittävät.

Tavoitteeksi asetetaan, että seuraavien lajien keskimääräinen saaliskoko on noin 20 cm pidempi kuin vuosina 2022 - 2024:

- made
- kuha
- hauki

3.2.2.4 Kehittämistoimenpiteet (4)

Tavoitteeksi asetetaan, että alueella käytetään kaikkia tai osaa seuraavista toimenpiteistä:

- Jokikohtaisten kokonaisvaltaisten myös valuma-alueet kunnostusten edistäminen
- Järvien kunnostukset
- Vaellusesteiden poisto (Kuortaneenjärven alapuoliselta jokiosuudelta)
- Jokien ja purojen elinympäristökunnostukset
- Lupien myynti netissä
- Tiedon systemaattinen keruu kalastosta ja kalastuksesta
- Alamittarajoitukset
- Kutupaikkojen rauhoitukset kutuaikana
- Lupien myynnin helpottaminen
- Kutuaikaiset rauhoitukset
- Kalastuksen valvonnan tehostaminen
- Saalistietojen kerääminen
- Hoitokalastus omana työnä
- Verkkopyyntirajoitukset
- Pyydysmäärien rajoitukset

- Yhtenäislupa-alueiden muodostaminen
- Särkikalojen ammattikalastuksen edistäminen
- Hoitokalastus tarvittaessa ostopalveluna
- Talvehtimisalueiden rauhoitukset
- Viehemäärien rajoitukset
- Ylämittarajoitukset
- Välimittarajoitukset
- Saaliskiintiöt

3.2.2.5 Yhteistyö (5)

Tavoitteeksi asetetaan, että yhteistyötä tehdään erityisesti valvonnassa.

3.2.2.6 Rakenteet (6)

Tavoitteena on, että veneenlaskuluiskat pidetään edelleen hyvässä kunnossa, niiden sijainnit ovat saatavilla internetissä ja veneenlaskuluiskien läheisyydessä olevilla ilmoitustauluilla on ajankohtaiset tiedot tarvittavista luvista ja mahdollisista rajoituksista.

3.3 TOIMENPITEET KALAKANTOJEN HOITAMISEKSI JA KALASTUKSEN KEHITTÄMISEKSI

3.3.1 Ehdotukset kalastuksen säätelytoimenpiteiksi

Petokalakannan turvaamiseksi ja vahvistamiseksi ehdotetaan, että pitkäsiimakalastus on edelleen kiellettyä kalastusseuran vesialueilla ja verkon solmuvälirajoitukset sekä verkko- ja koukkumäärät ruokakuntaa kohden pidetään entisellään. Solmuvälirajoituksia muutetaan suuremmaksi, jos saaliiksi tulee säännöllisesti alamitan alittavia kaloja. Lisäksi esitetään kuhalle uudeksi alamitaksi 45 cm ja ylämitaksi 70 cm, samoin hauelle alamitaksi 45 cm ja ylämitaksi 90 cm ja ahvenelle ylämitaksi 27 cm. Lapuanjoen kalatalousalue esittää Varsinais-Suomen ely-keskukselle, että se saattaa päätöksellään voimaan oheiset kalojen pyyntimitat Kuortaneenjärvessä. Tarvittaessa otetaan uudelleen käyttöön kalastusseuran aiemmin rauhoittamat kuhan kutualueet (Urheilupuiston lahti), kuhan talvehtimisalueiden rauhoitus sekä hauen kutualueiden rauhoittaminen kaikelta kalastukselta. Rauhoitukset koskisivat myös kiinteiden pyydysten lisäksi myös viehekalastusta. Viehekalastukselle voidaan asettaa kuhan osalta päiväkohtainen saaliskiintiö.

Kuortaneenjärven hoitokalastus on ollut yli vuosikymmenen nuottauksen hiipumisen takia katiska- ja isorysä/paunettipyyntien varassa. Pyyntiponnistus ei ole ollut suoritettujen koekalastustulosten perusteella riittävä, koska särjen ja lahnan määrät ovat jatkuvassa nousussa. Petokalojen kantoja tulee vahvistaa ja edellä esitetyt säätelytoimenpiteet edesauttavat tavoitteen saavuttamista. Kuortaneenjärvi on kärsinyt vuosikymmeniä erityisesti sisäisestä kuormituksesta, jota ovat aiheuttaneet ylitieheät särkikalakannat.

3.3.2 Suunnitelma kunnostustoimenpiteistä

Kalojen elinkierron kannalta tärkeitä alueita kunnostetaan tarpeen mukaan. Kunnostustoimenpiteitä tehdään mahdollisesti ilmenevien tarpeiden mukaisesti.

3.3.3 Suunnitelma istutuksista

Jokiravun palauttamisistutukset suoritetaan ensisijaisesti kalastusseuran oman rapukasvattamon emorapukantaa käyttämällä. Taimenen siirtoistutukset tehdään Kaarankajokeen ja Uitonluomaan käyttäen Lapuanjoen yläosan omaa kantaa, jota löytyy alueilta, joihin ei ole istutettu muualta, yleensä Keski-Suomesta, tuotua taimenta. Jokirapujen siirtoistutuksiin tarvitaan ely-keskuksen lupa.

3.3.4 Ehdotukset kalastuksen kehittämistoimenpiteiksi

Ohjataan lupia myyvät tahot käyttämään olemassa olevia sähköisiä lupapalveluja ja käytetään niistä saatuja tietoja.

Hoitokalastusta kehitetään erityisesti kesä- ja talviaikaisen nuottauksen osalta ja entisestä poiketen nuottasaaliista erotellaan myös alamitan täyttävät kuhat pois ja palautetaan ne takaisin järveen.

Kevätkutuisten petokalojen kutualueiden kunnostusta jatketaan.

Umpeenkasvavien matalien alueiden vesikasvillisuuden niittoa suoritetaan niin että ne tarjoavat monimuotoisia suojapaikkoja kalanpoikasille ja petokaloille.

3.4 SUUNNITELMA KALASTUSTA JA KALAKANTOJA KOSKEVAN SEURANNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kalakantoja seurataan velvoitetarkkailuihin perustuvilla säännöllisillä koeverkkokalastuksilla, jotka järjestetään siten, että ne ovat vertailukelpoisia keskenään. Kuhan kasvututkimuksia tehdään määräajoin. Kalastusseura suorittaa omatoimisesti koeravustuksia seurataksaan tuki-istutusten onnistumista. Saaliskehitystä seurataan kalastusseuran järjestämän hoitokalastuksen ja kirjanpitokalastajien saalisraportoinnilla.

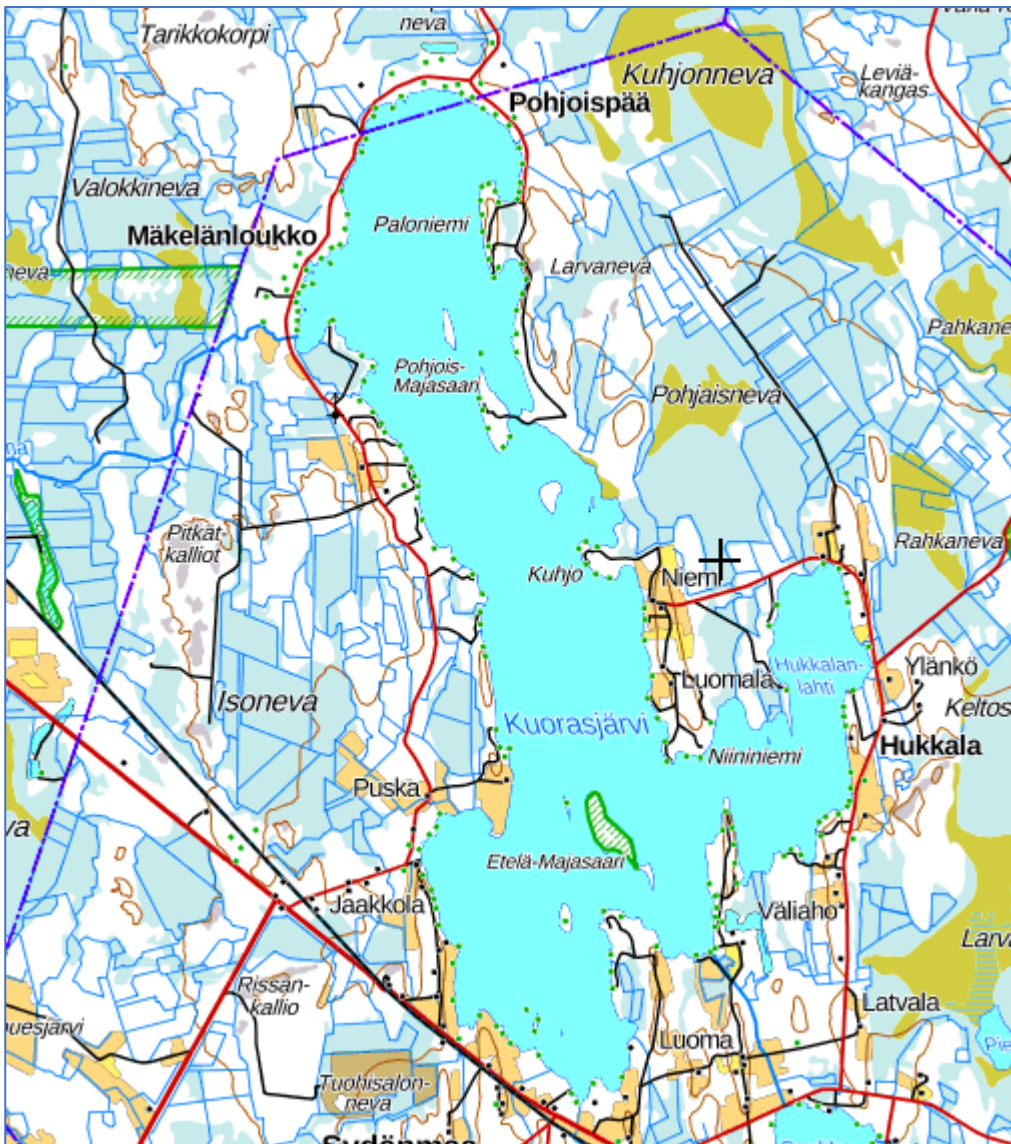
Erikseen määrätyt kirjanpitokalastajat sekä hoitokalastusta harjoittavat raportoivat vuosittaisen saaliin vesialueen vuokralaiselle, osakaskunnalle sekä kalatalousalueelle. Kirjanpitokalastajia hankitaan riittävä ja erikseen harkittava määrä vesistön koko huomioon ottaen.

4 SUUNNITELMA OSA-ALUEELLE 2, KUORASJÄRVI

4.1 PERUSTIEDOT VESIALUEESTA SEKÄ KALAKANTOJEN JA KALASTUKSEN (ML. RAVUT) NYKYTILASTA

4.1.1 Vesialue ja sen tila

Kuorasjärvi kuuluu Nurmonjoen vesistöalueeseen ja sijaitsee Alavuden kaupungissa ja osittain Seinäjoen kaupungin Nurmon alueella. Järven koko yläpuolinen valuma-alue on 248 km² ja lähivaluma-alue 73 km². Järven pinta-ala on 12 km². Syvin kohta järvestä on 6,4 metriä keskisyvyyden ollessa 2,3 metriä. Vakituista asutusta Kuorasjärvellä on eteläpäässä Sydänmaalla ja loma-asutus on tiheintä alavalla pohjoisrannalla. Merkittävimmät Kuorasjärven veden laatua heikentäneet tekijät ovat olleet maa- ja metsätalous, järven säännöstely ja hajakuormitus. Kuorasjärven säännöstelyn tarkistaminen on parhaillaan käynnissä ja tavoitteena on saada säännöstely vastaamaan mm. lisääntyneen virkistyskäytön tarpeita sekä huomioimaan ilmastonmuutoksen tuomat vaikutukset. Kuorasjärven veden laskennallinen viipymä on hieman yli vuosi.

Kuva 8. Kuorajärven kartta (MML 2021)

4.1.2 Kalakantojen nykytila

Kuorajärven kalakantojen tilaa pidetään kalastusseuran tiedonannon mukaan melko hyvänä. Kalasto on luonnontilaisen kaltainen, monipuolinen ja runsas. Särkikaloiden ja petokalojen suhde on hyvä. Järven kuhakanta on hyvä, mutta pienikokoista. Hauki ja ahven menestyvät järvessä hyvin. Järveen ei istuteta kalaa. Järvessä ei ole rapuja. Järvellä tehdään säännöllistä hoitokalastusta.

Järveltä ei ole saatavilla kattavaa tilastotietoa lajeista ja niiden runsaudesta.

4.1.3 Kalastuksen nykytila

Järvi on houkutteleva kalastuskohde ja kalastajia tulee järvelle kauempaakin, mutta järvellä ei kalasteta merkittävästi. Talviaikana harjoitetaan jonkin verran lähinnä verkkokalastusta muutaman pyyntikunnan toimesta koukkupyynnin (isku/mateenkoukkupyynti) jäädessä vähemmälle. Pilkintä on järvellä erittäin suosittua ahvenen keskikoon kasvun myötä. Kesäaikaista verkko- ja katiskapyyntiä on jonkin verran. Veneenlaskupaikka mahdollistavaa heitto- ja vetokalastuksen venepaikkaa järvellä omistamattomille.

Kalastajien määrät ja saaliit tunnetaan hyvin, mutta saalistietoa ei kerätä järjestelmällisesti.

Kalastukselle aiheutuu haittaa lähinnä vedenpinnan vaihtelusta ja pientä haittaa särkikaloiden runsaudesta.

4.2 KALAKANTOJEN JA KALASTUKSEN (ML. RAVUT) TAVOITETILAT JA OSATAVOITTEET

4.2.1 Tavoitetila

Kuorasjärven tavoitetila on kalasto, jonka peto/särkikalasuhde on aktiivisen ja jatkuvan hoitokalastuksen sekä petokalojen pyynnin säätelyn ansiosta tasapainossa ja kalojen sekä jokiravun luontainen elinkierto toimii niin, ettei istutuksia tarvita. Tavoitteena on myös, että kalastajia houkuttelevia suuria petokalayksilöitä (kuha, hauki) on runsaasti järvessä, siikakanta on pyynnin kestävä ja jokirapu on palautettu pyynnin kestäväälle tasolle. Kalastosta ja kalastuksesta on luotettavaa ja vuosittain päivittyvää tietoa. Kalaston rakennetta seurataan säännöllisesti, eri menetelmin ja jatkuvasti. Alueella opetetaan kalastusta aktiivisesti.

4.2.2 Osatavoitteet

4.2.2.1 Tiedon kerääminen (1)

Tavoitteeksi asetetaan tiedon kerääminen seuraavista asioista:

- Kalasto
 - Kalakantojen tila ja kehitys, yksikkösaalistieto koskien merkittävimpiä kalalajeja
 - Rapukannan kehitys
 - Elinkierrolle tärkeät alueet ja mahdolliset elinkierron ongelmat
 - Elohopeapitoisuus
- Kalastus
 - Kalastuslupien määrä
 - Saaliin määrä
 - Saaliin laatu
 - Viehekalastuksen määrä
 - Pyydyskalastuksen laatu
 - Saaliskalojen alkuperä (istutus/luontainen)
 - Rahallinen tuotto pyyntitavoittain eriteltynä, erikseen rapu

Olennaista on kerätä tieto kalastosta ja kalastuksesta vuosilta 2022-2024, jota ajanjaksoa käytetään kuvaamaan nykytilannetta käyttö- ja hoitosuunnitelmassa.

4.2.2.2 Luontainen elinkierto (2)

Tavoitteeksi asetetaan luontaisen elinkierron vahvistaminen seuraavien lajien osalta siten, että kanta on niin vahva, että kaloja on mahdollista saada hyödynnettäväksi saaliiksi nykyistä enemmän:

- kuha
- ahven
- hauki

4.2.2.3 Saalislajit ja saaliskoko (3)

Tavoitteeksi asetetaan, että saadaan enemmän saaliiksi seuraavia lajeja verrattuna vuosiin 2022-2024:

- kuha

Muiden saalislajien osalta saalismäärät ovat nykyisellään vähintään riittävät.

Tavoitteeksi asetetaan, että seuraavien lajien keskimääräinen saaliskoko on noin 5 – 10 cm pidempi kuin vuosina 2022 - 2024::

- kuha
- ahven

4.2.2.4 Kehittämistoimenpiteet (4)

Tavoitteeksi asetetaan, että alueella käytetään kaikkia tai osaa seuraavista toimenpiteistä:

- Jokikohtaisten kokonaisvaltaisten (sisältäen myös valuma-alueet) kunnostusten edistäminen
- Järvien kunnostukset
- Vaellusesteiden poisto
- Jokien ja purojen elinympäristökunnostukset
- Lupien myynti netissä
- Tiedon systemaattinen keruu kalastosta ja kalastuksesta
- Alamittarajoitukset
- Kutupaikkojen rauhoitukset kutuaikana
- Lupien myynnin helpottaminen
- Kutuaikaiset rauhoitukset
- Kalastuksen valvonnan tehostaminen
- Istutukset luontaista elinkiertoa tukevat istutukset
- Saalistietojen kerääminen
- Hoitokalastus omana työnä
- Verkkopyyntirajoitukset
- Pyydysmäärien rajoitukset
- Yhtenäislupa-alueiden muodostaminen
- Verkkojen solmuvälin nosto
- Särkikalojen ammattikalastuksen edistäminen
- Istutukset pyyntikokoisten kalojen istutus
- Hoitokalastus ostopalveluna
- Talvehtimisalueiden rauhoitukset
- Viehemäärien rajoitukset
- Saaliskiintiöt

4.2.2.5 Yhteistyö (5)

Tavoitteeksi asetetaan, että yhteistyötä tehdään erityisesti seuraavissa asioissa:

- Valvonta
- Lupien myynnin järjestäminen
- Kalastus- ja saalistietojen keruu

4.2.2.6 Rakenteet (6)

Veneenlaskuluiska pidetään edelleen hyvässä kunnossa, sen sijainti on saatavilla internetissä ja veneenlaskuluiskan läheisyydessä olevalla ilmoitustaululla on ajankohtaiset tiedot tarvittavista luvista ja mahdollisista rajoituksista.

4.3 TOIMENPITEET KALAKANTOJEN HOITAMISEKSI JA KALASTUKSEN KEHITTÄMISEKSI

4.3.1 Ehdotukset kalastuksen säätelytoimenpiteiksi

Petokalakannan turvaamiseksi ja vahvistamiseksi ehdotetaan, että verkko- ja koukkumäärät ruokakuntaa kohden pidetään entisellään. Kuhan alamittana käytetään kalastusasetuksen mukaista 42 cm ja vapaaehtoisena ylämittana suositellaan käytettävän kuhalla 70 cm, hauella 90 cm ja ahvenella 30 cm. Viehekalastukselle voidaan asettaa kuhan osalta päiväkohtainen saaliskiintiö.

4.3.2 Suunnitelma kunnostustoimenpiteistä

Hoitokalastusta jatketaan ja kehitetään edelleen ja sen rahoitus turvataan kalastusoikeuden haltijan toimesta. Kunnostustoimenpiteitä tehdään mahdollisesti ilmenevien tarpeiden mukaisesti.

Umpeenkasvavien matalien alueiden vesikasvillisuuden niittoa suoritetaan niin, että ne tarjoavat monimuotoisia suojapaikkoja kalanpoikasille ja petokaloille. Niitetty vesikasvillisuus kerätään rantaan ja laajemmista niitoista tehdään ilmoitus etukäteen Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle.

Kevätkutuisten petokalojen kutualueiden kunnostustarvetta selvitetään.

4.3.3 Suunnitelma istutuksista

Mikäli koekalastusten perusteella todetaan, että esim. petokalojen kannat eivät kehity suotuisasti, kuhan tuki-istutuksia voidaan harkita.

4.3.4 Ehdotukset kalastuksen kehittämistoimenpiteiksi

Koko kalatalousaluetta koskevien toimenpiteiden lisäksi selvitetään mahdollisuutta istuttaa Kuorasjärveen jokirapua. Kuorasjärvellä on paikoin ravulle soveltuvia lisääntymis- ja elinalueita. Ravustus (luvanmyynti) voisi muodostaa kalastusseuralle uuden tulonlähteen.

4.4 SUUNNITELMA KALASTUSTA JA KALAKANTOJA KOSKEVAN SEURANNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kalakantoja seurataan velvoitetarkkailuihin perustuvilla säännöllisillä koeverkkokalastuksilla, jotka järjestetään siten, että ne ovat vertailukelpoisia keskenään. Kuhan kasvututkimuksia tehdään määräjain. Kalastusseura suorittaa omatoimisesti koeravustuksia seurataksaan tuki-istutusten onnistumista. Saaliskehitystä seurataan kalastusseuran järjestämän hoitokalastuksen ja kirjanpitokalastajien saalisraportoinnilla.

Erikseen määrätyt kirjanpitokalastajat sekä hoitokalastusta harjoittavat raportoivat vuosittaisen saaliin vesialueen vuokralaiselle, osakaskunnalle sekä kalatalousalueelle. Kirjanpitokalastajia hankitaan riittävä ja erikseen harkittava määrä vesistön koko huomioon ottaen.

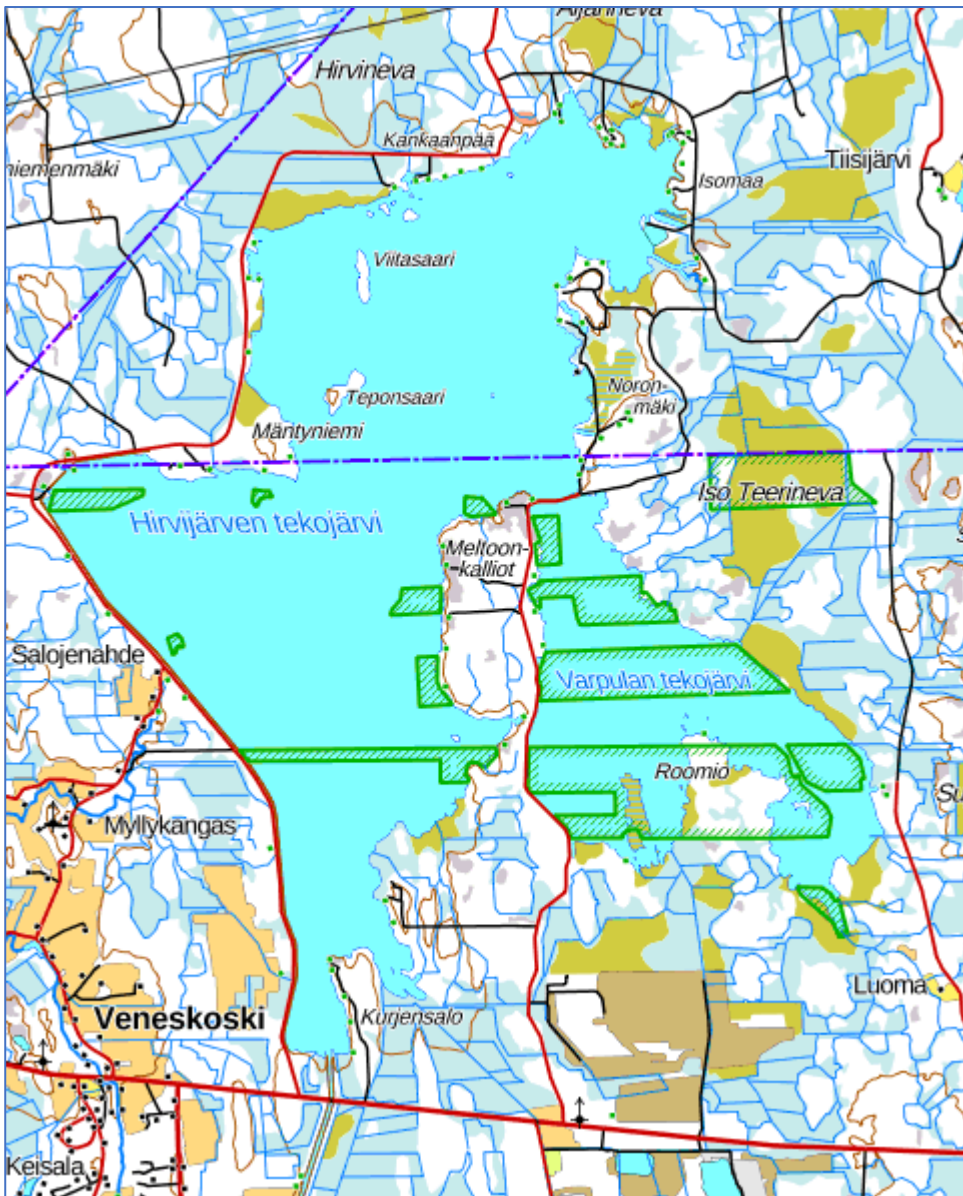
5 SUUNNITELMA OSA-ALUEELLE 3, HIRVIJÄRVI

5.1 PERUSTIEDOT VESIALUEESTA SEKÄ KALAKANTOJEN JA KALASTUKSEN (ML. RAVUT) NYKYTILASTA

5.1.1 Vesialue ja sen tila

Hirvijärven ja Varpula tekojärvet sijaitsevat Nurmonjoen valuma-alueen keskiosassa. Varpulan tekoallas rakennettiin vuonna 1962, ja sitä korotettiin vuonna 1974, jolloin valmistui Hirvijärven tekoallas. Varpulan tekojärven pinta-ala on noin 4,1 km² ja säännöstelytilavuus 10,3 milj. m³. Varpulan tekoaltaan teoreettinen viipymä on 180 vrk. Hirvijärven tekoaltaan pinta-ala on noin 14 km², säännöstelytilavuus 44 milj. m³ ja teoreettinen viipymä 120 vrk. Hirvijärveen ohjataan vedet Nurmonjoesta järven eteläpäähän laskevaa täyttökanaavaa pitkin, Varpulan altaasta säännöstelypadon kautta ja Tiisijärven kautta rakennettua Tausnevanuomaa pitkin (Kalliolinna ja Aaltonen 2003). Tekojärven tyhjennystunneli Nurmonjokeen lähtee altaan länsirannalta ja tunnelissa on Hirvikosken voimalaitos. Hirvijärvestä laskee vesiä Nurmonjokeen myös Hirviluomaa/ Hurstinluomaa pitkin.

Hirvijärven tekoaltaan veden laatu on pääpiirteissään samanlainen kuin Nurmonjoessa yleensä. Vesi on ravinnepitoista, tummaa humusvettä, jonka puskurikyky on välttävä, jopa huono. Altaassa esiintyy selvää hapenvajausta kesäkerrostumisen aikana elokuussa. Hirvijärven allas lisää talvella humusta ja ravinteita Nurmonjoen alaosan veteen, jolloin myös koko Lapuanjoen veden laatu heikkenee jokien liittymäkohdassa. Osaltaan tähän vaikuttaa myös Hirvikosken voimalan lyhytaikaissäännöstely, joka lisää huuhtoutumista ja eroosiota Nurmonjoessa. (2)

Kuva 9. Hirvijärven tekojärvi (MML 2021)

5.1.2 Kalakantojen nykytila

Hirvijärven tekojärven kalastoon kuuluu ahventen, kiiskien ja haukien lisäksi särkiä, lahnoja ja kuhia. Vuonna 2019 tehdyssä koekalastuksessa kokonaissaaliin biomassasta suurin osa (65 %) koostui ahvenkaloista eli ahvenista (46 %), kuhista (17 %) ja kiiskistä (2 %). Yleisimmät saalisajit olivat ahven (289 yksilöä), särki (268 yksilöä) ja kiiski (160 yksilöä). Verkkokoekalastusten yhteydessä tehtyjen pituusmittausten perusteella ahventen lisääntyminen on onnistunut viime vuosina hyvin. Pituusjakaumat ovat kohtalaisen tasaiset, eikä niiden perusteella ole nähtävissä puuttuvia vuosiluokkia. Hirvijärven ahvensaaliista petomaisiksi luokiteltavia yksilöitä oli 41 %. Hirvijärven tekojärven särkikanta on verkkokoekalastusten perusteella runsaslukuinen, mutta se painottuu voimakkaasti nuoriin yksilöihin. Särkien lisääntyminen näyttäisi pituusjakauman perusteella kuitenkin onnistuneen vuosittain. (6)

Vesistöön istutetaan pyyntikokoista kuhaa lähinnä luonnollisen lisääntymisen tukemiseksi. Hauki ja kuha lisääntyvät ja menestyvät järvessä hyvin. Järvessä ei ole rapuja.

Seuraavassa taulukossa on esitetty tuoreimmat järven koeverkkokalastuksen tulokset vuodelta 2015.

Taulukko 5. Hirvijärven altaan NORDIC-verkkopyyntien saalis 14.-17.9.2015 (vvrk = verkkovuorokausi). (6)

	Saalis yks.	% yks.	yks./vvrk	g	% g	g/vvrk
Särki	39	9.6	1.2	2641	8	82.5
Ahven	293	72.3	9.2	20732	61	647.9
Kiiski	51	12.6	1.6	450	1	14.1
Lahna	9	2.2	0.3	2186	6	68.3
Kuha	9	2.2	0.3	4202	12	131.3
Hauki	2	0.5	0.1	1182	4	36.9
Made	2	0.5	0.1	2372	7	74.1
Yhteensä:	405	100	12.7	33765	100	1055.2
Yhteensä 2009*	331		55,2	17605		2934,1

*Käytössä kuusi koeverkkoa

5.1.3 Kalastuksen nykytila

Hirvijärvi-Varpulan kalastusseuran alueella kalastaneita henkilöitä oli 500 – 600 ja ruokakuntia 150 – 300. (4) Vesistö on houkutteleva kalastuskohde ja siellä käy kalastajia myös muualta kuin lähiseudulta. Ammattimaista kalastusta järvellä e ole. Järvellä on veneenlaskupaikkoja, mutta ei mahdollisesti tarpeeksi ja tiestön kunto on osittain heikko. Kalastukselle on asetettu paikallisia rajoituksia.

Haittaa kalastukselle aiheutuu järven vedenpinnan vaihtelusta ja mahdollisesti veden laadusta johtuvista kalojen makuvirheistä.

5.2 KALAKANTOJEN JA KALASTUKSEN (ML. RAVUT) TAVOITETILAT JA OSATAVOITTEET

5.2.1 Tavoitetila

Hirvijärven tavoitetila on kalasto, jonka kalojen luontainen elinkierto toimii niin, ettei istutuksia tarvita. Tavoitteena on myös, että kalastajia houkuttelevia suuria petokalayksilöitä (kuha, hauki) on runsaasti järvessä. Kalastosta ja kalastuksesta on luotettavaa ja vuosittain päivittyvää tietoa. Kalaston rakennetta seurataan säännöllisesti, eri menetelmin ja jatkuvasti. Tavoitteena on myös selkiyttää kalastusseuran roolia kalastusoikeuden haltijana tekemällä yksityisomistuksessa olevien vesipalstojen omistajien kanssa kalastusoikeuden vuokrasopimuksia

5.2.2 Osatavoitteet

5.2.2.1 Tiedon kerääminen (1)

Tavoitteeksi asetetaan tiedon kerääminen seuraavista asioista:

- Kalasto
 - Kalaston kehitys, yksikkösaalistieto koskien merkittävimpiä kalalajeja
 - Elinkierrolle tärkeät alueet ja mahdolliset elinkierron ongelmat
 - Elohopeapitoisuus
 - Istutusten vaikutus
- Kalastus
 - Kalastuslupien määrä
 - Saaliin määrä
 - Saaliin laatu
 - Viehekalastuksen määrä
 - Pyydyskalastuksen laatu
 - Saaliskalojen alkuperä (istutus/luontainen)
 - Tieto vapautuksesta
 - Saantipäivä
 - Rahallinen tuotto pyyntitavoittain eriteltynä, erikseen rapu

Olennaista on kerätä tieto kalastosta ja kalastuksesta vuosilta 2022-2024, jota ajanjaksoa käytetään kuvaamaan nykytilannetta käyttö- ja hoitosuunnitelmassa.

5.2.2.2 Luontainen elinkierto (2)

Tavoitteeksi asetetaan luontaisen elinkierron vahvistaminen seuraavien lajien osalta siten, että kanta on niin vahva, että kaloja on mahdollista saada hyödynnettäväksi saaliiksi nykyistä enemmän:

- kuha
- ahven
- hauki
- made

5.2.2.3 Saalisajit ja saaliskoko (3)

Tavoitteeksi asetetaan, että saadaan enemmän saaliiksi seuraavia lajeja verrattuna vuosiin 2022-2024:

- ahven
- made
- särki
- hauki
- lahna

Muiden saalisajien osalta saalismäärät ovat nykyisellään vähintään riittävät.

Tavoitteeksi asetetaan, että seuraavien lajien keskimääräinen saaliskoko on 10 - 20 cm pidempi kuin vuosina 2022 - 2024:

- hauki

5.2.2.4 Kehittämistoimenpiteet (4)

Tavoitteeksi asetetaan, että alueella käytetään kaikkia tai osaa seuraavista toimenpiteistä:

- Jokikohtaisten kokonaisvaltaisten (sisältäen myös valuma-alueet) kunnostusten edistäminen
- Järvien kunnostukset mahdollisuuksien mukaan Seinäjoen, Lapuan kaupunkien ja Ely-keskuksen yhteistyöllä
- Jokien ja purojen elinympäristökunnostukset
- Tiedon systemaattinen keruu kalastosta ja kalastuksesta seuran sääntöjen mukaisesti
- Alamittarajoitukset
- Kutupaikkojen rauhoitukset kutuaikana
- Lupien myynnin helpottaminen
- Kutuaikaiset rauhoitukset
- Kalastuksen valvonnan tehostaminen
- Istutukset luontaista elinkiertoa tukevat istutukset
- Saalistietojen kerääminen
- Hoitokalastus omana työnä
- Verkkopyyntirajoitukset
- Pyydysmäärien rajoitukset
- Yhtenäislupa-alueiden muodostaminen
- Verkkojen solmuvälin nosto
- Särkikalojen ammattikalastuksen edistäminen
- Istutukset pyyntikokoisten kalojen istutus
- Hoitokalastus ostopalveluna
- Talvehtimisalueiden rauhoitukset
- Viehemäärien rajoitukset
- Ylämittarajoitukset
- Kalastajien yhtenäinen rekisteröinti
- Välimittarajoitukset
- Saaliskiintiöt

5.2.2.5 Yhteistyö (5)

Tavoitteeksi asetetaan, että yhteistyötä tehdään erityisesti seuraavissa asioissa:

- Valvonta
- Palveluiden markkinointi

5.2.2.6 Rakenteet (6)

Veneenlaskuluiskat pidetään edelleen hyvässä kunnossa, niiden sijainnit ovat saatavilla internetissä ja veneenlaskuluiskien läheisyydessä on ilmoitustauluja, joissa on ajankohtaiset tiedot tarvittavista luvista ja mahdollisista rajoituksista.

5.3 TOIMENPITEET KALAKANTOJEN HOITAMISEKSI JA KALASTUKSEN KEHITTÄMISEKSI

5.3.1 Ehdotukset kalastuksen säätelytoimenpiteiksi

Petokalakannan turvaamiseksi ja vahvistamiseksi ehdotetaan, että verkon solmuvälirajoituksia korotetaan tarvittaessa sekä kiinteiden pyydysten ruokakuntokohtaisia lupamääriä tarkistellaan tarvittaessa. Nykyisiä verkkojen solmuvälirajoituksia muutetaan suuremmaksi, jos saaliiksi tulee säännöllisesti alamitan alittavia kaloja tai tavoitteet saalisesta eivät toteudu ja solmuvälin noston voidaan arvioida edesauttavan tavoitteiden saavuttamista. Kuhan alamittana käytetään kalastusasetuksen mukaista 42 cm ja vapaaehtoisena ylämittana suositellaan käytettävän kuhalla 70 cm, hauella 90 cm ja ahvenella 30 cm.

5.3.2 Suunnitelma kunnostustoimenpiteistä

Mikäli särkikalajien osuus kalastosta kasvaa koekalastustulosten perusteella tulee harkittavaksi hoitokalastuksen aloittaminen. Tekojärvellä nuottaus ei tule kyseeseen, joten paunetti- ja katiskapyynti särkikalajien kutuaikana on menetelmä, jota tulee tarvittaessa harkita. Kunnostustoimenpiteitä tehdään mahdollisesti ilmenevien tarpeiden mukaisesti.

5.3.3 Suunnitelma istutuksista

Mikäli koekalastusten perusteella todetaan, että esim. petokalajien kannat eivät kehity suotuisasti, petokalajien tuki-istutuksia voidaan harkita.

5.3.4 Ehdotukset kalastuksen kehittämistoimenpiteiksi

Koko kalatalousaluetta koskevien toimenpiteiden lisäksi kevätkutuisten petokalajien kutualueiden kunnostustarvetta selvitetään ja myös mahdollisuutta säännöstelyn muuttamiseen siten, ettei siitä aiheudu kalastolle haittaa yhdessä säännöstelyluvan haltijan kanssa.

5.4 SUUNNITELMA KALASTUSTA JA KALAKANTOJA KOSKEVAN SEURANNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kalakantoja seurataan velvoitetarkkailuihin perustuvilla säännöllisillä koeverkkokalastuksilla sekä kalastusseuran järjestämän kirjanpitokalastajien saalisraportoinnilla. Petokalajien elohopeapitoisuutta seurataan säännöllisesti.

Verkkokoekalastukset järjestetään siten, että ne ovat vertailukelpoisia keskenään. Kuhan kasvututkimuksia tehdään määräjain. Erikseen määrätty kirjanpitokalastajat sekä hoitokalastusta harjoittavat raportoivat vuosittaisen saaliin vesialueen vuokralaiselle, osakaskunnalle sekä kalatalousalueelle. Kirjanpitokalastajia hankitaan riittävä ja erikseen harkittava määrä vesistön koko huomioon ottaen.

6 SUUNNITELMA OSA-ALUEELLE 4, LAPUANJOEN PÄÄUOMA

6.1 PERUSTIEDOT VESIALUEESTA SEKÄ KALAKANTOJEN JA KALASTUKSEN (ML. RAVUT) NYKYTILASTA

6.1.1 Vesialue ja sen tila

Lapuanjoen pääuoma alkaa Kaidesjärvestä laskevan Kaidesojan ja Sapsalammesta laskevan Pahajoen yhtymäkohdasta. Lapuanjoen yläosa virtaa Kuortaneenjärven kautta, ja Lapuan keskustassa joen pääuomaan yhtyy Nurmonjoki, joen suurin sivuhaara. Lapuanjoki laskee mereen Uudenkaarlepyyn kaupungissa. Aiemmin esiintyneiden tulvien takia Lapuanjoen pääuoma on perattu Poutun padon ja Alahärmän välillä. Rannat on lisäksi pengerrytetty Poutun padolta noin 17 km alavirtaan. Lapualla sijaitseva Poutun pato on rakennettu vuonna 1991 nostamaan vedenpintaa alivirtaama kausien aikana. Lapuan keskustassa sijaitseva Hourunkosken voimalaitos ei aiheuta joessa huomattavaa virtaaman vaihtelua.

Lapuanjoen pääuoman (Lapuan alapuoli) ja siihen laskevien sivujokien ekologiseen tilaan vaikuttavat niin vesirakentaminen, hajakuormitus kuin happamilta sulfaattimailta tuleva kuormitus. Vaikutukset näkyvät luokittelussa niin kalojen, pohjaeläinten kuin pohjalevienkin kohdalla: lajisto on taantunut kuvaten rehevyyden, rakenteellisten muutosten ja/tai happamuuden toksisia vaikutuksia.

Hajakuormitus ja osin myös pistekuormitus rehevöittävät jokea, ja vedenlaatua luonnehtivat korkeat ravinnepitoisuudet ja etenkin tulva-aikoina samea vesi ja erittäin korkeat kiintoainepitoisuudet. Pääuoman alaosalla on merkittäviä määriä tehokkaasti peruskuivatettuja sulfaattimaita, joilta tuleva kuormitus happamoittaa vesiä tulva-aikoina.

Happamissa oloissa metallipitoisuudet nousevat, ja kohonneiden kadmiumpitoisuuksien vuoksi Lapuanjoen alaosa onkin luokiteltu hyvää huonompaan kemialliseen tilaan. Myös nikkelpitoisuudet saattavat ajoittain ylittää ympäristö-laatunormit. Kalojen kannalta akuutein ongelma on kuitenkin alumiini, joka on kaloille myrkyllinen happamissa oloissa. Pääuoman alaosalla onkin kalakuolemien riski ja pienet sivujoet lienevät vailla pysyvää kalastoa. Happamuudelle herkkää kivisimppua ei esiinny Lapuanjoen alaosien koskissa. Pääuoman yläosassa Alahärmän yläpuolella happamuushaitat ovat selvästi vähäisempiä.

Lapuanjoki virtaa pääuoman yläosalla laajan tulva-alueen halki muodostaen pitkän suvantomaisen jakson, jonka putouskorkeus on hyvin vähäinen. Sekä pääuoman osien että sivujokien luonnontilaa on muutettu perkaamalla, pengertämällä ja suoristamalla, mikä on heikentänyt niiden ekologista tilaa entisestään. Uudessakaarlepyyssä lähellä jokisuuta on lyhytaikaissäätöä harjoittava voimalaitos, joka on merkittävä nousueste. Siian ja taimenen on havaittu nousevan padolle asti. Myös Poutussa Lapualla on pato, jonka alapuolinen osuus on noin 17 km matkalla pengerrytetty. Ainoat vapaat kosket ovat Uudenkaarlepyyn Jepualla. Tämä suhteellisen luonnontilainen koskijakso lisää joen monimuotoisuutta ja siten parantaa pääuoman tilaa. Osaltaan tämä vääristää luokitustuloksia, sillä kosket antavat paremman kuvan joen tilasta, kuin mitä jokijakso kokonaisuudessaan on.

Lapuanjoen keski- ja yläosa: Lapuanjoen keski- ja yläosan ja siihen laskevien sivujokien tilaa heikentävät maa- ja metsätalouden hajakuormitus, asutuksen jätevedet ja turvetuotanto. Lapuanjoen ja sivujokien ravinnepitoisuudet ovat kohonneita ja kuvaavat tyydyttävää–välttävää vedenlaatua. Vesi on kuitenkin Lapuanjoessa varsinkin alivirtaamakausina kohtuullisen kirkasta ja kiintoainepitoisuudet melko alhaisia muun muassa Kuortaneenjärven pitoisuuksia laskevasta vaikutuksesta johtuen. Kuortaneenjärven ja Lapuan välissä on kaksi voimalaitosta patoineen, muutoin joessa on melko runsaasti koskia. Lapuanjoen keskiosan pohjaeläimistö ilmentää tyydyttävää ja kalasto erinomaisia tilaa.

6.1.2 Kalakantojen nykytila

Uudessakaarlepyyssä Lapuanjoen alimman kalojen vaellusesteen eli Stadsforsin voimalapadon alapuolella vuosina 2013 ja 2014 rysällä tehdyissä nousukalapyyntineissä saatiin saaliiksi ahvenia, haukia, kuhia, lahnoja, siikoja ja taimenia. Vuonna 2013 runsain saalislaji oli lahna ja vuonna 2014 siika. Taimenen osuus saaliista oli hyvin vähäinen: niitä saatiin saaliiksi ainoastaan kaksi yksilöä vuonna 2013. (1)

Lapuanjoella vuonna 2013 tehtyjen sähkökoekalastusten saaliit koostuivat ahvenista, harjuksista, hauista, kivisimpuista, särjistä ja taimenista. Lapuanjoen keskiosalla saaliit olivat pääsääntöisesti suuremmat kuin joen alaosalla. Lohikaloja eli harjuksia ja taimenia saatiin saaliiksi ainoastaan vähäisiä määriä Karankylästä Lakaluoman myllypadon yläpuolelta ja Tiistenjoelta Ämmäläntien kohdalta. Joen alaosalla Jepualla saatiin saaliiksi ainoastaan ahvenia, joten sieltä puuttuivat täysin paikalliset koskikalat, kuten kivisimppu. (1)

Lapuanjoella tehtiin vuosina 2016-2017 koekalastuksia liittyen Lapuanjoen kalataloudelliseen yhteistarkkailuun. Tulokset on esitetty seuraavissa taulukoissa.

Taulukko 6. Koskelan verkkokoekalastusten (n = 6 verkkovrk) saaliit vuonna 2016.

Lapuanjoki, Koskela 2016					
Kalalaji	Yksilöä	Yksilöä / verkkovrk	Paino (g)	g / verkkovrk	Biomassaosuus (%)
Ahven	8	1,3	255	42,5	27,4
Kiiski	1	0,2	3	0,5	0,3
Lahna	3	0,5	226	37,7	24,2
Särki	3	0,5	448	74,7	48,1
Ahvenkalat	9	1,5	258	43,0	27,7
Särkikalat	6	1,0	674	112,3	72,3
Yhteensä	15	2,5	932	155,3	100,0

Vuonna 2011 Koskelasta saatiin 3 verkkovuorokauden pyyntiponnistuksella yksikkösaaliiksi 3,0 yksilöä ja 84 g verkkovuorokaudessa. Vuonna 2016 verkkokoekalastusten yksikkösaaliit olivat Koskelassa 2,5 yksilöä ja 155 g verkkovuorokaudessa. Koskelassa tehtyjen verkkokoekalastusten saaliit ovat olleet jokaisella tarkkailukerralla (vuosina 2003, 2007, 2011 ja 2016) niukkoja, ja kalakannat ovat saaliiden perusteella alueella heikkoja. Muutokset verkkokoekalastusten yksikkösaaliissa ovat olleet tarkkailuvuosien välillä pieniä.

Taulukko 7. Hourunkosken verkkokoekalastusten (n = 6 verkkovrk) saaliit vuonna 2016.

Lapuanjoki, Hourunkoski 2016					
Kalalaji	Yksilöä	Yksilöä / verkkovrk	Paino (g)	g / verkkovrk	Biomassaosuus (%)
Ahven	13	2,2	2 116	352,7	65,3
Kiiski	5	0,8	60	10,0	1,9
Salakka	2	0,3	20	3,3	0,6
Särki	13	2,2	1 045	174,2	32,2
Ahvenkalat	18	3,0	2 176	362,7	67,1
Särkikalat	15	2,5	1 065	177,5	32,9
Yhteensä	33	5,5	3 241	540,2	100,0

Aiemmillä koekalastuskerroilla (2007 ja 2011) Hourunkoskelta on saatu saaliiksi muutamia isokokoisia lahnoja, mutta vuonna 2016 lahnoja ei saatu saaliiksi. Ensimmäisenä tarkkailuvuonna 2003 lahnasaalis oli kolmen verkkovuorokauden pyynnillä jopa 14 yksilöä ja 8,7 kg.

Taulukko 8. Liinamaan verkkokoekalastusten (n = 6 verkkovrk) saaliit vuonna 2016.

Lapuanjoki, Liinamaa 2016					
Kalalaji	Yksilöä	Yksilöä / verkkovrk	Paino (g)	g / verkkovrk	Biomassaosuus (%)
Ahven	63	10,5	2 819	469,8	36,9
Hauki	1	0,2	2 115	352,5	27,7
Kiiski	25	4,2	178	29,7	2,3
Salakka	8	1,3	112	18,7	1,5
Särki	93	15,5	2 417	402,8	31,6
Ahvenkalat	88	14,7	2 997	499,5	39,2
Särkikalat	101	16,8	2 529	421,5	33,1
Yhteensä	190	31,7	7 641	1 273,5	100,0

Liinamaan verkkokoekalastusten yksilömääräinen yksikkösaalis oli vuonna 2016 (31,7 yksilöä / verkkovrk) 2,6 kertaa suurempi kuin edellisellä tarkkailukerralla vuonna 2011 (8,7 yksilöä / verkkovrk) (Keränen 2012a). Vuonna 2016 yksikkösaaliin biomassa oli 1 273 g ja vuonna 2011 vain 142 g. Vuoden 2011 saalis koostui

kolmesta eri kalalajista: ahvenista, särjistä ja kiiskistä. Vaikka vuoden 2016 yksikkösaaliin biomassasta poistaisi hauen painon, olisi se silti vuoden 2011 yksikkösaaliiseen verrattuna 6,5- kertainen.

Taulukko 9. Sarviluoman yläpuolisen koekalastuspaikan verkkosaaliit (n = 6 verkkoa) vuonna 2016.

Lapuanjoki, Sarviluoma yp 2016					
Kalalaji	Yksilöä	Yksilöä / verkkovrk	Paino (g)	g / verkkovrk	Biomassaosuus (%)
Ahven	20	3,3	1 216	202,7	59,5
Hauki	1	0,2	67	11,2	3,3
Kiiski	1	0,2	7	1,2	0,3
Lahna	1	0,2	13	2,2	0,6
Särki	5	0,8	739	123,2	36,2
Ahvenkalat	21	3,5	1 223	203,8	59,9
Särkikalat	6	1,0	752	125,3	36,8
Yhteensä	28	4,7	2 042	340,3	100,0

Taulukko 10. Sarviluoman alapuolisen koekalastuspaikan verkkosaaliit (n = 6 verkkoa) vuonna 2016.

Lapuanjoki, Sarviluoma ap 2016					
Kalalaji	Yksilöä	Yksilöä / verkkovrk	Paino (g)	g / verkkovrk	Biomassaosuus (%)
Ahven	8	1,3	854	142,3	44,5
Kuha	1	0,2	320	53,3	16,7
Särki	9	1,5	744	124,0	38,8
Ahvenkalat	9	1,5	1 174	195,7	61,2
Särkikalat	9	1,5	744	124,0	38,8
Yhteensä	18	3,0	1 918	319,7	100,0

6.1.3 Kalastuksen nykytila

Lapuanjoen pääuoman kiinteä pyydyskalastus koostuu lähinnä kesäaikaisesta katiskapyyynnistä. Viehekalastus ja onginta on myös yleistä. Koskiosuuksilla, jonne istutetaan pyyntikokoista kalaa, on viehekalastus suosittua. Hyvin hoidettujen koskikohteiden lisäksi Lapuanjoen hitaasti virtaavilla osuuksilla on mahdollisuus saada suuria haukia, johon kohdistuu jatkuvasti suurempi virkistyskalastajien mielenkiinto.

6.1.4 Potentiaali

Kuortaneenjärven alapuolisen Lapuanjoen virtaama poikkeaa luonnontilaisesta etenkin valuma-alueen valumaan vaikuttavan maankäytön ja vesistössä harjoitettavien säännöstelyjen vuoksi. Virtaamaolosuhteilla on suuri vaikutus Lapuanjoen tarjoamiin ekosysteemipalveluihin, sillä ne vaikuttavat huomattavasti etenkin matalien virta-alueiden tilaan. Virta-alueet voivat toimia lähinnä lohikalojen kuten taimenen poikastuotantoalueina sekä merkittävinä virkistyskalastuskohteina.

Uoman pituussuuntaista jatkuvuutta on Lapuanjoessa mahdollista parantaa lähinnä vesieliöiden vaellusmahdollisuuksien osalta. Padot katkaisevat Lapuanjoessa vaelluskalojen nousun merestä jokialueelle ja estävät ylempänä keskijuoksulla niiden liikkumisen eri elinvaiheiden vaatimien elinympäristöjen välillä. Lapuanjoen pituussuuntaisen jatkuvuuden palauttaminen on tärkeää etenkin joessa esiintyvien lohikalojen elinolosuhteiden sekä niihin kohdistuvan kalastuksen kannalta.

Elinympäristöjen rakenteellisella kunnostuksella on mahdollista parantaa Lapuanjoessa etenkin lohikalojen elinolosuhteita ja poikastuotantomahdollisuuksia sekä sitä kautta joen ekosysteemipalveluita ja käyttömahdollisuuksia. Lohikalojen elinympäristöjen kunnostamisen kannalta keskeisiä kohdealueita ovat lähinnä Lapuanjoen pääuomassa sijaitsevat matalat virta-alueet, jotka ovat edellytys etenkin taimenen ja lohen poikastuotannolle. Meritaimenen ja lohen merkittävimmät kutualueet ovat Peuran (1984) mukaan ennen joen alaosan patoamista olleet joen keskiosalla sijaitsevat Hourunkoski ja Mäkelänkoski sekä joen alaosalla sijaitsevat Jepuan kosket. Lapuan alapuolisten virta-alueiden kunnostamisella saavutettavaa hyötyä rajoittaa kuitenkin nykyään huomattavasti heikko vedenlaatu, minkä vuoksi taimenen ja lohen poikastuotanto jokiosuudella ei luultavasti ole mahdollista. Vuonna 2011 joen alaosalla tehtyjen kutualuekartoitusten perusteella jokiosuudella esiintyvät vähäiset soraikot soveltuvat huonosti lohikalojen

lisääntymisalueiksi (Etelä-Pohjanmaan Vesitutkijat Oy 2011). Vaellussiika pystyy kuitenkin lisääntymään Stadsforsin padon alapuolella ainakin joinakin vuosina. Lapuanjoen keskiosalla esiintyy luontaisesti lisääntyvää taimenta ja harjusta, mikä osoittaa muun muassa jokiosuudella vallitsevan vedenlaadun mahdollistavan lajien lisääntymisen osuuden virta-alueilla, joten osuudella tehtävillä kunnostuksilla on mahdollista tehostaa näiden lajien poikastuotantoa. Lapuanjoen keskiosalla pääuomassa tehtävien kunnostusten tarpeellisuutta vesistön lohikalakantojen elvyttämisen kannalta korostaa osaltaan myös se tekijä, että Kuortaneenjärven alapuoliseen Lapuanjokeen laskevilla sivupuroilla ja -joilla ei luultavasti ole ainakaan kovin suurta merkitystä lohikalojen poikastuotantoalueina. Suurimmilla sivujoilla eli Nurmonjoella ja Kauhavanjoella lohikalojen poikastuotantomahdollisuuksia heikentää merkittävästi poikastuotantoon soveltuvien virta-alueiden vähäisyys sekä etenkin Nurmonjoen osalta vesistössä harjoitettava säännöstely (kts. Sivil 2008) ja Kauhavanjoen osalta heikko vedenlaatu. Peuran (1984) mukaan Lapuanjoen taimenet eivät hakeudu Nurmonjoen heikkolaatuiseen veteen. Nykytilassa merkittävimmät Kuortaneenjärven alapuolisen osuuden sivupurot tai -joet, joilla saattaa olla merkitystä lähinnä taimenen poikastuotantoalueina, ovat ilmeisesti joen keskiosalle laskevat Lakajoki ja Tiistenjoki. Niissä on ainakin 1980-luvulla tehtyjen sähkökoekalastusten tulosten perusteella esiintynyt taimenta (Peura 1984). Lisäksi joen keskiosalle laskee muitakin pienempiä puroja, jotka saattavat soveltua taimenen poikastuotantoalueiksi. Lapuanjoen alaosalle laskevissa pienissä virtavesissä lohikalojen lisääntymisen estää todennäköisesti ainakin heikko vedenlaatu.

Lapuanjoen keskiosalla on kaikkiaan noin 24,0 ha lohikalojen poikastuotantoalueiksi eriasteisesti soveltuvia virta-alueita. Taimenen ja lohen poikastuotantoon parhaiten soveltuvaa aluetta eli perkaamatonta koskea (murtuvia aaltoja) tai kosken kaltaista sahia (seisovia aaltoja) on osuudella noin 11,5 ha. Osassa virta-alueita lohikalojen poikastuotantomahdollisuuksia heikentävät etenkin uoman rännimäisyys, pohjan liettyminen, suuret virtaamanvaihtelut, matalien alueiden kuivilleen jäänti ja umpeenkasvu sekä puuaineksen ja kutualustaksi soveltuvien soraikkojen vähäisyys. Virta-alueilla tehtävillä rakenteellisilla kunnostuksilla on mahdollista vaikuttaa lähinnä uoman rännimäisyyteen, matalien alueiden kuivilleen jääntiin ja umpeenkasvuun, puuaineksen määrään sekä puuaineksen ja kutusoraikkojen määrään. Pohjan liettymiseen ja suuriin virtaamanvaihteluihin voidaan vaikuttaa lähinnä valuma-alueen maankäytössä ja säännöstelyissä.

Uoman rakenteellista monimuotoisuutta lisäävän sekä vesieliöstölle suojaa ja ravintoa tarjoavan puuaineksen lisäystarvetta esiintyy kaikilla virta-alueilla. Puuaineksen määrää on mahdollista lisätä paikoin rantavyöhykkeen metsityksellä, puuainesta uomaan laittamalla ja jättämällä rantavyöhykkeeltä uomaan kaatunut puuaines paikoilleen.

Perattujen virta-alueiden eli potentiaalisten uoman kiveyskohteiden pinta-ala Lapuanjoen keskiosalla on kaikkiaan noin 6,5 ha, mistä valtaosa on kuitenkin niva-alueita (pyörteilevä virtaus). Valtaosa peratuista niva-alueista sijaitsee Talinkalman säännöstelypadon ja Lakaluoman myllypadon välisellä osuudella. Nivaalueiden kiveämisellä saavutettava hyöty painottuisi koski- ja sahialueita enemmän suurempien lohikalojen elinmahdollisuuksien parantumiseen. Pienten poikasten kannalta tärkeää olisi kunnostaa etenkin koski- ja sahialueita, jotka ovat lajien keskeiset poikasalueet. Perattujen koski- ja sahialueiden pinta-ala osuudella ei ole kovin suuri, noin 1,5 ha. Niille tulisi muodostaa pääosin alle metrin syvyisiä runsaasti suojapaikkoja tarjoavia kivikkoja. Kiviä kunnostuksia varten on paikoin saatavilla perattujen alueiden rannoilta, mutta joillain kohteilla kiviä olisi tarpeen tuoda muualta.

Vähävetisten eli vesityksen tarpeessa olevien alueiden pinta-ala Lapuanjoen keskiosalla on noin 1,7 ha, mistä valtaosa sijaitsee Mäkelänkosken voimalapadon alapuolisella osuudella. Vähävetisiä alueita on mahdollista vesittää etenkin perattujen alueiden kiveyksen yhteydessä. Samalla niistä tulisi usein poistaa liiallista kasvillisuutta ja liettyimiä. Paikoin pääuoman vähävetisyys johtuu osittain siitä, että merkittävä osa vedestä alivirtaamakausina virtaa myllyille ja muille vesilaitoksille veden johtamiseksi rakennettujen tai perattujen uomien kautta. Tällaisissa kohteissa virta-alueiden tilaa ja vesieliöstön elinolosuhteita on mahdollista parantaa vähentämällä tai lopettamalla kokonaan veden kulku näiden uomien kautta. Osassa kohteita saattaa olla mahdollista kivetä uoma lohikalojen poikastuotantoalueeksi. Mahdollisesti kyseeseen voi tulla myös etenkin sellaisten vesilaitosten ja niitä varten rakennettujen uomien purkaminen, joilla saavutettava hyöty on vähäinen ja joilla ei ole suojeluarvoa. Merkittävin haitallinen vaikutus pääuoman tilaan on tätä kautta Mäkelänkosken ja Hourunkosken voimaloilla, jotka käyttävät alivirtaamakausina jokseenkin kaiken

joessa virtaavan veden. Niihin voidaan kuitenkin vaikuttaa käytännössä kasvattamalla juoksutusta luonnonuomaan eikä varsinaisilla uomakunnostuksilla. Mäkelänkosken ja Hourunkosken tilan parantamisella olisi luultavasti huomattava positiivinen vaikutus etenkin taimenkannalle, sillä ne ovat Peuran (1984) mukaan aiemmin olleet yhdessä Jepuan koskien kanssa Kuortaneenjärven alapuolisen Lapuanjoen tärkeimmät meritaimenen ja lohen poikastuotantoalueet. Lisäksi Niinimäen ym. (1967) mukaan Lapuanjoen keskiosalla suurimman kalataloudellisen haitan aiheuttavat Mäkelänkosken ja Hourunkosken voimalaitospadot. Muista kohteista huomattavin haitallinen vaikutus pääuoman tilaan vähentämällä sen virtaamaa on luultavasti Lapuan Huhdankoskessa sijaitsevalla pienellä vesivoimalalla, jonka viereinen laaja ja monimuotoinen koskialue on alivirtaamakaushina hyvin vähävetinen. Vähävetisyys rajoittaa muun muassa taimenen elinmahdollisuuksia koskialueella. Voimalan purkaminen sekä sille johtavan uoman kautta virtaavan vesimäärän vähentäminen ja kiveys parantaisi merkittävästi koskialueen tilaa.

Lohikalojen kutualustaksi soveltuvan sorapohjan puute rajoittaa todennäköisesti huomattavasti etenkin taimenen poikastuotantoa kaikilla Lapuanjoen keskiosan virta-alueilla. Keskiosalla taimenen kutualustaksi jossain määrin soveltuvaa sorapohjaa on kaikkiaan noin 11 aaria eli ainoastaan 0,5 % kaikkien virta-alueiden pinta-alasta. Lisäksi osa niistä soveltuu huonosti taimenen kutualueeksi niiden sijaitessa melko hidasvirtaisilla niva-alueilla ja kutosoran laadun ollessa heikko lähinnä pohjan hiekottumisen vuoksi. Täsmällistä arviota Lapuanjoen keskiosan virta-alueiden sorastustarpeen suuruudesta on vaikeata antaa. Esimerkiksi Perämereen laskevien Simo-, Kuiva-, Kiiminki- ja Pyhäjoen kunnostuksissa 1–2 % koskialasta on tehty tai on suunniteltu tehtäväksi lohikalojen kutualueiksi (esim. Erkinaro ym. 2003). Esimerkiksi Aholan ja Havumäen (toim. 2008) mukaan taimenen kutusoraikkojen tulisi kuitenkin kattaa vähintään 2–5 % koskipinta-alasta. Edellä esitetyt arviot kattava kutusoraikkojen osuus 1–5 % vastaa Lapuanjoen keskiosan koski- ja sahialueiden osalta (pinta-ala noin 13 ha) noin 13–65 aarin aluetta. Lapuanjoen keskiosalla sijaitsevien koski- ja sahialueiden sorastustarve on siten arviolta noin 10–60 aaria, mikä 25 cm keskimääräisellä soraikkojen paksuudella vastaisi noin 250–1500 m³ soraa. Elorannan (2010) mukaan vaeltavalla taimenella kutusoraikkojen paksuuden tulisi olla yli 20 ja lohella yli 30 cm. Koski- ja sahialueiden lisäksi kutualueita olisi mahdollista tehdä paikoin myös osuuden niva-alueille. Sorastuksissa käytettävän soran tulee olla riittävän karkeaa, jottei se Lapuanjoen voimakkaiden virtaamanvaihteluiden vuoksi huuhtoudu alavirtaan. Sopiva soran päälajitteen raekoko Lapuanjoella on noin 2–6 cm, minkä lisäksi seassa tulisi olla soraikkoja sitovaa karkeampaa soraa ja kiviä.

Poutun padon alapuolisessa Lapuanjoessa on kaikkiaan noin 29,6 ha virta-alueita, joista valtaosa sijaitsee Alahärmässä ja Jepualla. Alahärmässä esiintyy runsaasti voimakkaasti perattuja niva-alueita, jotka eivät rakenteensa puolesta juuri sovellu lohikalojen elinympäristöksi ja joiden rakenteellisen tilan parantaminen on käytännössä vaikeaa tulvasuojelun kannalta. Jepualla sijaitsevat koskialueet ovat sen sijaan säilyneet paikoin varsin monimuotoisina ja niissä tehtävillä kunnostuksilla on mahdollista edelleen lisätä uoman monimuotoisuutta ilman merkittävää haittaa tulvasuojelulle. Jokiosuudella vallitsevan heikon vedenlaadun vuoksi ei pelkästään uoman rakennetta parantavilla kunnostuksilla luultavasti kuitenkaan voida luoda riittäviä edellytyksiä lohikalojen poikastuotannolle, vaan vedenlaatua olisi parannettava huomattavasti. Mikäli vedenlaatu Poutun alapuolisella jokiosuudella mahdollistaisi lohikalojen poikastuotannon eikä kunnostuksilla olisi haitallista vaikutusta tulvasuojelulle, olisi potentiaalisten kiveyskohteiden eli perattujen virta-alueiden pinta-ala kaikkiaan noin 22,8 ha, mistä koskea tai sahia on kuitenkin ainoastaan noin 1,8 ha. Poutun alapuolisen jokiosuuden virta-alueilla ei ole juuri lainkaan taimenen kutupohjiksi soveltuvia soraikkoja. Niiden osuus virta-alueiden pinta-alasta on alle 0,1 %, mistä lisäksi valtaosan muodostaa yksi Alahärmässä peratulla niva-alueella sijaitseva soraikko. Koski- ja sahialueiden pinta-alan (5 ha) ja tavoitteena olevan kutusoraikkojen vähintään 1–5 % pinta-alaosuuden perusteella sorastustarve Lapuanjoen alaosalla eli lähinnä Jepualla olisi arviolta noin 5–25 aaria.

Taulukko 11. Virta-alueiden pinta-alat (ha) alivirtaamakausina Kuortaneenjärven alapuolisessa Lapuanjoessa vesieliöiden vaellusesteiden rajaamalla osuuksilla.

virtaustyyppi	perkaukset	Lapuanjoen keskiosa				Lapuanjoen alaosa ja alin osa	yhteensä
		Talinkalman säännöstelypato–Lakaluoman myllypato	Lakaluoman myllypato–Mäkelänkosken voimalapato	Mäkelänkosken voimalapato–Hourunkosken voimalapato	Hourunkosken voimalapato–Poutun säännöstelypato	Poutun säännöstelypato–Stadsforsin voimalapato	
koski	perattu	0,43	0,00	0,47	0,18	1,71	2,79
	perkaamaton	1,78	3,13	2,66	2,68	2,90	13,15
	yhteensä	2,21	3,13	3,13	2,86	4,61	15,94
sahi	perattu	0,29	0,00	0,07	0,06	0,11	0,53
	perkaamaton	0,00	0,42	0,00	0,87	0,24	1,53
	yhteensä	0,29	0,42	0,07	0,92	0,35	2,06
niva	perattu	3,89	0,00	0,29	0,55	20,60	25,34
	perkaamaton	0,15	1,50	1,41	1,47	3,27	7,80
	yhteensä	4,04	1,50	1,70	2,02	23,87	33,14
vähävetinen	perattu	0,00	0,02	0,00	0,20	0,40	0,62
	perkaamaton	0,05	0,06	0,72	0,63	0,40	1,87
	yhteensä	0,05	0,08	0,72	0,84	0,80	2,49
kaikki	perattu	4,61	0,02	0,84	0,99	22,82	29,28
	perkaamaton	1,98	5,12	4,79	5,65	6,81	24,36
	yhteensä	6,59	5,14	5,62	6,64	29,63	53,63

6.2 KALAKANTOJEN JA KALASTUKSEN (ML. RAVUT) TAVOITETILAT JA OSATAVOITTEET

6.2.1 Tavoitetila

Jokiuoma on kaloille kaikissa tilanteissa nousu- ja laskukelpoinen merestä Alavudenjärveen saakka. Joen tavoitetila on kalasto, jonka luontainen elinkierto toimii mukaan lukien merivaelteen taimen, lohi, siika, ankerias ja nahkiainen. Kalaston rakenne on vuonna 2032 parempi kuin vuosina 2022 - 2024.

Kalastosta ja kalastuksesta on luotettavaa ja vuosittain päivittyvää tietoa. Kalaston rakennetta seurataan säännöllisesti, eri menetelmin ja jatkuvasti.

Kalastus on nykyistä suositumpaa ja kalastusta opetetaan aktiivisesti.

Kalastus on nykyistä suositumpaa. Kalastusta opetetaan aktiivisesti. Kalastusmatkailua on nykyistä enemmän. Alueella on "istuta ja pyydä" -kalastuskohteita.

6.2.2 Osatavoitteet

6.2.2.1 Tiedon kerääminen (1)

Tavoitteeksi asetetaan tiedon kerääminen seuraavista asioista:

- Kalasto
 - Kalaston kehitys
 - Rapukannan kehitys
 - Elinkierrolle tärkeät alueet ja mahdolliset elinkierron ongelmat
 - Istutusten vaikutus
- Kalastus
 - Kalastuslupien määrä
 - Saaliin määrä
 - Saaliin laatu
 - Viehekalastuksen määrä
 - Pyydyskalastuksen laatu

- Saaliskalojen alkuperä (istutus/luontainen)
- Tieto vapautuksesta
- Ravustuslupien määrä
- Saantipäivä
- Rahallinen tuotto pyyntitavoittain eriteltynä, erikseen rapu

Olennaista on kerätä tieto kalastosta ja kalastuksesta vuosilta 2022-2024, jota ajanjaksoa käytetään kuvaamaan nykytilannetta käyttö- ja hoitosuunnitelmassa.

6.2.2.2 *Luontainen lisääntyminen (2)*

Tavoitteeksi asetetaan luontaisen elinkierron vahvistaminen seuraavien lajien osalta siten, että kanta on niin vahva, että kaloja on mahdollista saada hyödynnettäväksi saaliiksi nykyistä enemmän:

- kuha
- ahven
- hauki
- taimen
- made
- siika
- rapu
- harjus
- lohi
- meritaimen
- ankerias
- muikku
- nahkiainen
- lahna

6.2.2.3 *Saalislajit ja saaliskoko (3)*

Tavoitteeksi asetetaan, että saadaan enemmän saaliiksi seuraavia lajeja verrattuna vuosiin 2022-2024:

- kuha
- ahven
- rapu
- lahna
- taimen
- harjus
- lohi
- meritaimen
- nahkiainen

Muiden saalislajien osalta saalismäärät ovat nykyisellään vähintään riittävät.

Tavoitteeksi asetetaan, että seuraavien lajien keskimääräinen saaliskoko olisi 10 - 20 cm pidempi kuin vuosina 2022 - 2024:

- hauki

Tavoitteeksi asetetaan, että seuraavien lajien keskimääräinen saaliskoko olisi 5 – 10 cm pidempi kuin vuosina 2022 - 2024:

- ahven

6.2.2.4 Kehittämistoimenpiteet (4)

Tavoitteeksi asetetaan, että alueella käytetään kaikkia tai osaa seuraavista toimenpiteistä:

- Jokikohtaisten kokonaisvaltaisten (sisältäen myös valuma-alueet) kunnostusten edistäminen
- Järvien kunnostukset
- Vaellusesteiden poisto
- Jokien ja purojen elinympäristökunnostukset
- Lupien myynti netissä
- Tiedon systemaattinen keruu kalastosta ja kalastuksesta, erityisesti joen yläosan koskialueilta ja sivupuroista
- Alamittarajoitukset
- Kutupaikkojen rauhoitukset kutuaikana
- Lupien myynnin helpottaminen
- Kutuaikaiset rauhoitukset
- Kalastuksen valvonnan tehostaminen
- Istutukset luontaista elinkiertoa tukevat istutukset
- Saalistietojen kerääminen
- Hoitokalastus omana työnä
- Verkkopyyntirajoitukset
- Yhtenäislupa-alueiden muodostaminen
- Särkikalojen ammattikalastuksen edistäminen
- Istutukset pyyntikokoisten kalojen istutus
- Hoitokalastus ostopalveluna
- Talvehtimisalueiden rauhoitukset
- Kalastajien yhtenäinen rekisteröinti

6.2.2.5 Yhteistyö (5)

Tavoitteeksi asetetaan, että yhteistyötä tehdään erityisesti seuraavissa asioissa:

- Ristiinkalastus useamman vesialueen omistajan luvalla
- Valvonta
- Lupien myynnin järjestäminen kalatalousalueen nettisivujen kautta
- Kalastus- ja saalistietojen keruu kalatalousalueen nettisivujen kautta
- Kalatalousalue myöntää koko alueelle luvat esim. kaupalliseen kalastukseen ja/tai ravustukseen

6.2.2.6 Rakenteet (6)

Tavoitteena on, että joella on veneenlaskuluiskat sekä alueita, joissa on mahdollisuus rannalta kalastamiseen.

6.3 TOIMENPITEET KALAKANTOJEN HOITAMISEKSI JA KALASTUKSEN KEHITTÄMISEKSI

6.3.1 Ehdotukset kalastuksen säätelytoimenpiteiksi

Hitaasti virtaavilla jokiosuuksilla asetetaan hauen vapaaehtoiseksi ylämitaksi 90 cm.

6.3.2 Suunnitelma kunnostustoimenpiteistä

Koskialueiden kalataloudellisia kunnostuksia jatketaan (elinympäristö- ja kutualuekunnostukset) ottaen huomioon Lapuanjoen pääuoman kalataloudellisen potentiaalin mahdollisuudet ja sen vaatimat panostukset. Muita kunnostustoimenpiteitä tehdään mahdollisesti ilmenevien tarpeiden mukaisesti.

Tehdään esityksiä ja aloitteita Stadforsin, Mäkelänkosken ja Hourunkosken vaellusesteiden poistamisesta ja mahdollisesti Stadforsin kalatalousvelvoitteen muuttamisesta ja ympäristövirtaaman käyttämisestä hyödyntäen nykytietämystä vaellusesteiden ja kalaistutusten vahingollisista vaikutuksista kalakantoihin ja luonnon monimuotoisuuteen. Esitykset ja aloitteet tehdään ensisijaisesti yhdessä Pohjoisen Rannikko-Pohjanmaan kalatalousalueen kanssa.

6.3.3 Suunnitelma istutuksista

Erityslupa-alueiden istutuksia jatketaan kalastuspaine huomioiden. Jokiravun palauttamisistutukset suoritetaan alueille, jossa rapua on esiintynyt aikaisemmin. Koesumputuksilla varmistetaan ensin, ettei rapuruttoa ole enää. Siirtoistutukset vaativat ELY-keskuksen luvan.

6.3.4 Ehdotukset kalastuksen kehittämistoimenpiteiksi

Koko kalatalousaluetta koskevien toimenpiteiden lisäksi erityisesti lisätään veneenlaskuluiskien määrää jokivarteen ja niiden paikkatietoa jaetaan internetin kautta.

6.4 SUUNNITELMA KALASTUSTA JA KALAKANTOJA KOSKEVAN SEURANNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kalakantoja seurataan velvoitetarkkailuihin perustuvilla säännöllisillä koeverkkokalastuksilla sekä sähkökoekalastuksilla ja kirjanpitokalastajien avulla. Kalastusseurat järjestävät koeravustuksia omilla vesialueillaan.

Kirjanpitokalastajia hankitaan riittävä ja erikseen harkittava määrä vesistön koko huomioon ottaen.

7 VIRTAVEDET

Virtavesien alueiden suunnittelu on jaettu eri osiin virtavesien suuren määrän vuoksi.

7.1 TAVOITTEET

Tavoitteet ovat:

1. Kalatalousalueen virtavesistä on kattavasti tietoa virtavesien tilasta ja kalaston tilasta.
2. Potentiaalisimmat virtavedet on kunnostettu siten, että kalojen luontainen elinkierto toimii niissä.

Olennaista on kerätä tieto kalastosta ja kalastuksesta vuosilta 2022-2024, jota ajanjaksoa käytetään kuvaamaan nykytilannetta käyttö- ja hoitosuunnitelmassa.

7.2 OSATAVOITTEET

Osatavoitteet ovat:

1. Vuoteen 2026 mennessä on inventoitu tässä alla luetellut suuret joet ja tunnistettua kalataloudellista potentiaalia omaavat pienet ja keskisuuret joet, joita ei ole aiemmin inventoitu ja näille on laadittu kunnostussuunnitelmat.
2. Vuoteen 2032 mennessä on inventoitu kaikki alueen virtavedet, joiden valuma-alue on yli 20 km², joista ja näille on laadittu kunnostussuunnitelmat.
3. Vuoteen 2032 mennessä suuret ja tunnistettua kalataloudellista potentiaalia omaavat pienet ja keskisuuret joet on kunnostettu ja niissä on luontaisesti lisääntyvät ja elinvoimaiset kalakannat.

7.3 SUURET JOET

7.3.1 Nurmonjoki

Nurmonjoki on Lapuanjoen suurin sivuhaara ja sen valuma-alue on 865 km². Joen alkupiste on Ahvenjoki ja purkukohta Lapuanjoki. Joen pituus on noin 52,7 km ja korkeusero noin 55 m. Keskimääräinen pituuskaltevuus on 0,10 %. Joen keskileveys on noin 25,7 m. Joen valuma-alue on sen alkupisteessä noin 171 km² ja loppupisteessä noin 865 km². Joen keskimääräinen alivirtaama alkupisteessä on noin 0,171 m³/s, keskivirtaama noin 1,71 m³/s ja keskimääräinen ylivirtaama noin 20,5 m³/s. Purkukohdassa joen keskimääräinen virtaama on noin 0,86 m³/s, keskivirtaama noin 8,6 m³/s ja keskimääräinen ylivirtaama noin 103,8 m³/s. Nurmonjokea säännöstellään voimatalouden tarpeita varten. Nurmonjoella osa vedestä virtaa täyttökanavaa pitkin Hirvijärven tekojärveen, josta vedet edelleen virtaavat Hirvikosken voimalaitoksen ja sen kallioon louhitun purkutunnelin kautta takaisin Nurmonjokeen. Nurmonjoen vesistöalueen järvisyys on 6,2 % (Ekholm 1993). Nurmonjoki on pääosin savi- ja kivipohjainen. Nurmonjoen vähävetiseen uomaan, jonka pituus on noin 15 km, on rakennettu runsaasti pohjapatoja nostamaan veden pintaa alivirtaamakausien aikana. Lyhytaikaisäännöstely vaikuttaa Nurmonjoen tilaan Hirvikosken voimalaitoksen purkutunnelin alapuolisella osuudella. Nurmonjokea kuormittavat maa- ja metsätalous sekä asutuksen ja teollisuuden jätevedet. Yläpuolista valuma-aluetta on ojitettu runsaasti ja valuma-alueella on useita turvetuotantoalueita. Ravinnepitoisuudet ovatkin nousseet ja vesi on varsin tummaa.

7.3.1.1 Kalakantojen nykytila

Nurmonjoen kalakannoista on melko vähän tietoa. Tietojen perusteella kalakannat eivät ole erityisen monipuoliset. Nurmonjoen vedenlaatu on melko huono ja se on vaelluskaloille käytännössä sopimaton elinympäristö. Lapuanjoen päähaaran kalasto on sekä runsaampi että monipuolisempi kuin Nurmonjoessa.

Joesta puuttuu kokonaan taimen. Nurmonjoella kalojen kutu- ja suojapaikat ovat vähentyneet sekä ravintovarat köyhtyneet ja yksipuolistuneet vesistötöiden yhteydessä. Vähävetisessä uomassa Hirvijärven kohdalla valtalaji on ahven ja kalatiheydet olivat kuivassa uomassa verraten pienet.

Taulukko 12. Huhdannevan purkuojan alapuolella sijaitsevan koekalastuspaikan verkkosaaliit vuonna 2017 (n = 6 verkkovrk).

Kelloja ap 2017					
Kalalaji	Yksilöä	Yksilöä / verkkovrk	Paino (g)	g / verkkovrk	Biomassaosuus (%)
Ahven	14	2,3	2 044	340,7	50,6
Hauki	1	0,2	830	138,3	20,5
Kiiski	3	0,5	17	2,8	0,4
Lahna	1	0,2	11	1,8	0,3
Salakka	2	0,3	19	3,2	0,5
Särki	22	3,7	1 120	186,7	27,7
Ahvenkalat	17	2,8	2 061	343,5	51,0
Särkikalat	25	4,2	1 150	191,7	28,5
Yhteensä	43	7,2	4 041	673,5	

Taulukko 13. Huhdannevan purkuojan yläpuolella sijaitsevan koekalastuspaikan verkkosaaliit vuonna 2017 (n = 6 verkkovrk).

Kelloja yp 2017					
Kalalaji	Yksilöä	Yksilöä / verkkovrk	Paino (g)	g / verkkovrk	Biomassaosuus (%)
Ahven	12	2,0	916	152,7	41,0
Kiiski	4	0,7	26	4,3	1,2
Lahna	3	0,5	30	5,0	1,3
Särki	17	2,8	1 262	210,3	56,5
Ahvenkalat	16	2,7	942	157,0	42,2
Särkikalat	20	3,3	1 292	215,3	57,8
Yhteensä	36	6,0	2 234	372,3	

7.3.1.2 Kalastuksen nykytila

Hirvijärven tekoaltaan rakentamisen jälkeen Varpulan ja Hirvijärven tekoaltaiden alapuolisessa Nurmonjoessa kalastus rajoittuu lähinnä virkistyskalastukseen. Kalastuksella on varsin vähäinen merkitys jokivarren asukkaille verrattuna aikaan ennen vesistötöitä. Vesistötöiden jälkeen kalalajisto oli muuttunut sekä kalojen koko ja saaliin määrä olivat pienentyneet. Yleisimmät kalalajit ovat hauki ja ahven. Myös särkeä, kiiskeä, salakkaa ja lahnaa esiintyy saaliissa. Aiemmin yleisimpien kalalajien joukkoon säännöllisesti luetut made ja lahna olivat vastaajien mielestä vähentyneet voimakkaasti tai hävinneet kokonaan. Nurmonjoesta saatiin hyvin rapuja vielä 1960- luvun lopulla, mutta kanta heikkeni Hirvijärven rakentamisen aikoihin.

7.3.1.3 Toimintasuunnitelma

Edistetään Nurmonjoen kokonaisvaltaista kunnostussuunnittelua yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Tehdään aloitteita joen vaellusesteiden poistamisesta ja ympäristövirtaaman käyttämisestä hyödyntäen nykytietämystä vaellusesteiden ja kalaistutusten vahingollisista vaikutuksista kalakantoihin ja luonnon monimuotoisuuteen, elinympäristöjen kunnostamisesta, vähävetisen uoman kunnostamisesta sisältäen vähävetisen uoman virtaaman lisäämisen sekä joen kokonaisvaltaisen kunnostuksen aloittamisesta.

Tehdään vuoteen 2026 mennessä uomasta täydentävät elinympäristöjen inventoinnit ja elinympäristöjen kunnostussuunnitelmat.

7.3.2 Kauhavanjoki

Kauhavanjoki laskee Lapuanjokeen joen alaosan keskivaiheilla. Joen valuma-alue on 648 km². Joen alkupiste on Kauhajärvi ja purkukohta Lapuanjoki. Joen pituus on noin 44,8 km ja korkeusero noin 42 m. Keskimääräinen pituuskaltevuus on 0,09 %. Joen keskileveys on noin 17 m. Joen valuma-alue on sen alkupisteessä noin 64,7 km² ja loppupisteessä noin 648 km². Joen keskimääräinen alivirtaama alkupisteessä on noin 0,064 m³/s, keskivirtaama noin 0,64 m³/s ja keskimääräinen ylivirtaama noin 7,7 m³/s. Purkukohdassa joen keskimääräinen virtaama on noin 0,64 m³/s, keskivirtaama noin 6,4 m³/s ja keskimääräinen ylivirtaama noin 77,7 m³/s. Joen lähivaluma-alueen järvisyys on vain 0,65 % (Ekholm 1993). Kauhavanjoessa ei harjoiteta lainkaan lyhytaikaisäännöstelyä. Kauhavanjoki sivujokineen on Lapuanjoen vesistön kuormitetuinta aluetta, mikä näkyy korkeina ravinnepitoisuuksina. Maatalous on alueella intensiivistä. Maatalouden hajakuormituksen lisäksi jokea kuormittavat asutuksen jätevedet, turvetuotanto ja metsätalous. Laajat alueet valuma-alueen yläosilta on ojitettu. Kauhava-joen alueella on myös tehokkaasti kuvattuja alunamaita, joiden happamat vedet kuormittavat vesistöjä ja Lapuanjoen pääuomaa. Kauhavanjoella esiintyy happamuushaittoja lähes vuosittain. Kadmiumin ympäristölaatunormit ylittyvät joen alaosalla ja nikkelipitoisuudet ovat lähellä rajaa. Vedenlaatu joessa onkin vain välttävää tai jopa huonoa. Biologisia laatutekijöitä ei ole ollut käytössä, mutta ainakin Hirvijoen kalaston tiedetään olevan varsin vaatimatonta. Jokia on myös osittain perattu ja niiden rantavyöhykettä muutettu. Kauhavanjokea on myös pengerrytetty ja siinä on nousuesteitä. (2)

7.3.2.1 Kalakantojen nykytila

Kauhavanjoen kalaston tila on huono. Kauhavanjoen kalastoon kuuluvat hauki, ahven, kiiski ja särki. Satunnaisia lajeja ovat made ja lahna. Kalasto kärsii vedenpinnan vaihtelusta ja huonosta vedenlaadusta. Joen petokalojen ja särkikalojen suhde on hyvä. Hauki ja ahven menestyvät joessa. Joen yläosassa on mahdollisesti olemassa oleva rapukanta.

7.3.2.2 Kalastuksen nykytila

Joki on kohtalainen kalastuskohde ja joessa kalastetaan paljon

Kalastukselle aiheutuu haittaa vedenpinnan vaihteluista ja huonosta vedenlaadusta.

7.3.2.3 Toimintasuunnitelma

Tehdään esityksiä ja aloitteita Jylhäkosken voimalaitoksen vaellusesteen poistamisesta ja ympäristövirtaaman käyttämisestä hyödyntäen nykytietämystä vaellusesteiden ja kalaistutusten vahingollisista vaikutuksista kalakantoihin ja luonnon monimuotoisuuteen.

Tehdään vuoteen 2026 mennessä uomasta täydentävät elinympäristöjen inventoinnit ja elinympäristöjen kunnostussuunnitelmat.

7.4 TUNNISTETTUA KALATALOUDELLISTA POTENTIAALIA OMAAVAT PIENET JA KESKISUURET JOET

7.4.1 Lakajoki

7.4.1.1 Vesistöalue

Lakajoki saa varsinaisesti alkunsa Haarajärvestä, joka on matala, lähes umpeenkasvanut järvi. Joen pituus on noin 37 km ja korkeusero noin 60 m. Keskimääräinen pituuskaltevuus on 0,16 %. Joen keskileveys on noin 9,5 m. Joen valuma-alue on sen alkupisteessä noin 7,3 km² ja loppupisteessä noin 140 km². Joen keskimääräinen alivirtaama alkupisteessä on noin 0,007 m³/s, keskivirtaama noin 0,07 m³/s ja keskimääräinen ylivirtaama noin 0,87 m³/s. Purkukohdassa joen keskimääräinen virtaama on noin 0,14 m³/s, keskivirtaama noin 1,4 m³/s ja keskimääräinen ylivirtaama noin 16,8 m³/s. Lakajoki on uomaltaan varsin luonnontilainen, mutta maa- ja metsätalouden sekä turvetuotannon kuormittama. Biologiset laatutekijät ilmentävät hyvää-tyydyttävää tilaa.

7.4.1.2 Kalaston nykytila

Lakajoessa esiintyy taimenta sekä alaosilla myös harjusta. Lisäksi sähkökoekalastuksissa on saatu haukea, lahnaa, särkeä, ahventa ja kivisimppua.

7.4.1.3 Kalastuksen nykytila

Lakajoen kalastus on pääasiassa satunnaista katiskapyyntiä sekä mato-ongintaa ja heittouistelua.

7.4.1.4 Toimintasuunnitelma

Lakajoelle on tehty pienimuotoinen koskenkunnostus osana Länsi-Suomen ympäristökeskuksen Lapuanjoen purojen tila ja kunnostus -hanketta. Vanhaa myllypatoa kunnostettiin niin että se mahdollistaa ainakin ylivirtaamalla kalan nousun padon yläpuolelle. Hankkeessa kerättyjä tietoja voidaan käyttää kunnostukseen. Kunnostuksin voidaan vahvistaa joen omaa taimen- ja harjuskantaa.

Tehdään vuoteen 2026 mennessä uomasta täydentävät elinympäristöjen inventoinnit ja elinympäristöjen kunnostussuunnitelmat.

7.4.2 Kaarankajoki

7.4.2.1 Vesistöalue

Kaarankajärvestä lähtevän Kaarankajoen pituus on noin 23,8 km ja korkeusero noin 58,2 m. Keskimääräinen pituuskaltevuus on 0,24 %. Joen keskileveys on noin 6,9 m. Joen valuma-alue on sen alkupisteessä noin 23,2 km² ja loppupisteessä noin 120 km². Joen keskimääräinen alivirtaama alkupisteessä on noin 0,023 m³/s, keskivirtaama noin 0,23 m³/ ja keskimääräinen ylivirtaama noin 2,7 m³/s. Purkukohdassa joen keskimääräinen virtaama on noin 0,12 m³/s, keskivirtaama noin 1,2 m³/ ja keskimääräinen ylivirtaama noin 14,4 m³/s. Kaarankajoki on yläosilla uomaltaan varsin luonnontilainen, mutta maa- ja metsätalouden sekä turvetuotannon kuormittama. Biologiset laatutekijät ilmentävät hyvää-tydyttävää tilaa. Tärkeimmät koskiosuudet sijoittuvat Leppälänkylän ja Kuortaneen keskustan väliselle jokiosuudelle. Kaarankajoki virtaa Mertajärven järvikuivion läpi.

7.4.2.2 Kalaston nykytila

Joessa on tehty koekalastuksia, joista tuoreimmat on esitetty viitteessä 4. Kaarankajoessa on ollut aikaisemmin 1960-luvulla istutettua taimenta. Taimenta on istutettu sittemmin uudelleen koeluonteisesti Kuortaneen kalastusseuran ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimesta. Joessa esiintyy lisäksi haukea, ahventa, särkeä, kiiskeä, lahnaa, salakkaa sekä kivisimppua.

7.4.2.3 Kalastuksen nykytila

Kaarankajoen kalastus on pääasiassa katiskakalastusta, mato-ongintaa sekä heittouistelua.

7.4.2.4 Toimintasuunnitelma

Kaarankajoelle on tehty pienimuotoinen koskenkunnostus osana Länsi-Suomen ympäristökeskuksen Lapuanjoen purojen tila ja kunnostus -hanketta. Hankkeessa kerättyjä tietoja voidaan käyttää kunnostukseen. Kaarankajoen ongelmana on vedenkorkeuden kesäaikainen voimakas vaihtelu. Mertajärven järvikuivion mahdollisuutta käyttää virtaamaa tasaavana altaana tulisi selvittää.

Tehdään vuoteen 2026 mennessä uomasta täydentävät elinympäristöjen inventoinnit ja elinympäristöjen kunnostussuunnitelmat.

7.4.3 Töysänjoki

7.4.3.1 Vesistöalue

Ponnenjärvestä lähtevän Töysänjoen pituus on noin 20,7 km ja korkeusero noin 31,5 m. Keskimääräinen pituuskaltevuus on 0,15 %. Joen keskileveys on noin 12 m. Joen valuma-alue on sen alkupisteessä noin 100,5 km² ja loppupisteessä noin 292 km². Joen keskimääräinen alivirtaama alkupisteessä on noin 0,10 m³/s, keskivirtaama noin 1,00 m³/ ja keskimääräinen ylivirtaama noin 12,0 m³/s. Purkukohdassa joen keskimääräinen virtaama on noin 0,29 m³/s, keskivirtaama noin 2,9 m³/ ja keskimääräinen ylivirtaama noin 35,0 m³/s.

7.4.3.2 Kalaston nykytila

Töysänjoen suurimmat ongelmat ovat koskialueilla tehty perkaukset ja kutualueiden vähäisyys. Koskialueista suurin osa on kokonaan tai osittain perattuja. Kalojen nousuesteinä toimivat ainakin Akonkosken- ja Marttilan pato sekä Kallenkosken pohjapadot. Joen suvanto-osuuksilla havaittiin paikoin vedenpinnantason olevan alhaalla). Töysänjoesta on koekalastusten perusteella luontaisesti lisääntyvä harjus- ja taimenkanta. Rapukanta on hävinnyt joen yläosalta noin viisi vuotta sitten tuntemattomasta syystä ja joen alaosalta jo aikaisemmin.

7.4.3.3 Kalastuksen nykytila

Töysänjoen kalastus on pääasiassa katiskakalastusta, mato-ongintaa sekä heittouistelua.

7.4.3.4 Toimintasuunnitelma

Joessa on useita kunnostukseen soveltuvia kohteita, joihin voitaisiin suorittaa kevyttä koskien kunnostusta. Näitä olisivat ainakin Pennalankoski, Akonkoski, Jokilehto, Puntasenkoski, Tuurinkoski, Roviomaa, Viinikka ja Särkikoski. Koskien kunnostaminen sisältäisi lähinnä perattujen uomien kiveämistä siirtämällä uomanpenkoilta kiviä jokuomaan ja kynnystämällä koskialueita veden virtauksen tasaamiseksi ja monipuolistamiseksi. Näiden lisäksi kunnostus käsittäisi kuivien uomien vesittämistä sekä harjuksen ja taimenen kutualueiden lisäämistä. Mikäli rapua aiotaan palauttaa Töysänjokeen, mahdollisuus olisi siirtoistuttaa Hakojärven yläpuoliselta vesistöalueelta peräisin olevaa rapukantaa. Mikäli ravunpoikasia istutetaan, on hyvä käyttää alueellisesti mahdollisimman lähellä kasvatettuja poikasia. Akonkosken- ja Marttilankosken padot ja Kallenkosken pohjapadot estävät kalan kulun lähes kaikilla virtaamilla, näihin tulisi rakentaa kalateitä tai peräkkäisiä kynnyksiä, joilla vähennettäisiin putouskorkeutta. Harjuksen ja taimenen istutuksia voidaan tarvittaessa tehdä.

Tehdään vuoteen 2026 mennessä uomasta täydentävät elinympäristöjen inventoinnit ja elinympäristöjen kunnostussuunnitelmat.

7.4.4 Pahajoki

7.4.4.1 Vesistöalue

Pahajoki on Lapuanjoen vesistöalueen latvavesiä. Pahajoki saa alkunsa Virtain kaupungin puolelta, josta se jatkuu Sapsalammin kautta Martinkosken myllylle. Martinkosken myllyltä joen nimi muuttuu Lapuanjoeksi. Joen pituus on noin 11,5 km ja korkeusero noin 18,6 m. Keskimääräinen pituuskaltevuus on 0,16 %. Joen keskileveys on noin 9,5 m. Joen valuma-alue on sen alkupisteessä noin 22,5 km² ja loppupisteessä noin 179 km². Joen keskimääräinen alivirtaama alkupisteessä on noin 0,022 m³/s, keskivirtaama noin 0,22 m³/s ja keskimääräinen ylivirtaama noin 2,7 m³/s. Purkukohdassa joen keskimääräinen virtaama on noin 0,17 m³/s, keskivirtaama noin 1,7 m³/s ja keskimääräinen ylivirtaama noin 21,4 m³/s. Pahajokea kuormittaa maa- ja metsätalous vaihtelevassa määrin. Ekologisen luokituksen laatutekijät näyttävät Pahajoelle erinomaista tilaa ja myös vesi on varsin hyvänlaatuista. Yläpuolinen Sapsalampi tasaa joen vedenlaadun vaihteluita ja on ekologiselta laatuoluokitukseltaan luokiteltu tyydyttäväksi.

7.4.4.2 Kalaston nykytila

Pahajoessa on ollut luontaisena kalastona särkeä, haukea, ahventa ja madetta. Pahajokeen on aikaisemmin istutettu kirjolohta. Jokeen on 1950- ja 1960-lukujen taitteessa istutettu myös purotaimenta ja vuonna 1965 järvitaimenta.

Joen perkaus on jo 1960- luvulla huonontanut jokialueen kalastusmahdollisuuksia. Ennen joen perkausta kalastus jokialueella on ollut voimakkaampaa. Ongelmana myös kalaston kannalta on ollut valuma-alueelta tulevan veden vähäinen määrä. Esimerkiksi osa joen koskialueista on loppukesällä lähes kuivillaan ja myös suvanto-osuuksilla vedenpinta on kesäisin alhaalla. Ikkalansillan ja Martinkosken padot muodostavat myös selkeän nousuesteen kaloille.

Vuonna 2002 Länsi-Suomen Ympäristökeskuksen toteuttamien Pahajoen kahden kosken (Ikkalanmäen ja Martinkosken) koekalastusten perusteella valtalajina joessa oli kivistimppu ja muut kalalajit olivat hauki ja

made. Joessa esiintyy myös särkeä ja ahventa. Pahajoen Martinkoskessa toteutettiin sähkökoekalastus elokuussa 2010. Saalista ei saatu.

Pahajokea pidettiin hyvänä jokirapu vetenä, mutta kanta tuhoutui vuosien 2001 ja 2002 välillä. Syytä alueen jokirapukannan lähes täydelliseen katoamiseen ei tiedetä (Alakarhu 2003). Alueen alapuolisten jokiosuuksien rapusumputusten tulosten perusteella näyttää siltä, ettei kantoja olisi hävittänyt rapurutto (Kuortaneenjärvi-hankkeet 2006). Koeravustukset toteutettiin Ikkalanmäen koskialueen yläpuolella ja Martinkosken alapuolella olevilla suvantoalueilla, joista ei saatu saaliiksi yhtään rapua. Jokialueelle on istutettu myöhemmin täplärapuja, joiden istutustulokset ovat olleet heikkoja. (5)

7.4.4.3 Kalastuksen nykytila

Pahajoen kalataloudellista arvoa pidetään nykyään olemattomana ja myös aiemmin hyvänä ravustusvesistönä tunnetun joen jokirapukato on ollut suuri menetys. (5)

7.4.4.4 Toimintasuunnitelma

Pahajoen ongelmat ovat kesäaikainen veden vähyys sekä useat nousuesteet. Pahajoelle on laadittu kunnostussuunnitelmia Alavuden kaupungin toimesta, joiden toteuttamiseen on myös haettu ja saatu rahoitusta.

7.4.5 Kätänjoki

7.4.5.1 Vesistöalue

Kätänjoki alkaa Lehtimäen Kätänjärvestä ja laskee Rantatöysänjärveen. Salonjoki yhtyy Kätänjokeen Korttesrimmin eteläpuolella. Kätänjoen pituus on noin 33,8 km ja korkeusero noin 66 m. Keskimääräinen pituuskaltevuus on 0,19 %. Joen keskileveys on noin 11 m. Joen valuma-alue on sen alkupisteessä noin 44,7 km² ja loppupisteessä noin 256 km². Joen keskimääräinen alivirtaama alkupisteessä on noin 0,044 m³/s, keskivirtaama noin 0,44 m³/s ja keskimääräinen ylivirtaama noin 5,3 m³/s. Purkukohdassa joen keskimääräinen virtaama on noin 0,25 m³/s, keskivirtaama noin 2,5 m³/s ja keskimääräinen ylivirtaama noin 30,7 m³/s. Korttesrimpi sekä Hangasrimpi ovat olleet aiemmin lähes täysin umpeenkasvaneita lampia ja ne on kunnostettu ruoppaamalla. Hangasrimpeen on istutettu Kätänjoen kalastusseuran toimesta pyyntikokoista kirjolohta ja siihen on haettu ja saatu viehekalastusrahoitus. Perälampea on myös ruopattu ja sen luusuaan on rakennettu kivipato, joka ei kuitenkaan estä kalan nousua millään vedenkorkeudella. Perälammin yläpuolella sijaitsevat Saarenkoski, Saarenojangoski ja Virtalankoski. Vedenlaatuhavaintojen mukaan Kätänjoen vesi on alajuoksullaan hyvin puskuroitua, humuspitoista ja runsasravinteista. pH-arvoltaan vesi on hapahkoa.

7.4.5.2 Kalaston nykytila

Kätänjoessa esiintyy luontainen taimenkanta, jonka lisäksi joesta on tavattu haukea, ahventa, särkeä, salakkaa, lahnaa, madetta, kiiskeä sekä kivisimpua.

7.4.5.3 Kalastuksen nykytila

Kätänjoen kalastus on pääasiassa mato-ongintaa ja heittokalastusta sekä satunnaista katiskakalastusta. Hangasrimpi on suosittu virkistyskalastuskohde myös talvisin.

7.4.5.4 Toimintasuunnitelma

Kätänjoki on ollut osana Länsi-Suomen ympäristökeskuksen Lapuanjoen purojen tila ja kunnostus -hanketta. Hankkeessa kerättyjä tietoja voidaan käyttää kunnostukseen. Kätänjoen ongelmana on vedenkorkeuden kesäaikainen voimakas vaihtelu ja Korttesrimmin pohjoispään umpeenkasvu kiintoainekuormituksen seurauksena. Kätänjoen koskiosuuksilla esiintyvän taimenen turvaamiseksi tulee kutualuekunnostusten lisäksi pyrkiä siihen että Kätänjärven säännöstely mahdollistaa mahdollisimman tasaisen virtaaman Kätänjoessa. Kätänjoelle tehdään vuoteen 2026 mennessä kokonaisvaltainen kunnostussuunnitelma, jossa otetaan huomioon myös toimet valuma-alueella. Kunnostus toteutetaan vuoteen 2032 mennessä ottaen huomioon rahoitusmahdollisuudet.

Tehdään vuoteen 2026 mennessä uomasta täydentävät elinympäristöjen inventoinnit ja elinympäristöjen kunnostussuunnitelmat.

7.4.6 Salonjoki

7.4.6.1 Vesistöalue

Löyänjärvestä lähtevän Salonjoen pituus on noin 10,1 km ja korkeusero noin 28,6 m. Keskimääräinen pituuskaltevuus on 0,28 %. Joen keskileveys on noin 7,9 m. Joen valuma-alue on sen alkupisteessä noin 20,3 km² ja loppupisteessä noin 216 km². Joen keskimääräinen alivirtaama alkupisteessä on noin 0,020 m³/s, keskivirtaama noin 0,20 m³/s ja keskimääräinen ylivirtaama noin 2,4 m³/s. Purkukohdassa joen keskimääräinen virtaama on noin 0,21 m³/s, keskivirtaama noin 2,1 m³/s ja keskimääräinen ylivirtaama noin 25,9 m³/s. Salonjokeen yhtyvä Kangaspuro/Lohipuro virtaa Alajärven kaupungin alueella sijaitsevalta Valkealammen pohjavesialueelta.

Koskea esiintyy runsaasti yläjuoksulla Salonkylässä ja alajuoksulla alimman maantiesillan ylä- ja alapuolella. Pisimmät kosket ovat alajuoksulla sijaitsevat Pihlajakoski ja Myllykoski. Salonjoessa on rakenteelliselta tilaltaan hyvin erilaisia osuuksia. Paikoin uoma on säilynyt täysin perkaamattomana ja rakenteensa puolesta hyvin monimuotoisena, mutta paikoin uoma on siinä tehtyjen ruoppausten ja oikaisujen vuoksi rakenteeltaan hyvin yksipuolinen.

Salonjoen pääuoman vedenlaatu on ainakin loppukevällä ja kesällä vesieliöiden elinolosuhteiden kannalta kohtalaisen hyvä. Kokonaisfosforipitoisuudet olivat kuitenkin varsin korkeat, mikä saattaa kiihdyttää mm. pohjalevien kasvua ja aiheuttaa edelleen pohjan liettymistä. Valtaosa puron yläosan ravinnekuormituksesta tulee luultavasti Löyänjärveltä tulevaa lasku-uomaa pitkin. Myös happipitoisuus oli hieman alhainen elokuussa sekä rauta- ja alumiinipitoisuudet ja väriarvo korkeahkot. Huomionarvoista on lisäksi veden viileys, mikä johtuu yläjuoksulta Kangaspuroa ja Lohipuroa pitkin Salonjokeen tulevista pohjavesistä.

Tehdään vuoteen 2026 mennessä uomasta täydentävät elinympäristöjen inventoinnit ja elinympäristöjen kunnostussuunnitelmat.

7.4.6.2 Kalaston nykytila

Salonjoessa esiintyy vahvan taimenkannan lisäksi kivisimppua, madetta, särkeä, salakkaa, haukea ja puronahkiaista.

7.4.6.3 Kalastuksen nykytila

Salonjoella on ollut kaikelta kalastukselta rauhoitettuja alueita joen yläosissa ja alaosissa kalastus on paikallisten asukkaiden harjoittamaa viehekalastusta.

7.4.6.4 Toimintasuunnitelma

Salonjoelle laadittua kunnostussuunnitelmaa toteutetaan ja kunnostettujen alueiden tilaa seurataan jatkuvasti. Mikäli tarvetta jatkokunnostuksille (talvehtimismonttujen ruoppaus tms.) ilmenee, ne suoritetaan kunnostussuunnitelman mukaisesti. Salonjokeen ei istuteta kirjolohta tai muita lajeja alkuperäisen taimenkannan suojelemiseksi. Rauhoitusalueita haetaan tarvittaessa ELY-keskukselta. Säännöllistä velvoitetarkkailua jatketaan sähkökalastamalla aikaisempia koealoja ja mikäli turvetuotannon velvoitetarkkailu päättyy, sitä jatketaan kalastusseuran / vesialueen omistajan toimesta ja sille turvataan rahoitus. Salonjoelle tehdään vuoteen 2026 mennessä kokonaisvaltainen kunnostussuunnitelma, jossa otetaan huomioon myös toimet valuma-alueella. Kunnostus toteutetaan vuoteen 2032 mennessä ottaen huomioon rahoitusmahdollisuudet.

7.5 MUUT PIENET JOET JA UOMAT

7.5.1 Toimintasuunnitelma

Inventoidaan vuoteen 2032 mennessä kaikki alueen muut pienet joet ja uomat, joiden valuma-alue on yli 20 km² ja laaditaan näille kunnostussuunnitelmat. Uomien yhteispituus on noin 500 km.

8 PIENET JÄRVET

Pienten järvien tiedot on saatu alueen osakaskunnilta ja kalastusseuroilta sekä vedenlaadun rekistereistä ja -laskennallisista arvoista.

8.1 PERUSTIETOJA

8.1.1 Myydyt luvat

Myydyt luvat viime vuosilta on esitetty seuraavassa taulukossa. Taulukosta puuttuvat tiedot niiltä alueilta, joilta tietoja ei saatu.

Taulukko 14. Myydyt kalastusluvut

	Eteläinen Edesjärvi	Edesjärvi, Kontolampi, Pohjoinen Edesjärvi	Ristiinkäytävä	Kuivasjärvi, Alavudenjärvi, Osa Töysänjoesta ja Lapuanjoesta	Kuotesjärvi, Hunnakkojärvi, Putulanjärvi, Paskalampi	Kaaranka-järvi	Iso Allasjärvi	Kätkänjoki	Vetämäjärvi	Oijärvi, Kauhavanjoki, Hirvijoki	Iso Vehkajärvi, Iso Soukkajärvi	Kätkänjärvi
Myydyt pyydysluvut 2015 (verkko, katiska ym.)			30				78		33	4	85	
Myydyt vieheluvut 2015			30				78		12	180		
Myydyt yhdistelmäluvut 2015 (pyydys ja viehe)	62		30	37	104	19	78	50	40	0		168
Myydyt pyydysluvut 2016 (verkko, katiska ym.)			30				88		20	5	90	
Myydyt vieheluvut 2016			30				88		6	182		
Myydyt yhdistelmäluvut 2016 (pyydys ja viehe)	58		30	40	100	11	88	50	26	0		156
Myydyt pyydysluvut 2017 (verkko, katiska ym.)			30				91		34	3	90	138
Myydyt vieheluvut 2017			30				91		8	132		
Myydyt yhdistelmäluvut 2017 (pyydys ja viehe)	58		30	38	94	17	91	50	42	0		
Myydyt pyydysluvut 2018 (verkko, katiska ym.)			30				86		29	2	85	
Myydyt vieheluvut 2018			30				86		12	112		45
Myydyt yhdistelmäluvut 2018 (pyydys ja viehe)	57		30	41	92	18	86	50	40	0		143
Myydyt pyydysluvut 2019 (verkko, katiska ym.)			30				89		16	4	75	
Myydyt vieheluvut 2019			30				89		6	148		29
Myydyt yhdistelmäluvut 2019 (pyydys ja viehe)	47		30	36	104	13	89	50	22	0		125
Myydyt pyydysluvut 2020 (verkko, katiska ym.)			30				81		30	4	83	
Myydyt vieheluvut 2020			30				81		12	181		36
Myydyt yhdistelmäluvut 2020 (pyydys ja viehe)	60		30	41	92	15	81	50	42	0		145

Olennaista on kerätä tieto kalastosta ja kalastuksesta vuosilta 2022-2024, jota ajanjaksoa käytetään kuvaamaan nykytilannetta käyttö- ja hoitosuunnitelmassa.

8.1.2 Alavudenjärvi

8.1.2.1 Vesialue ja sen tila

Järven pinta-ala on 1,592 km², keskisyyvyys 2,66 m, tilavuus 4,23 Mm³ ja viipymä 31 vrk. Järven keskimääräinen fosforipitoisuus on 39,62 µg/l, typpipitoisuus 1,03 mg/l. Järven ravinnetasojen perusteella

järvi on rehevä. Järven veden hiilipitoisuus (TOC) on 19,75 mg/l, minkä perusteella järvi on erittäin humuspitoinen.

8.1.2.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalaston tila on hyvä. Kalasto on monipuolinen ja runsas ja järven petokala / särkikala -suhde on hyvä. Järveen ei istuteta kalaa. Järvessä ei esiinny rapua. Kuha, hauki ja ahven lisääntyvät kohtalaisesti, särki heikommin ja lahna erinomaisesti.

Järvessä kalastetaan paljon, mutta järvi ei houkuttele kalastajia kauempaa. Järvellä tehdään hoitokalastuksia ja kotitarve- sekä virkistyskalastusta, mutta siellä ei ole ammattikalastusta hoitokalastusta lukuunottamatta. Kalastajien määrät ja saaliit tiedetään hyvin ja niistä pidetään kirjaa. Kalastukselle on asetettu paikallisia rajoituksia.

Kalastukselle tuottaa vähäistä haittaa vedenkorkeuksien vaihtelu, särkikalojen runsaus, vaellusesteet ja pyydysten limoittuminen.

8.1.3 Autionsejä ja Isorimmi

8.1.3.1 Vesialue ja sen tila

Järvi sijaitsee Alavuden eteläosassa. Järvi samaa järviästä Isorimmin kanssa.

Järven pinta-ala on 0,708 km², keskisyvyys 4,89 m, suurin syvyys 15,00 m, tilavuus 3,46 Mm³ ja viipymä 0 vrk. Järven keskimääräinen fosforipitoisuus on 10 µg/l, typpipitoisuus 0,52 mg/l. Järven ravinnetasojen perusteella järvi on lievästi rehevä. Järvi on lievästi humuspitoinen.

8.1.3.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Autionsejän kalasto on runsas ja monipuolinen. Särkikaloja on suhteessa paljon petokaloihin. Hauki ja ahven lisääntyvät hyvin, kuhaa järvessä ei ole. Muikusta on tehty havaintoja satunnaisesti, mutta luontainen lisääntyminen ei ole onnistunut. Siian lisääntyminen luontaisesti ei onnistu, koska se vaatisi särkikalojen voimakasta poistoa. Järveen on istutettu siikaa, jonka kantoina on käytetty Säkylän Pyhäjärven, Rautalammin plangton ja venäläisperäistä Pedel-siikaa, sekä mahdollisesti jokin istutuserä merivaellus siikaa.

Rapukanta on alkuperäinen jokirapukanta, mutta heikohko.

Järvellä kalastetaan vähäisessä määrin. Järvellä ei tehdä hoitokalastuksia. Järvellä ei ole veneenlaskupaikkaa. Kalastukselle tuottaa vähäistä haittaa pyydysten limoittuminen ja kalojen makuvirheet. Kalastukselle on asetettu paikallisia rajoituksia. Pyydysrajoituksena on ollut pitkään, siianpyynnissä käytettävän, pienin verkon solmuväli 50 mm.

8.1.4 Eteläinen Edesjärvi

8.1.4.1 Vesialue ja sen tila

Alavuden kaupungin eteläosassa sijaitseva Eteläinen Edesjärvi on ympäristöineen tärkeä paikallinen ja luontokohde. Järven pinta-ala on 1,306 km², keskisyvyys 1,00 m, suurin syvyys 2,00 m, tilavuus 1,31 Mm³ ja viipymä 335 vrk. Järven keskimääräinen fosforipitoisuus on 18,80 µg/l, typpipitoisuus 0,37 mg/l. Järven ravinnetasojen perusteella järvi on lievästi rehevä. Järven veden hiilipitoisuus (TOC) on 16,37 mg/l, minkä perusteella järvi on erittäin humuspitoinen.

Järven vedenlaatuun vaikuttanee parantavasti viereiseltä pohjavesialueelta purkautuva vesi. Vesikasvillisuutta on niitetty kalastusseuran toimesta pitkään.

8.1.4.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalakannan tila on hyvä. Kalakanta on luonnontilaisen kaltainen, monipuolinen ja runsas. Petokala / särkikala -suhde on hyvä. Istutuksista ei ole tietoa. Mahdollisesti on istutettu siikaa ja kuhaa, mutta ne eivät lisäänty luontaisesti. Hauen ja ahvenen sekä särjen lisääntyminen onnistuu hyvin.

Järvi on houkutteleva kalastuskohde ja kalastajia saattaa tulla kauempaakin. Järvellä järjestetään säännöllisesti ahvenen pilkkikilpailuja, joissa saaliit ovat hyviä. Järveltä saadaan myös isoja ahvenia. Yleisesti ottaen kalastuspaine ei ole kova.

Järvellä harrastetaan virkistyskalastusta, kotitarvekalastusta, mutta ei hoitokalastuksia eikä siellä ole ammattikalastusta. Järvellä on veneenlaskupaikka.

Kalastukselle aiheuttaa haittaa veneenlaskupaikan puute, lupien saannin vaikeus ja ajoittain hapen vähyys talvella.

8.1.5 Iso Allasjärvi

8.1.5.1 Vesialue ja sen tila

Iso-Allasjärvi sijaitsee Alavuden kaupungin länsiosassa. Iso-Allasjärvi on noin 4,6 km pitkä, leveimmältä kohdaltaan noin 1,5 km ja pinta-alaltaan noin 392 ha järvi. Järven keskisyvyys on noin 0,90 m ja suurin syvyys noin 2,0 m.

Iso-Allasjärven pintaveden kokonaisfosforipitoisuus on viime vuosina ollut näytteiden mukaan keskimäärin 54 µg/l ja pitoisuus on pysynyt ennallaan vuosikymmeniä. Viime vuosilta näytteitä on tosin vain muutama. Järvellä on havaittavissa talviaikaiset fosforipitoisuuden nousut, jotka johtuvat hapen loppumisesta jään alla. Kokonaisfosforipitoisuuden perusteella järvi voidaan luokitella reheväksi. Järveä on kunnostettu matalia rantoja ruoppaamalla ja vesikasvillisuutta niittämällä.

8.1.5.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalakannan tila on hyvä. Kalakanta on luonnontilaisen kaltainen, monipuolinen ja runsas. Petokala / särkikala -suhde on hyvä. Järveen ei tehdä istutuksia. Järvessä ei ole rapukantaa. Hauen ja ahvenen lisääntyminen onnistuu hyvin. Järvessä on tehty koekalastuksia, joista tuoreimmat on esitetty viitteessä 4.

Järvi on houkutteleva kalastuskohde ja houkuttelee kalastajia kauempaakin. Järvessä harjoitetaan virkistyskalastusta, kotitarvekalastusta ja hoitokalastusta. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä on veneenlaskuluiska. Kalastajien määristä ja saalismääristä ei ole tarkkaa tietoa.

Kalastukselle aiheutuu haittaa vedenpinnan korkeuden vaihtelusta, levästä, särkikaloista, makuvirheistä, vedenlaadusta, happikadoista ja pyydysten limoittumisesta.

8.1.6 Iso Mulkujärvi

8.1.6.1 Vesialue ja sen tila

Natura 2000- ohjelmaan kuuluvan järven pinta-ala on 1,501 km², keskisyvyys 1,00 m, suurin syvyys 0,90 m, tilavuus 1,50 Mm³ ja viipymä 124 vrk. Järven keskimääräinen fosforipitoisuus on 37,87 µg/l, typpipitoisuus 0,71 mg/l. Järven ravinnetasojen perusteella järvi on rehevä. Järven veden hiilipitoisuus (TOC) on 30,36 mg/l, minkä perusteella järvi on erittäin humuspitoinen.

8.1.6.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalasto on luonnontilaisen kaltainen, yksipuolinen ja runsas. Luontaisesti hyvin lisääntyvät hauki ja ahven. Järveen ei istuteta kalaa. Petokala / särkikala -suhde on hyvä. Järvessä ei ole rapukantaa.

Järvi on houkutteleva kalastuskohde. Järvessä harjoitetaan virkistyskalastusta, kotitarvekalastusta mutta ei hoitokalastusta. Kalastuspaine on pieni. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä on veneenlaskuluiska. Tieto kalastajien määristä on varmaa ja saaliista osittain epävarmaa.

Kalastukselle aiheuttavat haittaa vedenpinnan korkeuden vaihtelu, kiinteiden pyydysten limoittuminen ja umpeenkasvu.

8.1.7 Iso Soukkajärvi (Alavus)

8.1.7.1 Vesialue ja sen tila

Järven pinta-ala on 2,19 km², keskisyvyys 1,00 m, suurin syvyys 2,50 m, tilavuus 2,74 Mm³ ja viipymä 356 vrk. Järven keskimääräinen fosforipitoisuus on 20 µg/l, typpipitoisuus 0,78 mg/l. Järven ravinnetasojen perusteella järvi on rehevä. Järven laskennallinen veden hiilipitoisuus (TOC) on 17,32 mg/l, minkä perusteella järvi on erittäin humuspitoinen. Iso Soukkajärvellä on tehty useita vesistön tilaa parantavia hankkeita 2000-luvulla.

8.1.7.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalakannan tila on kohtalainen. Kalakanta on luonnontilaisen kaltainen, ehkä monipuolinen ja runsas. Petokala / särkikala -suhde on epäselvä. Järveen ei tehdä istutuksia. Järvessä ei ole rapukantaa. Hauen ja ahvenen lisääntyminen onnistuu hyvin.

Järvi on ehkä kohtalainen kalastuskohde ja saattaa houkutella kalastajia kauempaakin. Järvessä harjoitetaan virkistyskalastusta, kotitarvekalastusta, ja hoitokalastusta tehdään lahtirysällä keväällä ja syksyllä. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä on veneenlaskuluiska. Kalastajien määristä ja saalismääristä on tietoa.

8.1.8 Iso Vehkajärvi

8.1.8.1 Vesialue ja sen tila

Osaksi Natura 2000-ohjelmaan kuuluvan järven pinta-ala on 1,554 km², keskisyvyys 1,00 m, suurin syvyys 0,90 m, tilavuus 1,55 Mm³ ja viipymä 187 vrk. Järven keskimääräinen fosforipitoisuus on 27,41 µg/l, typpipitoisuus 0,54 mg/l. Järven ravinnetasojen perusteella järvi on rehevä. Järven veden hiilipitoisuus (TOC) on 23,28 mg/l, minkä perusteella järvi on erittäin humuspitoinen. Järvellä on ollut useita talviaikaisia happikatoja ja niistä johtuvia laajoja kalakuolemia. Järven luusuassa on pohjapato, jolla vedenkorkeutta on saatu nostettua.

8.1.8.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalasto on luonnontilaisen kaltainen, yksipuolinen ja runsas. Hauen ja ahvenen lisääntyminen onnistuu hyvin. Järveen ei istuteta kalaa. Järvessä ei ole rapuja. Petokala / särkikala -suhde on hyvä.

Järvi on houkutteleva kalastuskohde, jonne tulee kalastajia kauempaankin. Järvessä harjoitetaan virkistyskalastusta, kotitarvekalastusta, mutta ei hoitokalastusta. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä on veneenlaskuluiska. Tieto kalastajien määristä ja saalismääristä on epävarmaa.

Kalastukselle aiheuttavat haittaa vedenpinnan korkeus, vedenpinnan korkeuden vaihtelu, veneenlaskupaikan puute, huono vedenlaatu ja happikadot.

8.1.9 Jääskänjärvi

8.1.9.1 Vesialue ja sen tila

Jääskänjärvi sijaitsee Alavuden länsiosassa. Järven pinta-ala on noin 346 ha. Järvi on luonnostaan erittäin matala, mikä edesauttaa järven umpeenkasvua ja rehevöitymistä. Laajaa umpeenkasvua rajoittaa lähinnä näkösyvyys, joka on noin 70 cm.

Kokonaisfosforipitoisuuden puolesta Jääskänjärven ekologinen tila mahdollisesti tyydyttävä. Tyydyttäväksi luetaan matalista runsashumuksista järvistä ne, joiden kokonaisfosforipitoisuus on kasvukaudella (kesä-elokuu) 45–60 µg/l. Kokonaistyyppipitoisuuden puolesta Jääskänjärven ekologinen tila olisi ollut tyydyttävä. Tyydyttäväksi luetaan matalista runsashumuksista järvistä ne, joiden kokonaistyyppipitoisuus on kasvukaudella (kesä-elokuu) 800–1000 µg/l.

Veden väriluku kertoo humuspitoisuudesta. Humusta huuhtoutuu ojitetuilta soilta ja metsistä. Pohjanmaan vesistöt ovat yleisesti erittäin ruskeavetisiä, eikä Jääskänjärvi ole poikkeus. Erittäin ruskeavetisten järvien väriarvot ovat yleensä 100–200 mg Pt/l, kun keskimäärin Jääskänjärven väriluku on ollut 2010-luvulla 184 Pt/l. Värittömän veden arvot olisivat 5–15 mg Pt/l.

Klorofylli-a ilmentää yhteyttävien levien määrää vedessä. Jääskänjärven klorofyllipitoisuus on ollut 2010-luvulla keskimäärin 24 µg/l.

Jääskänjärven happitilanne on ollut kohtalaisen hyvä 2000-luvulla. Järven mataluus helpottaa hapen kulkeutumista pohjalle, mutta toisaalta mataluus on riskitekijä talvella, jolloin happi ei pääse liukenemaan jään läpi veteen. Toisaalta talvella järven vesitilavuus jään alla on pieni, joten Allasjoen tuoma hapekas vesi nostaa helposti happipitoisuutta jään alla. Järveä on kunnostettu hoitokalastamalla kalastusseuran toimesta ja niittämällä vesikasvillisuutta Jääskänjärvisseuran toimesta.

8.1.9.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalaston tilanne on hyvä kalastusseuran suorittaman hoitokalastuksen ansiosta. Kalasto on luonnontilaisen kaltainen, monipuolinen ja runsas. Hauen ja ahvenen lisääntyminen on hyvää ja kuhan kohtalaista. Kuhan istutusten jälkeen sen luontainen lisääntyminen on parantunut. Ahvenen kanta on vahva kuten myös lahnan ja särjen. Petokala / särkikala -suhde on hyvä. Järveen ei istuteta kalaa. Järvessä ei ole rapukantaa. Järvessä on tehty koekalastuksia, joista tuoreimmat on esitetty viitteessä 4.

Järvi ei ole houkutteleva kalastuskohde eikä siellä kalasteta paljon. Järvessä harjoitetaan virkistyskalastusta, kotitarvekalastusta ja hoitokalastusta. Järvellä on ammattikalastusta, joka keskittyy vähempiarvoiseen kalan pyyntiin. Järvellä on veneenlaskuluiska. Tieto kalastajien määristä ja saalismääristä on varmaa. Saaliskyselyitä ei ole tehty. Järvi on alikalastettu. Kalastukselle on asetettu paikallisia rajoituksia.

Kalastukselle aiheuttavat haittaa vedenpinnan korkeuden vaihtelu, Jätevedet, särkikalojen runsaus ja kiinteiden pyydysten limoittuminen.

8.1.10 Kaarankajärvi

8.1.10.1 Vesialue ja sen tila

Kuortaneen itäosassa sijaitsevan Kaarankajärven pinta-ala on 200 ha, keskisyyvyys 1,2 m ja mitattu maksimisyyvyys 2,5 m. Järven kokonaistilavuudeksi on laskettu 2,9 milj. m³. Kaarankajärvi on vedenvaihtumistyyppin mukaan latvajärvi, jonka veden teoreettinen viipymäaika on pitkä, 168 vrk. Järven lähivaluma-alueen pinta-ala on 22,2 km². Järvestä lähtevä Kaarankajoki laskee vetensä Kuortaneenjärven eteläpäähän. Kaarankajärveen laskee vesiä lähivaluma-alueen soilta, jotka on ojitettu pääasiassa 1960- ja 1970-luvuilla. Ojituksia on täydennetty vielä 1980-luvulla. Huomattavin kuormittaja lienee Kaarankajärven pohjoispäähän laskeva Kirvespuro. Kaarankajärven vedenlaatu on Storbergin (1994) mukaan tyypillinen tummavetiselle järvelle. Järven mataluudesta ja humuspitoisuudesta johtuen happitilanne heikkenee selvästi talvella. Täydellistä happikatoa ei otetuissa näytteissä kuitenkaan ole havaittu. Kaarankajärven pH-arvo on ollut alhainen, 4,8-5,9 ja puskurointikyky on pieni (0,0-0,08 mmol/l), jonka perusteella järvi on ollut altis happamoitumiselle. Järveä on kunnostettu niittämällä vesikasvillisuutta kalastusseuran toimesta.

8.1.10.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Kaarankajärven kalastoon kuuluvat luontaisesti ainakin hauki, ahven, kiiski, särki, lahna ja made. Järveen on istutettu myös siikaa ja kuhaa mutta luontaista lisääntymistä ei ole havaittu. Järven lahnakantaa on vahvistettu 1960-luvulla tuki-istutuksin. Järveen kohdistuva kalastuspaine on erittäin alhainen koostuen verkko- ja koukkukalastuksesta sekä pilkki- sekä uistinkalastuksesta.

Kalastukselle aiheuttavat haittaa vedenpinnan korkeus, vedenpinnan korkeuden vaihtelu, levähaitat, särkikalojen runsaus, kalojen makuvirheet, veneenlaskupaikan puute, huono vedenlaatu, happikadot ja kiinteiden pyydysten limoittuminen.

8.1.11 Kontolampi

8.1.11.1 Vesialue ja sen tila

Järven pinta-ala on 0,643 km², keskisyyvyys 1,00 m, suurin syvyys 1,00 m, tilavuus 0,64 Mm³ ja viipymä 186 vrk. Järven keskimääräinen fosforipitoisuus on 19,64 µg/l, typpipitoisuus 0,47 mg/l. Järven ravinnetasojen perusteella järvi on lievästi rehevä. Järven veden hiilipitoisuus (TOC) on 29,42 mg/l, minkä perusteella järvi on erittäin humuspitoinen. Järveä on kunnostettu ruoppaamalla.

8.1.11.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Lammen kalaston tilanne on hyvä. Kalasto on luonnontilaisen kaltainen, monipuolinen ja runsas. Hauen ja ahvenen lisääntyminen on hyvää ja kuhan sekä siian heikkoa. Lammessa tavataan myös isoa lahnaa. Petokala / särkikala -suhde on hyvä. Järveen istutetaan kuhaa ja siikaa luonnonlisääntymisen tueksi, mutta tulokset ovat heikkoja.

Lampi saattaa olla houkutteleva kalastuskohde. Järvessä harjoitetaan virkistyskalastusta, kotitarvekalastusta ja hoitokalastusta. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä on veneenlaskuluiska. Tieto kalastajien määristä on varmaa. Saaliskyselyitä ei tehdä.

Kalastukselle aiheuttavat haittaa vedenpinnan korkeus, vedenpinnan korkeuden vaihtelu ja särkikalajien runsaus.

8.1.12 Kuhajärvi

8.1.12.1 Vesialue ja sen tila

Kuhajärvi sijaitsee Kuortaneenjärven eteläpuolella Lapuanjokilaaksossa. Järven pinta-ala on 120 ha, keskisyvyys 4,3 m, mitattu maksimisyvyys 11 m ja kokonaistilavuudeksi on laskettu 3,8 milj. m³. Veden viipymä Kuhajärvessä on erittäin lyhyt (5 vrk) johtuen järven läpivirtausluonteesta. Valuma-alueen pinta-ala on 100,68 km², josta metsää on melkein puolet, peltoa yli kolmannes sekä soita ja vähäpuustoista aluetta viidennes. Alueen suot on ojitettu lähes kokonaan ja osa on turvetuotannossa. Pellot sijoittuvat pääosin Lapuanjokilaakson siltti- ja savitasanteille.

Kuhajärvi on kärsinyt rehevöitymisestä jo 1960-luvun lopulla, jolloin happi on päässyt loppumaan alusvedestä kesäkerrostuneisuuden aikana. Kuhajärven tärkein kuormituksen lähde on Lapuanjoki. Lapuanjokeen laskee Kuhajärven yläpuolella Uitonluoma, joka kerää vetensä Tapaskanluoman valuma-alueelta. Lähivaluma-alueen pellot ovat myös huomattavia hajakuormituksen lähteitä. Suurin osa ravinne- ja kiintoainekuormituksesta tulee tulva-aikoina. Kuhajärven itäosaa lukuunottamatta järven rannat kuuluvat tulvauhanalaiseen alueeseen. Kuhajärven pohjoispään umpeenkasvanut alue on ruopattu 2000-luvun alussa.

8.1.12.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Kuhajärven kalastoon kuuluvat koekalastusten perusteella ainakin ahven, kuha, kiiski, hauki, kuore, särki, salakka sekä lahna. Lisäksi järvessä esiintyy madetta ja ruutana, myös säyneestä on havaintoja verkkokalastajien saaliissa. Sarvikkaankoskille istutetuista kirjolohista osa vaeltaa Lapuanjokea alas Kuhajärveen. Järvessä on tehty koekalastuksia, joista tuoreimmat on esitetty viitteessä 4.

Kuhajärvellä harjoitetaan jonkin verran verkkokalastusta etenkin talvisin. Järven rantaan on rakennettu veneenlaskuluiska sekä satama ja virkistyskalastus on kasvattanut suosiotaan. Järveen kohdistuva kalastuspaine ei kuitenkaan ole suuri.

Kalastukselle aiheuttavat haittaa virtaaman vaihtelut, vedenpinnan korkeus, vedenpinnan korkeuden vaihtelu, levähaitat, särkikalajien runsaus, huono vedenlaatu, happikadot ja kiinteiden pyydysten limoittuminen. Kalastukselle on asetettu paikallisia rajoituksia.

8.1.13 Kuivasjärvi

8.1.13.1 Vesialue ja sen tila

Järven pinta-ala on 2,265 km², keskisyvyys 1,00 m, suurin syvyys 0,90 m, tilavuus 2,27 Mm³ ja viipymä 41 vrk. Järven keskimääräinen fosforipitoisuus on 70,63 µg/l, typpipitoisuus 1,22 mg/l. Järven ravinnetasojen perusteella järvi on rehevä. Järven veden hiilipitoisuus (TOC) on 22,52 mg/l, minkä perusteella järvi on erittäin humuspitoinen.

8.1.13.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalasto on luonnontilaisen kaltainen, yksipuolinen ja runsas. Luontaisesti hyvin lisääntyvät hauki ja ahven. Järveen ei istuteta kalaa. Petokala / särkikala -suhde on hyvä. Hauki-, ahven- ja särkikannat ovat

järvessä hyvät, isoja ruutanoita löytyy myös järvestä. Järven rapukannasta ei ole tietoa. Järvessä on tehty koekalastuksia, joista tuoreimmat on esitetty viitteessä 4.

Järvi on houkutteleva kalastuskohde. Järvessä harjoitetaan virkistyskalastusta, kotitarvekalastusta, mutta ei hoitokalastusta. Kalastuspaine on pieni. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä on veneenlaskuluiska. Tieto kalastajien määristä ja on epävarmaa.

Kalastukselle aiheuttavat haittaa vedenpinnan korkeus, vedenpinnan korkeuden vaihtelu, lupien saanti hankalaa, veneenlaskupaikan puute ja happikadot.

8.1.14 Kuotesjärvi

8.1.14.1 Vesialue ja sen tila

Kuotesjärvi on noin 3,8 km pitkä, leveimmältä kohdaltaan noin 1,0 km ja pinta-alaltaan noin 263 ha järvi. Järven keskisyvyys on noin 0,90 m ja suurin syvyys noin 2,0 m. Putulanjärven ja Kuotesjärven yhdistää perattu Välijoki, jonka pituus on noin 1,45 km. Kuotes-Putulanjärven vedenkorkeutta säännöstellään Kuotesjärven padolla, josta alkaa Kuotesluoma.

Kuotesjärven pintaveden kokonaisfosforipitoisuus on viime vuosina ollut näytteiden mukaan keskimäärin 52 µg/l. Kokonaisfosforipitoisuuden perusteella järvi voidaan luokitella reheväksi. Kokonaisuudessaan järvi voidaan luonnehtia humuksen voimakkaasti värjäämäksi reheväksi järveksi. Ongelmia aiheuttaa säännöllinen talviaikainen hapettomuus, joka lisää järven sisäkuormitusta ja siten rehevyyttä. Järveä on kunnostettu rannanomistajien toimesta ruoppaamalla. Kalastusseura on niittänyt vesikasvillisuutta useiden vuosien ajan.

8.1.14.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalasto on luonnontilaisen kaltainen, mahdollisesti monipuolinen ja runsas. Luontaisesti hyvin lisääntyvät hauki ja ahven. Järveen ei istuteta kalaa. Petokala / särkikala -suhde on epävarma. Järvessä ei ole rapukantaa.

Järvi on keskinkertainen kalastuskohde. Järvessä harjoitetaan virkistyskalastusta, kotitarvekalastusta, mutta ei hoitokalastusta. Kalastuspaine on pieni. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä on veneenlaskuluiska. Tieto kalastajien määristä ja saaliista on epävarmaa.

Kalastukselle aiheuttavat haittaa virtaaman vaihtelut, vedenpinnan korkeuden vaihtelu, jätevedet, särkikalajien runsaus, kalojen vaellusesteet, lupien saanti hankalaa, veneenlaskupaikan puute, huono vedenlaatu, happikadot ja kiinteiden pyydysten limoittuminen.

8.1.15 Kyrösjärvi

8.1.15.1 Vesialue ja sen tila

Kuortaneen eteläosassa Kyrösjärven pinta-ala on 64 ha, keskisyvyys 0,7 m ja mitattu maksimisyvyys 1,3 m. Järven kokonaistilavuudeksi on laskettu 0,48 milj. m³. Veden teoreettinen viipymä Kyrösjärvessä on 41 vrk. Järveä on laskettu 1800-luvun lopussa; laskulupa myönnettiin vuonna 1862. Kyrösjärvi kerää vetensä pääasiassa Alavuden puoleisilta ojitetuilta soilta ja se vetensä laskee Kyrösluomaa/Tovaskanluomaa pitkin Uitonluomaan ja edelleen Lapuanjokeen.

Kyrösjärven vesi on erittäin humuspitoista ja ravinne- sekä rauta- ja mangaanipitoisuudet ovat korkeat. Järven mataluudesta johtuen happitilanne on talvisin heikko luultavasti koko vesikerroksessa, jolloin pohjasta liukenee suuria määriä rautaa ja mangaania. Myös korkeat sähkönjohtavuusarvot ilmentävät liuenneiden aineiden määrää. Kesällä tuulen sekoittava vaikutus estää kerrostuneisuuden syntymisen ja happitilanteen heikkenemisen. Samalla tuulen aiheuttama pohjalietteen resuspensio kuitenkin lisää veden ravinnepitoisuutta. Vedenpinnan lasku 1800-luvulla on toiminut alkusysäyksenä järven tilan heikkenemiselle, ja soiden ja metsien ojitukset ovat heikentäneet sitä edelleen. Kyrösjärveä on kunnostettu 2000-luvun alussa rantoja ruoppaamalla.

8.1.15.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Koekalastusten perusteella Kyrösjärven yleisin kala on ahven. Lisäksi järvessä esiintyy lahnaa, kiiskeä ja särkeä. Koeverkkoilla ei järvestä ole saatu haukea jota siinä kuitenkin vapaa-ajankalastajien mukaan esiintyy ja ruutanasta on havaintoja. Järveen kohdistuva kalastuspaine on erittäin alhainen eikä siihen ole tehty istutuksia vesialueen vuokralaisen toimesta. Järveen kohdistuu lähinnä kesäasuntojen omistajien harjoittamaa virkistyskalastusta kesäaikana. Järvessä on tehty koekalastuksia, joista tuoreimmat on esitetty viitteessä 4.

8.1.16 Kätjänjärvi

8.1.16.1 Vesialue ja sen tila

Järven pinta-ala on 2,616 km², keskisyvyys 1,45 m, suurin syvyys 2,80 m, tilavuus 3,79 Mm³ ja viipymä 91 vrk. Järven keskimääräinen fosforipitoisuus on 53,89 µg/l, typpipitoisuus 1,18 mg/l. Järven ravinnetasojen perusteella järvi on rehevä. Järven veden hiilipitoisuus (TOC) on 25,32 mg/l, minkä perusteella järvi on erittäin humuspitoinen.

8.1.16.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalasto on luonnontilaisen kaltainen, monipuolinen ja runsas. Luontaisesti kohtalaisesti lisääntyvät hauki, ahven ja kuha. Järveen istutetaan kalaa. Siika on istutusten varassa. Petokala / särkikala -suhde on hyvä. Järvessä ei ole rapukantaa.

Järvi on houkutteleva kalastuskohde. Järvessä harjoitetaan virkistyskalastusta, kotitarvekalastusta ja hoitokalastusta. Kalastuspaine on pieni. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä on veneenlaskuluiska. Tieto kalastajien määrästä varmaan ja saaliista on osittain epävarmaa. Kalastukselle on asetettu paikallisia rajoituksia.

Kalastukselle aiheuttavat haittaa virtaaman vaihtelut, vedenpinnan korkeus, vedenpinnan korkeuden vaihtelu, Jätevedet, levähaitat, särkikalojen runsaus, liian voimakas kalastus, veneenlaskupaikan puute, huono vedenlaatu, happikadot ja kiinteiden pyydysten limoittuminen.

8.1.17 Löyänjärvi

8.1.17.1 Vesialue ja sen tila

Löyänjärvi on Salonjoen valuma-alueen Kuortaneen puoleisen osan ainoa järvi. Järven pinta-ala on 40 ha, keskisyvyys 1,1 m ja mitattu maksimisyvyys 1,8 m. Järven kokonaistilavuudeksi on laskettu 0,42 milj. m³ ja veden teoreettiseksi viipymäksi 26 vrk. Löyänjärveen laskevat Pohjaispuro ja Pajupuro, jotka keräävät vetensä järven pohjois- ja itäpuolisilta ojitetuilta suo- ja metsäalueilta. Löyänjärvi laskee vetensä Salonjokeen. Löyänjärvestä on olemassa vedenlaatutietoja 1980-luvun alusta lähtien. Löyänjärven vedenlaatu on vaihdellut tutkimusjaksolla voimakkaasti ja varsinkin fosforiarvot ovat kasvaneet huomattavasti. pH-arvot ovat hieman alhaiset, mutta puskurikykyä näyttäisi olevan jäljellä. Kevään happitilanne on heikentynyt, mutta käytettävissä olevien näytteiden mukaan happikatoja ei ole vielä ilmennyt. Kalakuolemista on kuitenkin mainintoja, joten happi on päässyt loppumaan ajoittain ainakin alusvedestä. Järvi on ravinteisuudeltaan erittäin rehevä, mistä johtuen levien massaesiintymiset ovat olleet yleisiä. Löyänjärven tilan parantamiseksi on laadittu kunnostussuunnitelma, joka valmistui vuonna 1986. Varsinaiset kunnostustoimenpiteet aloitettiin vuonna 1991 valtion, kunnan ja Löyän kylätoimikunnan välisenä yhteistyönä. Kunnostustoimet perustuvat veden pinnan korottamiseen ja siten vesitilavuuden lisäämiseen. Kunta on lisäksi teettänyt järven kuormituksen vähentämissuunnitelman Vaasan läänin vesiensuojeluyhdistyksellä. Järven eteläpäähän on rakennettu patopenger sekä kaksi pohjapatoa entisen Vaasan Vesi- ja ympäristöpiirin sekä Kuortaneen kunnan yhteishankkeena.

8.1.17.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Löyänjärvestä ei ole saatavissa koekalastustuloksia. Järvellä harjoitetaan virkistyskalastusta rannanomistajien toimesta. Tärkein saaliskala on hauki. Tiedossa ei ole että Töysän osakaskunta olisi istuttanut Löyänjärveen kalaa.

8.1.18 Miekkajärvi

8.1.18.1 Vesialue ja sen tila

Miekkajärvi sijaitsee Alavuden keskiosassa, Lapuanjoen vesistöalueella, Alavudenjärven alueella ja edelleen Miekkaojan valuma-alueella. Järven pinta-ala on 0,783 km², keskisyvyys 1,38 m, suurin syvyys 7,10 m, tilavuus 1,08 Mm³ ja viipymä 33 vrk.

Järvi on humuspitoinen, ravinteisuudeltaan karu ja pH-arvoltaan melko hapan. Happitilanne on ollut sekä pinta- että alusvedessä melko heikko. Miekkajärven vedenlaatu edustaa tyypillistä pohjanmaalaista vedenjakaja-alueen järveä. Vesi on tummaa ja humuksen värjäämää. Miekkajärveä on kunnostettu rannanomistajien toimesta rakentamalla luusuaan pohjapato sekä vesikasvillisuutta niittämällä.

8.1.18.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalasto ei ole luonnontilaisen kaltainen, mutta se on monipuolinen ja runsas. Luontaisesti hyvin lisääntyvät hauki, ahven ja heikosti kuha. Järveen istutetaan 1-vuotiaista kuhaa, joka ei ole luontainen laji. Petokala / särkikala -suhde on huono. Järvessä on luontainen jokirapukanta. Järvellä on runsas lahnakanta, joka aiheuttaa hoitokalastustarpeen.

Järvi ei ole houkutteleva kalastuskohde. Järvessä harjoitetaan virkistyskalastusta, kotitarvekalastusta, mutta ei hoitokalastusta. Kalastuspaine on pieni. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä ei ole veneenlaskuluiskaa. Tieto kalastajien määristä varmaan ja saaliista on osittain epävarmaa.

Kalastukselle aiheuttavat haittaa vedenpinnan korkeus, vedenpinnan korkeuden vaihtelu, levähaitat, särkikalojen runsaus, kalojen vaellusesteet, veneenlaskupaikan puute ja huono vedenlaatu.

8.1.19 Mustalampi

8.1.19.1 Vesialue ja sen tila

Järven pinta-ala on 0,017 km², keskisyvyys 1,90 m, suurin syvyys m, tilavuus 0,03 Mm³ ja viipymä 26 vrk. Järven keskimääräinen fosforipitoisuus on 29,52 µg/l, typpipitoisuus 0,63 mg/l. Järven ravinnetasojen perusteella järvi on rehevä. Järven veden hiilipitoisuus (TOC) on 25,74 mg/l, minkä perusteella järvi on erittäin humuspitoinen.

8.1.19.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Lammen kalasto on luonnontilaisen kaltainen. Luontaisesti kohtalaisesti lisääntyy ahven. Lampeen ei istuteta kalaa. Järven rapukannasta ei ole tietoa.

Lampi ei ole houkutteleva kalastuskohde. Lammessa harjoitetaan virkistyskalastusta. Kalastuspaine on pieni. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä ei ole veneenlaskuluiskaa. Tieto kalastajien määristä on varmaa ja saaliista osittain epävarmaa.

8.1.20 Pahkajärvi

8.1.20.1 Vesialue ja sen tila

Järven pinta-ala on 0,059 km², keskisyvyys 2,60 m, suurin syvyys m, tilavuus 0,15 Mm³ ja viipymä 77 vrk. Järven keskimääräinen fosforipitoisuus on 41,27 µg/l, typpipitoisuus 1,70 mg/l. Järven ravinnetasojen perusteella järvi on rehevä. Järven veden hiilipitoisuus (TOC) on 24,33 mg/l, minkä perusteella järvi on erittäin humuspitoinen.

8.1.20.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalasto on luonnontilaisen kaltainen, yksipuolinen ja runsas. Luontaisesti hyvin lisääntyvät hauki ja ahven. Järveen ei istuteta kalaa. Petokala / särkikala -suhde on hyvä. Järvessä ei ole rapukantaa.

Järvi ei ole houkutteleva kalastuskohde. Järvessä harjoitetaan virkistyskalastusta, kotitarvekalastusta mutta ei hoitokalastusta. Kalastuspaine on pieni. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä on veneenlaskuluiska. Tieto kalastajien määristä varmaan ja saaliista on osittain epävarmaa.

Kalastukselle aiheuttavat haittaa virtaaman vaihtelut, vedenpinnan korkeus, vedenpinnan korkeuden vaihtelu, levähaitat, kalojen makuvirheet, huono vedenlaatu, happikadot, kiinteiden pyydysten limoittuminen ja umpeenkasvu, joka on kalastuksen estävä haitta.

8.1.21 Ponnenjärvi

8.1.21.1 Vesialue ja sen tila

Järven pinta-ala on 1,936 km², keskisyvyys 2,35 m, suurin syvyys 9,10 m, tilavuus 4,55 Mm³ ja viipymä 61 vrk. Järven keskimääräinen fosforipitoisuus on 39,91 µg/l, typpipitoisuus 0,76 mg/l. Järven ravinnetasojen perusteella järvi on rehevä. Järven veden hiilipitoisuus (TOC) on 18,45 mg/l, minkä perusteella järvi on erittäin humuspitoinen. Ponnenjärvellä on suoritettu laajoja kunnostustoimenpiteitä mm. ruoppaamalla.

8.1.21.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalasto on luonnontilaisen kaltainen, monipuolinen ja runsas. Luontaisesti hyvin lisääntyvät hauki, ahven ja kuha ja heikosti siika. Järveen istutetaan kalaa. Petokala / särkikala -suhde on epävarma. Järvessä ei ole rapukantaa.

Järvi on houkutteleva kalastuskohde ja mahdollisesti houkuttelee kalastajia kauempaakin. Järvessä harjoitetaan virkistyskalastusta, kotitarvekalastusta ja mahdollisesti hoitokalastusta. Kalastuspaine on pieni. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä on veneenlaskuluiska. Tieto kalastajien määrästä on varmaa ja saaliista on osittain epävarmaa.

Kalastukselle aiheuttavat haittaa vedenpinnan korkeus, vedenpinnan korkeuden vaihtelu, Jätevedet, levähaitat, särkikalojen runsaus, kalojen vaellusesteet, kalojen makuvirheet ja kiinteiden pyydysten limoittuminen. Kevätaikainen vedenpinnan lasku aiheuttaa toisinaan ongelmia vedenlaadun heikkenemisen vuoksi.

8.1.22 Porraslampi

8.1.22.1 Vesialue ja sen tila

Porraslampi on Lakajoen valuma-alueen Kuortaneen puoleisen osan tärkein järvi, joka sijaitsee Lappakankaan harjumuodostuman itäpuolella. Sen pinta-ala on 54 ha, keskisyvyys 1,1 m ja mitattu maksimisyvyys 2,2 m. Järven kokonaistilavuudeksi on laskettu 0,6 milj. m³. Porraslampi on vedenvaihtumistyyppin mukaan latvajärvi, jonka veden teoreettinen viipymäaika on pitkä, 146 vrk. Porraslammen vedenpinnan laskemisesta on tehty anomus vuonna 1862, mutta sen toteutuksesta ei ole varmuutta. Järven rannalla on jonkin verran loma-asutusta. Järvi kerää vetensä lähivaluma-alueen metsistä ja Kiikkunevalta, jotka on ojitettu jo ennen vuotta 1957. Ojituksia on täydennetty 1970- ja 1980-lukujen aikana.

Porraslammen kunnostushanke valmistui vuonna 2003, jossa järven vedenpintaa nostettiin kiinteällä pohjapadolla noin 25 cm. Noston määrää voidaan pitää merkittävänä pienelle lammelle. Pato on luonnonmukainen kivipato, jonka keskelle on upotettu ponttilankusta valmistettu elementtisydän. Hankkeen toteutti Porraslampi seura ry yhdessä Länsi-Suomen ympäristökeskuksen, Kuortaneen kunnan sekä muiden asianosaisten myötävaikutuksella.

Hankkeen vaikutukset lammen hyvinvointiin ovat olleet merkittäviä. Vuosien saatossa olisi ollut odotettavissa lammen heinittyminen ja sen myötä umpeen kasvaminen, ellei hanketta olisi saatu matkaan. Kalaston hyvinvointi lisääntyi merkittävästi mm. talviaikaisen elintilan ja happimäärän kasvaessa. Kalaston rakennetta on ylläpidetty hoitokalastuksella Porraslampiseura ry:n toimesta

Hankkeen toteutuksessa panostettiin myös maisemallisiin näkökohtiin, samoin linnuston viihtyvyyteen ja elinolosuhteisiin. Tätä silmällä pitäen toteutettiin tarpeelliseksi katsottuja ruoppaustoimenpiteitä. Lammella sijaitsevat lettoalueet on nähtävä osana luonnonmukaista lampimaisemaa, joita tulee myös arvostaa ja huomioida tehtävien toimenpiteiden yhteydessä.

8.1.22.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Porraslammella esiintyviä kalalajeja ovat pääasiassa hauki, ahven särki ja lahna. Jonkin verran esiintyy myös kiiskeä, madetta ja Kuortaneenjärvestä kotiutettua kuhaa. Lammella on suoritettu viimeisin koekalastus vuonna 2006, jonka toteutti Alavus-Töysä-Kuortane kalastusalue. Aikaisempi koekalastus on vuodelta 1998, jonka selvityksen teki puolestaan Länsi-Suomen ympäristökeskus.

Koekalastuksen tuloksia tarkasteltaessa voidaan todeta särki- ja lahnakannan edelleen lisääntyneen, joten tehokalastusta em. kalalajien vähentämiseksi lammesta mm. hoitonuottauksella ja katiskoilla tulisi tehdä enenevässä määrin. Kohtuukokoisten petokalojen kuten haen ja kuhan kotiuttamista lampeen tulee myös suorittaa. Kuhan osalta tätä siirtoa on tehtykin useampana vuonna.

Lampeen kohdistuva kalastuspaine on verrattain alhainen ja koostuu rannanomistajien ja satunnaisten kalastajien virkistyskalastuksesta. Kiinteitä pyydyksiä käytetään vähemmän. Hoitokalastuksessa saadut petokalalautetaan takaisin lampeen ja lahnat, särjet sekä pienemmät ahvenet otetaan talteen.

8.1.23 Putulanjärvi

8.1.23.1 Vesialue ja sen tila

Putulanjärvi on noin 1,4 km pitkä, leveimmältä kohdalta 0,4 km ja pinta-alaltaan noin 42 ha järvi. Järvien keskisyvyys on noin 0,90 m ja suurin syvyys noin 2,0 m. Järvien tilavuuskäyrä on esitetty liitteessä 2.

Putulanjärven länsirantaan laskee Vähäallasjärvenoja, joka saa alkunsa säännöstelystä Vähä-Allasjärvestä ja Iso-Allasjärvestä.

Putulanjärven fosforipitoisuudet ovat kesäajalla tasolla noin 90 µg/l ja kokonaistyyppipitoisuus 1850 µg /l. Järveä voidaan luonnehtia humuksen voimakkaasti värjäämäksi reheväksi järveksi. Ongelmia aiheuttaa säännöllinen talviaikainen hapettomuus, joka lisää järven sisäkuormitusta ja siten rehevyyttä. Järveä on kunnostettu ruoppauksin sekä vesikasvillisuutta niittämällä.

8.1.23.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalasto on luonnontilaisen kaltainen, monipuolinen ja määrä keskinkertainen. Luontaisesti hyvin lisääntyvät hauki ja ahven. Järveen ei istuteta kalaa. Petokala / särkikala -suhde on epäselvä. Järvessä ei ole rapukantaa. Järvessä on tehty koekalastuksia, joista tuoreimmat on esitetty viitteessä 4.

Järvi on keskinkertainen kalastuskohde. Järvessä harjoitetaan virkistyskalastusta, mutta ei kotitarvekalastusta tai hoitokalastusta. Kalastuspaine on pieni. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä ei ole veneenlaskuluiskaa. Tieto kalastajien määrästä on varmaa ja saaliista on osittain epävarmaa.

Kalastukselle aiheuttavat haittaa virtaaman vaihtelut, vedenpinnan korkeuden vaihtelu, särkikalojen runsaus, kalojen vaellusesteet, lupien saanti hankalaa, veneenlaskupaikan puute, huono vedenlaatu, happikadot ja kiinteiden pyydysten limoittuminen. Järvi on alikalastettu.

8.1.24 Pyylampi

8.1.24.1 Vesialue ja sen tila

Järven pinta-ala on 0,497 km², keskisyvyys 1,00 m, suurin syvyys 1,40 m, tilavuus 0,50 Mm³ ja viipymä 151 vrk. Järven keskimääräinen fosforipitoisuus on 32,66 µg/l, typpipitoisuus 0,67 mg/l. Järven ravinnetasojen perusteella järvi on rehevä. Järven veden hiilipitoisuus (TOC) on 22,24 mg/l, minkä perusteella järvi on erittäin humuspitoinen. Pyylammessa on ollut massiivisia leväkukintoja ja myös merkkejä talvisista happikadoista. Järven luusuaan on rakennettu pohjapato ja järveen laskevaan ojaan kosteikko.

8.1.24.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalasto on luonnontilaisen kaltainen, yksipuolinen ja runsas. Luontaisesti hyvin lisääntyvät ruutana, särki, hauki ja ahven. Järveen ei istuteta kalaa. Petokala / särkikala -suhde on huono, mutta järvessä on isoa haukea ja keskikokoista ahventa. Järvessä ei ole rapukantaa.

Järvi on heikko kalastuskohde. Järvessä harjoitetaan virkistyskalastusta, ehkä kotitarvekalastusta ja hoitokalastusta satunnaisesti. Kalastuspaine on pieni. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä on veneenlaskuluiska. Tieto kalastajien määrästä on varmaa ja saaliista on epävarmaa.

Kalastukselle aiheuttavat haittaa levähaitat, särkikalojen runsaus, kalojen vaellusesteet, huono vedenlaatu ja kiinteiden pyydysten limoittuminen. Ruutana estää verkkopyynnin tukkiessaan verkot. Järvellä on suuri hoitokalastuksen tarve.

8.1.25 Rantatöysänjärvi

8.1.25.1 Vesialue ja sen tila

Alavuden kaupungin pohjoisosassa sijaitseva, pinta-alaltaan n. 260 ha:n laajuinen Rantatöysänjärvi on yksityisesti säännöstelty järvi. Rantatöysänjärven pinta-ala on noin 260 ha, rantaviivan pituus on noin 10,9 km. Suurin syvyys on noin 8,5 metriä.

Järvi kärsii hapettomuudesta ja järven ravinnepitoisuudet ovat kohtuullisen korkeat, kokonaisfosfori 50 – 60 mikrog/l ja kokonaistypppi 850 -1200 mikrog/l. Järvi on lievästi hapan. Rantatöysänjärven vedenlaatua voidaan kuvata seudulle tyyppilliseksi. Vesi on ravinteikasta ja humuksen värjäämää. Kalastusseura on niittänyt vesikasvillisuutta useita vuosia.

8.1.25.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalasto on luonnontilaisen kaltainen, monipuolinen ja runsas. Luontaisesti hyvin lisääntyvät hauki ja ahven sekä kohtalaisesti kuha. Järveen istutetaan kalaa. Petokala / särkikala -suhde on hyvä. Järvessä on rapua.

Järvi on houkutteleva kalastuskohde. Järvessä harjoitetaan virkistyskalastusta, kotitarvekalastusta mutta ei hoitokalastusta. Kalastuspaine on pieni. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä on veneenlaskuluiska.

Kalastukselle aiheuttavat haittaa virtaaman vaihtelut, vedenpinnan korkeus, vedenpinnan korkeuden vaihtelu, särkikalojen runsaus, kalojen vaellusesteet ja huono vedenlaatu. Nykyinen Rantatöysänkosken pato estää kalojen vaelluksen. Pato uusitaan niin että kalat pääsevät kulkemaan sen yli.

8.1.26 Saarijärvi (Alavus)

8.1.26.1 Vesialue ja sen tila

Järven pinta-ala on 0,854 km², keskiyvyys 1,00 m, suurin syvyys 1,80 m, tilavuus 0,85 Mm³ ja viipymä 77 vrk. Järven keskimääräinen fosforipitoisuus on 59,99 µg/l, typpipitoisuus 1,16 mg/l. Järven ravinnetasojen perusteella järvi on rehevä. Järven veden hiilipitoisuus (TOC) on 34,06 mg/l, minkä perusteella järvi on erittäin humuspitoinen. Järveä on ruopattu ja vesikasvillisuutta niitetty rannanomistajien toimesta.

8.1.26.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalasto on luonnontilaisen kaltainen, monipuolinen ja runsas. Luontaisesti hyvin lisääntyvät hauki ja ahven. Järveen ei istuteta kalaa. Petokala / särkikala -suhde on hyvä. Järvessä ei ole rapukantaa. Järvessä on tehty koekalastuksia, joista tuoreimmat on esitetty viitteessä 4.

Järvi on houkutteleva kalastuskohde. Järvessä harjoitetaan virkistyskalastusta, kotitarvekalastusta ja hoitokalastusta. Kalastuspaine on pieni. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä on veneenlaskuluiska. Tieto kalastajien määrästä on varmaa ja saaliista on varmaa. Järvellä on paikallisia kalastusrajoituksia.

Kalastukselle aiheuttavat haittaa levähaitat, huono vedenlaatu ja erityisesti happamuus.

Järvi on kunnostettu laskemalla kahtena talvena joten kalakanta on vasta uusiutumassa ja kalaa nousee Jääskänjärvestä pohjapadon yli. Rakennettu kosteikko toimii poikastuottoalueena särkikaloille koska ilmeisesti pH on siellä korkeampi.

8.1.27 Saarijärvi (Kuortane)

8.1.27.1 Vesialue ja sen tila

Kuortaneen länsiosassa sijaitsevan Saarijärven pinta-ala on 57 ha, keskisyvyys 0,9 m ja mitattu maksimisyvyys 3 m. Järven kokonaistilavuudeksi on laskettu 0,52 milj. m³. Veden teoreettinen viipymä Saarijärvessä on melko lyhyt (19 vrk). Järvi saa vetensä Alavuden Hunnakkojärvestä laskevasta Hunnakkoluomasta sekä lähialueen ojitetuilta soilta.

Järvi laskee vetensä Saariluoman kautta Uitonluomaan ja Lapuanjokeen. Saarijärven ja Kyrösjärven valuma-alueen pinta-ala on 126,50 km². Pinta-alasta metsää on melkein puolet ja peltoa alle viidennes. Soiden osuus valuma-alueella on huomattava, yli kolmannes, ja niistä suurin osa on ojitettu ja osa otettu turvetuotantoon. Järvi on Kaarankajärven tavoin erittäin humuspitoinen ja rehevä. Saarijärven pH-arvot ovat kuitenkin korkeampia, joten järvi ei näyttäisi ainakaan vielä olevan happamoitumisuhan alainen. Järven eteläpuolella sijaitsevan Saarijärvennevan turvetuotannon käynnistäminen on ilmeisesti kasvattanut entisestään veden väriarvoja. Fosforipitoisuudet näyttävät myös kolminkertaistuneen 1970-lukuun verrattuna. Järveä kuormittavat pääasiassa soiden ja metsien ojitukset. Järven luusuaan on rakennettu ilmeisesti 1960-luvulla ponttipato joka estää kalan nousun Uitonluomasta.

8.1.27.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Koekalastusten perusteella Saarijärven yleisin kala on ahven. Lisäksi järvessä esiintyy lahnaa, kiiskeä, haukea, ruutanaa ja särkeä. Järveen kohdistuva kalastuspaine on erittäin alhainen eikä siihen ole tehty istutuksia vesialueen vuokralaisen toimesta. 1960-luvulla järveen on tuotu emolahnoja kalastuskunnan pöytäkirjojen mukaan. Järvessä on tehty koekalastuksia, joista tuoreimmat on esitetty viitteessä 4.

Kalastukselle aiheuttavat haittaa virtaaman vaihtelut, vedenpinnan korkeus, vedenpinnan korkeuden vaihtelu, levähaitat, särkikalojen runsaus, kalojen makuvirheet, veneenlaskupaikan puute, huono vedenlaatu, happikadot ja kiinteiden pyydysten limoittuminen. Kalastukselle on asetettu paikallisia rajoituksia.

8.1.28 Sapsalampi

8.1.28.1 Vesialue ja sen tila

Järven pinta-ala on 1,113 km², keskisyvyys 5,20 m, syvin kohta 29 m, tilavuus 5,79 Mm³ ja viipymä 426 vrk. Järven keskimääräinen fosforipitoisuus on 21,63 µg/l, typpipitoisuus 0,72 mg/l. Järven ravinnetasojen perusteella järvi on lievästi rehevä. Järven veden hiilipitoisuus (TOC) on 13,62 mg/l, minkä perusteella järvi on erittäin humuspitoinen. Järveä on hoitokalastettu kalastusseuran toimesta.

8.1.28.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalasto on luonnontilaisen kaltainen, monipuolinen ja runsas. Luontaisesti hyvin lisääntyvät hauki ja ahven sekä kohtalaisesti siika ja muikku. Kuha ei lisäännä luontaisesti. Järveen istutetaan kalaa. Petokala / särkikala -suhde on hyvä. Järven jokirapukanta on elpymässä.

Järvi on houkutteleva kalastuskohde ja kalastajia tulee kauempaakin. Järvessä harjoitetaan virkistyskalastusta, kotitarvekalastusta ja hoitokalastusta. Kalastuspaine on pieni. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä on veneenlaskuluiska. Tieto kalastajien määristä on varmaa ja saaliista on varmaa. Järvellä on paikallisia kalastusrajoituksia.

Kalastukselle ei aiheudu haittaa ympäristötekijöistä.

8.1.29 Saukkojärvi

8.1.29.1 Vesialue ja sen tila

Järven pinta-ala on 0,599 km², keskisyvyys 1,00 m, suurin syvyys 1,50 m, tilavuus 0,60 Mm³ ja viipymä 12 vrk. Järven keskimääräinen fosforipitoisuus on 34,32 µg/l, typpipitoisuus 0,92 mg/l. Järven ravinnetasojen perusteella järvi on rehevä. Järven veden hiilipitoisuus (TOC) on 20,11 mg/l, minkä perusteella järvi on erittäin humuspitoinen.

8.1.29.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalasto on luonnontilaisen kaltainen, monipuolinen ja runsas. Luontaisesti hyvin lisääntyvät hauki ja ahven. Järveen ei istuteta kalaa. Petokala / särkikala -suhde on hyvä. Järvessä ei ole rapukantaa.

Järvi ei ole houkutteleva kalastuskohde. Järvessä harjoitetaan virkistyskalastusta, kotitarvekalastusta, mutta ei hoitokalastusta. Kalastuspaine on pieni. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä on veneenlaskuluiska. Tieto kalastajien määristä on varmaa ja saaliista on varmaa. Järvellä on paikallisia kalastusrajoituksia.

Kalastukselle aiheuttavat haittaa särkikalojen runsaus, kalojen vaellusesteet ja kiinteiden pyydysten limoittuminen. Paikallisten kokeman mukaan yläpuolisten hoitokalastamattomien vesistöjen vähempiarvoiset kalat vaeltavat runsain määrin Sydänmaan kalastusseuran järviin.

8.1.30 Seurus

8.1.30.1 Vesialue ja sen tila

Seurus on Kuortaneenjärven pohjoispuolella Lapuanjoen laaksossa oleva matala järvi, joka on aikaisemmin ollut voimakkaasti ruovikoitunut. Salmen kyläseura on pitkään jatkuneilla niittotoimenpiteillä saanut aikaan tilanteen parantumisen. Järven pinta-ala on 90 ha, keskisyvyys vain 1 m ja mitattu maksimisyvyys 2,5 m. Järven kokonaistilavuudeksi on laskettu 0,92 milj. m³. Veden teoreettinen viipymä Seuruksessa on erittäin lyhyt (1 vrk) johtuen järven läpivirtausluonteesta. Seuruksen vedenpintaa on laskettu Kuortaneenjärven laskuhankkeen yhteydessä 1800-luvun puolivälissä. Järveä kuormittaa pääasiassa lähivaluma-alueen pelloilta, mutta myös yläjuoksulta tuleva hajakuormitus.

8.1.30.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Seurus on toiminut kevätkutuinten kalojen erityisesti hauen laajasti tunnettuna kutualueena, johon erityisesti 1970-80 -luvuilla kohdistui huomattava kutupyynninpaine. Nykyisin kalastuspaine on melko vähäinen ja koostuu lähinnä rannanomistajien verkkokalastuksesta.

8.1.31 Valkeinen

8.1.31.1 Vesialue ja sen tila

Järven pinta-ala on 0,133 km², keskisyvyys 3,2 m, tilavuus 0,42 Mm³ ja viipymä >1000 vrk. Järven keskimääräinen fosforipitoisuus on 7,8 µg/l, typpipitoisuus 0,24 mg/l. Järven ravinnetasojen perusteella järvi on karu. Järven laskennallinen veden hiilipitoisuus (TOC) on 1,56 mg/l, minkä perusteella järvi on lievästi humuspitoinen.

8.1.31.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalasto on luonnontilaisen kaltainen. Luontaisesti kohtalaisesti lisääntyvät hauki ja ahven sekä heikosti taimen, harjus, siika, kuha ja muikku.

Järvi on houkutteleva kalastuskohde. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä on veneenlaskuluiska.

8.1.32 Varpulan tekojärvi

8.1.32.1 Vesialue ja sen tila

Järven pinta-ala on 4,149 km², keskisyvyys 1,77 m, suurin syvyys 4,30 m, tilavuus 7,34 Mm³ ja viipymä 189 vrk. Järven keskimääräinen fosforipitoisuus on 30,23 µg/l, typpipitoisuus 0,73 mg/l. Järven ravinnetasojen perusteella järvi on rehevä. Järven veden hiilipitoisuus (TOC) on 24,54 mg/l, minkä perusteella järvi on erittäin humuspitoinen.

8.1.32.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalasto on luonnontilaisen kaltainen, yksipuolinen ja runsas. Luontaisesti hyvin lisääntyvät hauki ja ahven. Järveen ei istuteta kalaa. Petokala / särkikala -suhde on huono. Järvessä ei ole rapukantaa.

Järvi on houkutteleva kalastuskohde. Järnessä harjoitetaan virkistyskalastusta, kotitarvekalastusta mutta ei hoitokalastusta. Kalastuspaine on kohtalainen. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä on veneenlaskuluiska. Tieto kalastajien määrästä on varmaa ja saaliista on hieman epävarmaa.

Kalastukselle aiheuttavat haittaa vedenpinnan korkeus, vedenpinnan korkeuden vaihtelu, veneenlaskupaikan puute ja huono vedenlaatu.

8.1.33 Vetämäjärvi

8.1.33.1 Vesialue ja sen tila

Järven pinta-ala on 2,182 km², keskiyvyys 1,30 m, tilavuus 2,84 Mm³ ja viipymä 321 vrk. Järven keskimääräinen fosforipitoisuus on 31,53 µg/l, typpipitoisuus 0,64 mg/l. Järven ravinnetasojen perusteella järvi on rehevä. Järven veden hiilipitoisuus (TOC) on 21,93 mg/l, minkä perusteella järvi on erittäin humuspitoinen.

8.1.33.2 Kalakantojen ja kalastuksen nykytila

Järven kalasto on luonnontilaisen kaltainen, monipuolinen ja runsas. Luontaisesti hyvin lisääntyvät kuha, hauki ja ahven. Tietoa istutuksista ei ole. Petokala / särkikala -suhde on hyvä. Rapukannasta ei ole tietoa.

Järvi on houkutteleva kalastuskohde. Järnessä harjoitetaan virkistyskalastusta, kotitarvekalastusta ja hoitokalastusta. Kalastuspaine on suuri. Järvellä ei ole ammattikalastusta. Järvellä on veneenlaskuluiska. Tieto kalastajien määrästä on varmaa ja saaliista on epävarmaa.

Kalastukselle ei aiheudu haittaa ympäristötekijöistä.

8.2 MUUT JÄRVET

Lisäksi alueella on 225 järvirekisterissä olevaa tai muuta järveä, joista ei kerätty tarkempaa tietoa. Pienvesistöt ovat koostaan huolimatta usein tärkeitä kalastuskohteita ranta-asukkaille ja kesämökkiläisille.

8.3 TOIMINTASUUNNITELMA

Pienet järvet ovat maisemallisesti ja muun virkistyskäytön kannalta erittäin merkityksellisiä. Paikallisen asiantuntemuksen avulla niitä voidaan hyödyntää tehokkaasti ”kaavoittamalla” niitä eri käyttötarkoituksiin. Pienvesistöt voivat olla monesti hyviä siikavesiä, mikäli vedenlaatu ja järven morfologinen rakenne ovat suotuisat. Hyvinä siikavesinä mainittakoon Töysän Mutkankylän Liesjärvi sekä Lehtimäen Valkealampi. Pienvesissä voidaan harjoittaa myös istuta ja ongi-toimintaa (esim. Töysän Murhijärvi) tai niitä voidaan rauhoittaa pelkästään vapakalastukseen. Pienvesiä voidaan käyttää hyödyksi myös riistanhoidollisissa tarkoituksissa. Esimerkiksi Töysän Akkojärven pohjoispäähän suunnitellaan Sotka-kohdetta, jonka yhteydessä kohdevesistöä kunnostetaan vesilintujen poikasille sopivaksi, kohteen säilyessä kuitenkin myös kalavetenä.

Pienet järvet ovat usein rehevöityneitä latvavesiä ja erityisesti ne hyötyisivät erilaisista vesistöjen kunnostustoimista. Siten veden laadun paraneminen vaikuttaa myönteisesti koko vesistöketjun tilaan. Kunnostuksilla tavoitellaan yleisesti maisemaa, ympäristön tilaa ja yleistä viihtyisyyttä parantavaa vaikutusta. Kunnostustoimenpiteitä tehdään mahdollisesti ilmenevien tarpeiden mukaisesti.

9 KALAISTUTUSTEN TOTEUTTAMINEN KALATALOUSALUEELLA

Yleisimpien istutuslajien kohdalla kalaistutusten periaate on se, että istutuksissa pyritään käyttämään paikallisia kantoja, jos niitä vain on saatavissa istutustarkoituksiin. Muussa tapauksessa käytetään tarvittaessa aikaisemmin käytettyjä kantoja. Täpläravun istuttaminen on kokonaan kielletty.

Mikäli lajeja halutaan kotiuttaa uusiin vesistöihin, tulee istutusten tarvetta harkita tarkkaan. Sielläkin, missä istutuksille nähdään tarvetta, istutusten tekemistä ja määrää tulee arvioida vuosittain ja istutusten onnistumista tulee pyrkiä selvittämään.

Taulukko 15. Kalatalousalueen vesiin tehtävissä istutuksissa käytettävät lajit ja niiden kannat.

kalalaji	kanta	reunaehdot
kuha	eteläinen kanta	
planktonsiika	Rautalammin reitti/Koitaajoki	
taimen	ensisijaisesti paikallinen kanta	toissijaisesti mäti-/pienpoikasistutuksina Isojoen/Rautalammin reitin kanta
harjus	Ijoen kanta	virtavesiin
kirjolohi		vakiintuneisiin istutuskohteisiin
ankerias		vesistöt, joista alasvaellusyhteys
jokirapu		siirtoistutukset vain ely-keskuksen luvalla

10 VESIALUEIDEN KÄYTÖN ALUEELLINEN SUUNNITTELU JA YHTEISTOIMINNAN KEHITTÄMINEN KALATALOUSALUEELLA

10.1 KALATALOUDELLISESTI MERKITTÄVÄT ALUEET

Kalataloudellisesti merkittävät alueet ovat Kuortaneenjärvi, Kuorasjärvi, Hirvijärvi ja Lapuanjoen pääuoma.

Järvien kalataloudellinen arvo muodostuu erityisesti järvien suhteellisesti suuremmasta koosta, jolloin järvien tuotantopotentiaali on suurempi kuin muilla järvillä. Lapuanjoen pääuoma on merkittävä, koska se on alueen ainut suurehko virtavesialue ja jossa on merkittävästi potentiaalia erityisesti, kun otetaan huomioon vaellusyhteyden palauttaminen mereen. Kalataloudellisesti merkittäviä vesistöjä ovat myös esim. Lapuanjokeen laskevat sivupurot ja monet muut toimialueen virtavedet, jotka toimivat poikastuotantoalueena jollekin toiselle vesistölle tai jossa esiintyy luontaisesti lisääntyvä taimenkanta.

Kalatalousalueen vaelluskalavesistöiksi katsotaan Lapuanjoen pääuoma sivu-uomineen, mukaan lukien Kätkänjärven ja Lapuanjoen, Ponnenjärven ja Lapuanjoen sekä Hakojärven ja Lapuanjoen väliset vesireitit.

Luontaisesti lisääntyviä taimenkantoja tavataan ainakin mm. Lapuanjoen pääuomasta, Lakajoesta, Uitonluomasta, Salonjoesta, Kätkänjoesta, Töysänjoesta ja Hakojoesta

10.2 KAUPALLISEEN KALASTUKSEEN HYVIN SOVELTUVAT ALUEET JA NIILLÄ KÄYTETTÄVÄT PYYDYKSET

Kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvia alueita Lapuanjoen kalatalousalueella ovat Kuortaneenjärvi ja Kuorasjärvi. Näissä vesistöissä kaupallinen kalastus perustuu särkikalojen kalastukseen rysillä, katiskoilla ja nuotalla.

Mikäli ely-keskus myöntää kalastuslain 13 § mukaisesti luvan kaupalliselle kalastajalle, käytetään kalastuslain 14 § mukaisen hinnan määrittelyssä apuna metsähallituksen sen hetken kaupallisen kalastuksen pyydysyksiköiden hintatasoa Lappajärven yleisvesialueella. Lisäksi hinnoittelussa huomioidaan paikalliset olosuhteet. Hinnan määrittelyssä näkemyksensä antaa kalatalousalueen hallitus, jota tulee tässä yhteydessä kuulla.

10.3 KALASTUSMATKAILUUN HYVIN SOVELTUVAT ALUEET

Kalastusmatkailuun soveltuvat alueet ovat Kuortaneenjärvi, Kuorasjärvi, Hirvijärvi ja Lapuanjoen pääuoma, joissa tuotantopotentiaali on riittävän suurta myös saaliin hyödyntämistä ajatellen. Laajamittainen kalastusmatkailu ei näilläkään alueilla ole mahdollista ilman rajoituksia (matkailukertojen rajoittaminen, saaliskiintiöt jne.)

10.4 VAPAA-AJANKALASTUKSEN YHTENÄISLUPA-ALUEET JA JÄRJESTELMÄN KEHITTÄMINEN

Alueella toimii yksi yhtenäislupa-alue, johon kuuluu Lapuan ja Tiistenjoen kalastusseurojen aluetta Lapuanjoessa.

Kalastuksen kehittyessä olisi hyvä kehittää lupia monipuolisemmaksi. Kehitysmahdollisuutena voisi ajatella yhtenäisalueen vieheluvan laajentamista monipuolisemmaksi. Vieheluvalla voisi harjoittaa myös ismete-kalastusta (jään päältä tapahtuva täkykalastus). Suomen vapaa-ajankalastajien keskusjärjestön (SVK) yhtenäisluvat kuntoon tutkimuksessa (7) todetaan olevan tarvetta kehittää nykyisiä lupia tai luoda uusia lupia, joissa vakalastusmuotoja ei eritellä, vaan luvalla voisi käyttää eri kalastusmuotoja. Lapuanjoessa olevan yhteislupa-alueen kattavuutta voisi entisestään laajentaa, koskemaan pidempää jokijaksoa. Muilta osin kalatalousalueen osakaskuntien ja kalastusseurojen luvat kattavat joko yhden tai useamman kokonaisen järvioltaan eikä yhtenäisluvulle ole siten sellaista tarvetta, kuin alueilla, joissa yksi järviolalla jakautuu useammaksi lupa-alueeksi

Joillain kalatalousalueilla on kehitetty mökkiyrittäjäluvia. Nämä luvat ovat kehitetty mökkivuokralaisten tarpeisiin, mökkiläiset saavat luvat helposti samalla, kun vuokraavat mökin verkkopalveluista. Tällöin jokaisen mökkivuokralaisen ei tarvitse huolehtia luvan hankkimisesta. Tällaisen lupamuodon käyttöönottoa voitaisiin harkita myös Lapuanjoen kalatalousalueella.

10.5 YHTEISTOIMINNAN KEHITTÄMINEN KALATALOUSALUEELLA

KALPA-järjestelmän mukaan Lapuanjoen kalatalousalueella on 59 osakaskuntaa sekä 324 yksityistä kiinteistöä, johon sisältyy vesialuetta. Näistä yksityisistä vesialueista suurin osa sijaitsee Hirvijärven-Varpulan tekoaltaiden alueella. Hirvijärven-Varpulan kalastusseura ry on lähivuosina tehnyt kalastusoikeuden vuokrasopimuksia näiden vesialuetta sisältävien kiinteistöjen omistajien kanssa, suurimpana Seinäjoen kaupunki. Tätä työtä pyritään jatkossakin jatkamaan erityisesti suurimpien vesialuekiinteistöjen omistajien kanssa, jotta Hirvijärven-Varpulan tekoaltaiden kalastusoikeus saadaan muodollisesti mahdollisimman kattavasti alueella toimintaa harjoittavalle kalastusseuralle. Tavoitteena on myös, että Hirvijärven tekoaltaan alueella sijaitseva järjestäytymätön osakaskunta (408-876-3-0) vuokraa tulevaisuudessa tältä osin vesialueensa kalastusoikeuden Hirvijärven-Varpulan kalastusseuralle. Samassa yhteydessä voidaan käsitellä kalastusoikeuden vuokraus myös muiden osakaskunnan omistukseen kuuluvien vesipalstojen osalta, jotka sijaitsevat mm. Tiisijärvessä ja Lapuanjoessa.

Lapuanjoessa (välillä Talinkalman pato – Lapuan keskusta) vesialueen omistajina ovat useat järjestäytymättömät osakaskunnat. Tiistenjoen kalastusseura ry on vuokrannut kolmelta Tiistenjoen alueen osakaskunnalta (rekisterinrot: 408-408-876-4, 408-408-876-2, 408-408-876-3) vesialueiden kalastusoikeuden vuonna 2019. Tavoitteena on, että vastaavalla tavalla osakaskunnilta kalastusoikeutta vuokraamalla paikalliset kalastusseurat toimisivat tulevaisuudessa kalastusoikeuden haltijoina ja kalastuksen järjestäjinä Lapuanjoen pääuoman yläosalla. Näin toimimalla voidaan luoda jokialueelle suurempia lupa-alueita ja järjestää kalastus hallinnollisesti katsoen oikealla tavalla.

11 SUUNNITELMA KALASTUKSENVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kalastuksenvalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kalastuslainsäädännön ja kalastusoikeuden haltijoiden asettamia sääntöjä ja rajoituksia noudatetaan. Valvonnalla voidaan vähentää luvaton kalastusta, nostaa sekä paikallisia että valtion lupatulokertymiä sekä opastaa kalastajia kalastuslainsäädäntöön liittyvissä asioissa. Lisäksi valvonnan yhteydessä voidaan kerätä tietoa kalastuksen tyypillisistä piirteistä, kuten käytetyistä pyyntimuodoista tai pyyntipaineesta eri alueilla.

Kalatalousalueella tapahtuva valvonta koostuu pääasiassa kalatalousalueen valtuuttamien valvojien tekemästä, pitkälti talkooluontoisesta valvonnasta sekä ostopalveluna hankituista valvontaiskuista. Erityisesti ostopalveluna hankitun valvonnan osalta valvonnan tulee keskittyä jatkossa erityisesti suosituimpiin pyyntisesonkeihin ja -kohteisiin. Valvottaessa kalastusoikeuden haltijan asettamia kalastusta koskevia sääntöjä ja määräyksiä, tulee ohjeistus valvontaan ja mahdollisista havaituista rikkeistä aiheutuviin jatkotoimenpiteisiin saada kalastusoikeuden haltijalta. Myös kalastusoikeuden haltijat voivat valtuuttaa valvojia toimimaan hallinnoimillaan vesialueilla, jolloin ohjeistus valvontaan tulee myös kalastusoikeuden haltijan taholta. Luonnollisesti kalastuksenvalvojan on myös noudatettava kaikessa toiminnassaan kalastuslakia.

Valvonnan kohteet ja toteutustapa otetaan vuosittain käsittelyyn toimintasuunnitelman yhteydessä. Kalatalousalueen valtuuttamat valvojat edellytetään vuosittain raporttoimaan suorittamastaan valvonnasta ja valvonnan tuloksista kalatalousalueen hallitukselle.

12 VAELLUSKALOJEN, UHANALAISTEN KALAKANTOJEN JA BIOLOGISEN MONIMUOTOISUUDEN HUOMIOON OTTAMINEN TOIMENPITEISSÄ

Tavoitteena ovat häviämisen poistaminen ja elinvoimaiset taimenkannat koko alueella. Tämä pyritään toteuttamaan palauttamalla lohen ja taimenen luonnonvarainen lisääntyminen ja vaellusmahdollisuudet. Lopullisena tavoitteena on, että taimen esiintyy vaeltavana muotona mahdollisimman monessa virtavedessä, joiden kunnostetut kutu- ja poikastuotantoalueet ovat täysimääräisessä käytössä. Järvitaimen pystyy lisääntymään virroissa ja koskissa ja monimuotoisena lajina puroissa ja jopa pienissä ojissa ja kaikki potentiaaliset taimenkohteet pyritään ottamaan huomioon hoitokohteena. Meritaimenen ja lohen ensisijaiset lisääntymis- ja poikasalueet tulisivat todennäköisesti olemaan Lapuanjoessa.

Taimenen kotiuttaminen niihin virtavesiin, missä sitä ei esiinny, tehdään mätirasiaistutuksilla tai vastakuoriutuneilla poikasilla. Toimialueen virtavesissä esiintyvien luontaisesti lisääntyvien taimenkantojen geeniperimää pyritään selvittämään mahdollisten perimältään eriytyneiden kantojen selvittämiseksi. Istutuksissa käytetään ensisijaisesti lähialueen kantoja, jotka ovat sopeutuneet alueen olosuhteisiin, jos niitä on saatavissa.

Virtavesissä mahdollistetaan kalojen turvallinen nousu ja lasku kaikkina aikoina. Merivaelluksen mahdollistaminen lohelle, taimenelle, siialle ja nahkiaiselle koko Lapuanjoessa on ensisijainen tavoite vaelluskalojen huomioon ottamisessa.

Virtavesien kunnostukset tehdään siten, että virtavesistä muodostuu monimuotoisia elinympäristöjä eli eliölajeille.

13 TÄPLÄRAVUN JA MUIDEN VIERASLAJIEN HUOMIOON OTTAMINEN TOIMENPITEISSÄ

Vieraslajit ovat alkuperäiseen lajistoon kuulumattomia eliöitä, joita ihminen on tarkoituksella tai tahattomasti levittänyt uusille alueille. Vieraslajit voivat kilpailullaan haitata ja syrjäyttää alkuperäisiä lajeja. Ne voivat tuoda mukanaan alkuperäisille lajeille kohtalokkaita loisia ja tauteja, jollainen on esimerkiksi täpläravun kantama jokiravulle tuhoisa rapurutto. Vieraslajit luokitellaan haitallisuusasteen mukaisiin luokkiin. Kaloista haitalliseksi on luokiteltu puronieriä, mustatäplätokko ja hopearuutana ja ravuista täplärapu. Tarkkailtaviksi tai paikallisesti haitallisiksi kaloiksi on luokiteltu harmaanieriä, hopearuutana, karppi, kirjolohi, kyttyrälohi, peledsiika, putkikuonotokko ja rohmutokko.

Kalatalousalueen vesistöissä esiintyy heikkoja jokirapukantoja. Täpläravuista ei ole tiedossa varmistettuja esiintymiä. Kalatalousalue pyrkii varmistamaan mahdolliset epäilyt täplärapuesiintymistä koeravustuksin ja poistamaan havaitut täpläravut mahdollisimman pian keskitetyllä pyynnillä havaitulla esiintymisalueella. Tämän takia täpläravun leviämisen ehkäisyssä jokirapuvesistöihin olisi syytä kiinnittää huomiota mm. tehokkaaseen pyyntiin ja saaliin rahallisen arvon maksimointiin. Tämä olisi taloudellisesti järkevä keino estää täpläravun leviäminen uusiin vesistöihin. Täpläravun leviämistä voidaan ehkäistä myös tehokkaalla tiedottamisella. Rapumerrat ovat todennäköisin syy rapuruton leviämiselle vesistöstä toiseen. Merrat tulisi aina desinfioida, jos niitä siirrellään vesistöstä toiseen. Jokirapua voidaan istutuksilla kotiuttaa uusiin vesistöihin. Edellä mainitut toimenpiteet noudattavat kansallista rapustrategiaa. Jokiravun istutukset ja siirrot vaativat aina viranomaisluvan, täpläravun istuttaminen ja siirtäminen vesistöihin on ehdottomasti kielletty.

14 EHDOTUS KALASTUKSENHOITOMAKSUINA KERÄTTÄVIEN VAROJEN OMISTAJAKORVAUKSIIN KÄYTETTÄVÄN OSUUDEN JAKAMISEKSI

Kalastuslain 82§:n mukaisesti osa kalastonhoitomaksuvaroista käytetään kalavesien yleiskalastusoikeuksien hyödyntämiseen sekä kalastusopastointiin perustuvasta käytöstä vesialueiden omistajille maksettaviin korvauksiin.

Korvausten jaossa voidaan antaa eri vesialueille havaitun kalastuspaineen mukaisia erilaisia painokertoimia. Lapuanjoen kalatalousalueelle kohdistuvat omistajakorvaukset jaetaan kuitenkin suoraan vesialueiden pinta-aloihin perustuen, koska todellisen kalastuspaineen jakautumisen määrittely eri vesistöjen kesken on erittäin vaikeaa. Hirvijärven-Varpulan tekoaltaiden osalta kalatalousalueelle jäävät alle 50 € korvausosuudet maksetaan alueella toimivalle Hirvijärven-Varpulan kalastusseura ry:lle, koska tekoaltaiden vesialue muodostuu suurimmaksi osin noin 200 pienestä yksityisomistuksessa olevasta vesialueesta sisältävästä kiinteistöstä, joissa yksittäiselle kiinteistölle kohdistuvan korvauksen suuruus on lähes poikkeuksetta alle 50€.

Mikäli tulevaisuudessa kertyvän seurantatiedon avulla nähdään kalastuspaineen arviointi mahdolliseksi, kalastusrasitusta kuvaavien kertomien käyttöä voidaan harkita käyttöön otettavaksi kalatalousalueen yleisen kokouksen päätöksellä. Niille alueille, joilla yleiskalastusoikeudet eivät ole voimassa (esim. vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueet), korvauksia ei jaeta. Korvausten jaossa käytettävät vesialueiden pinta-alat saadaan kalatalousalueille tarkoitettusta sähköisestä KALPA-järjestelmästä.

Kalastuslain 84 §:n mukaisesti tietojenantovelvollisuus on vesialueen omistajilla. Omistajien tulee siten itse ilmoittaa kalatalousalueelle osakaskunnan tai yksityisomistuksessa olevan vesialueen nimi, osoite, kiinteistötunnus ja tilinumero sekä mahdolliset muutokset näissä tiedoissa. Korvaus vanhentuu kolmen vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta lukien, jona korvausta koskeva kalatalousalueen päätös on tehty. Vanhentuneet korvaukset siirtyvät kalatalousalueen käytettäväksi kalastuslain 82 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin.

15 ALUEELLINEN EDUNVALVONTA

Lapuanjoen kalatalousalue seuraa aktiivisesti toimialueellaan toteutettavia hankkeita, joiden toteutuksella voi olla mahdollisia vaikutuksia vesistöjen ja niiden kalakantojen tilaan ja lausuu niistä tarvittaessa. Myös toimialueella toteutettavien kalataloustarkkailuohjelmien sisältöön otetaan tarvittaessa kantaa. Kalatalousalue nimeää edustajansa edustamaan sitä erilaisiin tarpeellisiksi katsottuihin kokoonpanoihin, joiden katsotaan olevan merkittäviä kalatalouden alueellisen edunvalvonnan kannalta. Näitä ovat mm. Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan vesienhoidon yhteistyöryhmä, alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä, Lapuanjokityöryhmä sekä vuosittain kokoontuva Lapuanjoen neuvottelukunnan kokous. Lapuanjoen kalatalousalue pyrkii myös edistämään toimialueelle kohdistuvien kalatalousmaksuvarojen käyttöä yhteistyössä kalatalousviranomaisen kanssa, jotta niillä saataisiin toteutettua toimenpiteitä aiempaa tehokkaammin.

16 SUUNNITELMA VIESTINNÄSTÄ

Kalatalousalueen tiedottaminen keskittyy alueen kotisivuille (www.lapuanjoenkalatalousalue.fi). Sivuille lisätään tietoa tarpeen mukaan. Sivulla tiedotetaan ainakin seuraavista asioista:

- 1) Kalatalousalueen kokoukset (kokouskutsut ja pöytäkirjat)
- 2) Käyttö- ja hoitosuunnitelma
- 3) Kalataloustarkkailuraportit sekä muut tutkimusraportit toimialueen vesistöistä
- 4) Osakaskuntien ja kalastusseurojen yhteystiedot

Kotisivujen lisäksi sosiaalista mediaa voidaan käyttää apuna varsinkin ajankohtaisissa tiedotusasioissa. Kalatalousalue voi ottaa käyttöön omat sosiaalisen median kanavat. Alueen vuosikokouksista tiedotetaan suoraan sähköpostilla tai kirjeellä niitä jäseniä, joiden osoite on tiedossa. Yleisistä kokouksista tiedotetaan myös kotisivujen kautta.

Osakaskuntien ja kalastusseurojen luvanmyynnin yhteydessä tulee huolehtia siitä, että kalastajat saavat ajantasaisen tiedon lupiin ja niillä tapahtuvaan kalastukseen liittyvistä säännöistä ja rajoituksista. Luvanmyyntipisteisiin olisi siten hyvä tehdä lupaehtoja koskevia tiedotteita jaettavaksi lupien lunastajille.

17 KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMAN TOIMEENPANO

Käyttö- ja hoitosuunnitelman toteuttamisesta vastaavat yhdessä kalatalousalue, kalastusoikeuden haltijat ja viranomaiset. Osakaskuntien ja yksityisten vesialueiden omistajien on järjestettävä oman vesialueensa kalastusta ja hoitoa käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisesti ja viranomaisten on otettava suunnitelman linjaukset huomioon. Eri vesistöjen kalastuksen määrää sekä vesistöistä saadun saaliin määrää seuraavat vuosittain kyseisen vesistön kalastusoikeuden haltijat ja kirjaavat tiedot omiin toimintakertomuksiinsa siten, että ne ovat tarvittaessa vaivattomasti saatavissa myös kalatalousalueen käyttöön mm. erilaisia koosteita tai vertailuja varten.

ELY-keskus toimeenpanee sellaiset alueelliset säätelytoimenpiteet, joiden soveltaminen edellyttää ELYn päätöstä.

Käyttö- ja hoitosuunnitelman tehokas toimeenpano on ennen kaikkea riippuvainen riittävästä rahoituksesta. Saavuttaakseen suunnitelmassa asetettuja tavoitteita käyttö- ja hoitosuunnitelman tunnettavuutta ja vaikuttavuutta on myös laajennettava yhteiskunnallisella tasolla esim. kuntatasolla.

Toimeenpano tapahtuu toimintasuunnitelman kautta.

Toimeenpanoon liittyy monia vuosittain tarkennettavia käytännön toimia, joiden yksityiskohdat, aikataulut ja toteuttamisvastuut kuvataan kalatalousalueen toimintasuunnitelmassa. Näihin kuuluu mm.

- rahoituksen järjestäminen
- kalastussääntöjen kokoaminen
- mahdollisten kunnostusten järjestäminen
- istutukset
- yhteistyö- ja palvelusopimusten teko
- viestintä
- kalastuksenvalvonta
- edunvalvonta; esim. lausuntoja ja osallistuminen eri yhteistyöryhmissä
- seuranta

Kaikki kunnostustoimenpiteet tehdään yhteistyössä kunnostustoimia suunnittelevien ja toteuttavien tahojen kanssa. Kunnostustoimenpiteitä ei suunnitella tai toteuteta päällekkäin muiden hankkeiden kanssa. Päällekkäisissä hankkeissa kalatalousalue voi olla toimenpiteiden suunnittelija, toteuttaja tai osarahoittaja hankkeesta riippuen.

Käytännön toimet koostetaan vuosittain toimintakertomukseen. Jatkuva toimenpiteiden seuranta antaa myös evästyä käyttö- ja hoitosuunnittelun vaikuttavuuden arviointiin ja suunnitelman päivitystarpeeseen.

18 VAIKUTTAVUUDEN ARVIOINTI JA SUUNNITELMAN PÄIVITYS

Käyttö- ja hoitosuunnitelman vaikuttavuutta arvioidaan siinä asetettujen kalastukseen ja kalakantoihin liittyvien tavoitteiden toteutumisen perusteella. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan kahdessa osassa siten, että ensimmäisen arviointikierroksen tulokset ovat käytettävissä vuoden 2026 vuosikokouksessa ja toisen arviointikierroksen tulokset vuoden 2032 vuosikokouksessa. Toiminnanjohtaja / isännöitsijä tekee arvioinneista yhteenvedot ja esittää arviointien tulokset ja niistä mahdollisesti seuraavat toimet kalatalousalueen vuosikokouksien lisäksi myös ko. vuosien vuosikertomuksissa. Vuosittain kerätään liitteessä 1 mainitut tiedot ja tehdään lähinnä taulukkomuotoiset raportit, jotka esitetään vuosikokouksessa. Luontaisesta elinkierrosta tehdään sanallinen arvio.

Keskeisten tavoitteiden toteutumista arvioidaan ainakin vielä ensimmäisessä arvioinnissa kirjanpitokalastajien saaliiden, velvoitetarkkailuraporttien, inventointien ja muiden selvitysten perusteella. Tilanne on kunnossa, jos asetetut tavoitteet täyttyvät. Jos tavoitteet eivät täyty tai tavoitteista ollaan etäännytty, arvioidaan mistä tilanne johtuu.

Mikäli edistymistä ei ole tapahtunut, etsitään arviointien yhteydessä uusia keinoja tietojen lisäämiseksi yhteistyössä lähialueen muiden kalatalousalueiden sekä muiden toimijoiden kanssa. Uudet keinot päivitetään käyttö- ja hoitosuunnitelmaan.

Kaupallista kalastusta koskevien tavoitteiden toteutumista arvioidaan yhtenä kokonaisuutena. Mikäli ensimmäiseen arviointiin mennessä pääosa tavoitteen mittareista ei ole toteutumassa, haastatellaan riittävä joukko ammattikalastajia ja selvitetään kaupallisen kalastuksen ongelmakohtia ja esteitä kalastuksen lisäämiselle. Tietojen perusteella etsitään tehokkaampia toimia tilanteen parantamiseksi ja päivitetään toimet myös käyttö- ja hoitosuunnitelmaan tai todetaan että tilanteeseen on vaikea vaikuttaa pelkästään kalatalousalueen toimilla. Vastaava arviointi tehdään myös toisella arviointikierroksella.

Jos kalakantojen tila tai kalastus on muuttunut niin paljon, että tavoitetila ja keskeiset osatavoitteet eivät voi toteutua tai eivät enää ole järkeviä, kalatalousalueen on tehtävä aloite käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden muuttamiseksi tai päivittämiseksi. Myös uusien ja toiminnan kannalta oleellisten tietojen käyttöön saaminen saattaa aiheuttaa tarpeen päivittää suunnitelmaa muulloinkin kuin tavoitteiden toteutumisen arvioinnin yhteydessä.

Kalastuksen valvontaan, edunvalvontaan ja viestintään liittyvien tavoitteiden suunnittelu ja toteutumisen seuranta tapahtuu vuositasolla.

Viitteet

Viitteet

- (1) Kokonaisselvitys Kuortaneenjärven alapuolisen Lapuanjoen ekologisen tilan parantamismahdollisuuksista – hankeselvitysten tulokset ja suositukset vesienhoidolle (Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Mika Sivil, 2015)
- (2) Lapuanjoen vesistöalueen vesienhoidon toimenpideohjelma 2016-2021 (Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Vincent Westberg (toim.) 2016)
- (3) Lapuanjoen kalataloudellinen yhteistarkkailu vuonna 2016–2017. (KVVY Tutkimus Oy, Sami Ojala ja Sakari Kivinen, 2020)
- (4) Lapuanjoen kalataloudellinen yhteistarkkailu vuonna 2018–2020. (KVVY Tutkimus Oy, Sami Ojala ja Sakari Kivinen, 2021)
- (5) Pahajoen kartoitus ja mahdollisuudet 2019. Alavuden kaupunki. Apajax Oy 2020.
- (6) Hirvijärven altaan kalataloudellinen yhteistarkkailu 2015. Vaskiluodon Voima Oy ja Kurjennevan Turve Oy. Ahma Ympäristö Oy 2016.
- (7) Yhtenäisluvut kuntoon -kyselytutkimus. Perusraportti. Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö. Mediatum Oy 2019.
- (8) Marko Puranen ja Tomi Ranta. Kuhan kasvu Kuortaneenjärvessä Hämeen kalatalouskeskuksen raportti nro 1/2021

Tavoitteet	Mittarit
Tiedon kerääminen Saalislajit Saalislajien koko	1. Raportoidaan kirjanpitokalastajien määrät ja heidän tuottamansa tieto (pyyntiponnistus, saaliin määrä, laatu ja koko, arvio saaliin alkuperästä) vesialuekohtaisesti. Raportissa myös verrataan tuloksia kaikkiin edellisiin vuosiin. 2. Raportoidaan kerätty tieto ja tehdyt inventoinnit elinkierrolle tärkeistä alueista kuten lisääntymis-, poikas- ja syönnösalueet. Raportissa arvioidaan alueiden kyky ylläpitää luonnollista elinkiertoa. 3. Raportoidaan tehdyt koekalastukset, kasvututkimukset ja muut selvitykset. 4. Raportoidaan vesialuekohtaisesti tiedot myydyistä luvista (luvan tyyppi, vapojen määrä, pyydysten määrä ja laatu jne.), 5. Raportoidaan istutukset (laatu, määrä, ajankohta, istukkaiden tai mädin alkuperä ja kanta) ja hoitokalastukset (saalismäärä ja -laatu)
Luontainen elinkierto	6. Tehdään kerätyn tiedon perusteella arvio kalalajien luontaisen elinkierron tilasta eri vesialueilla.
Kehittämistoimenpiteet	7. Raportoidaan tehdyt rahoitushakemukset, inventoinnit, selvitykset, suunnitelmat ja käytännön toimenpiteet.
Yhteistyö	8. Raportoidaan yhteisen lupamyynti- ja tiedonkeruujärjestelmän tilanne (tahot, joiden luvat ovat lunastettavissa sähköisesti ja tiedonkeruun mahdollistavan järjestelmän kautta) 9. Raportoidaan valvonnan tilanne 10. Raportoidaan muut yhteistyöhankkeet.
Rakenteet	11. Raportoidaan tehdyt rakenteet ja niiden ylläpitotoimet.
Nuorisotyö	12. Raportoidaan järjestettyjen tapahtumien määrät ja niiden osallistujamäärät.

Vain virtavesiä koskevat tavoitteet ja mittarit

Virtavesien tavoitteet	Mittarit
Vuoteen 2026 mennessä on inventoitu suuret joet ja tunnistettua kalataloudellista potentiaalia omaavat pienet ja keskisuuret joet ja näille on laadittu kunnostussuunnitelmat.	1. Raportoidaan inventoitujen virtavesialueiden pituus ja osuus kokonaispituudesta. 2. Raportoidaan tehdyt kunnostussuunnitelmat.
Vuoteen 2032 mennessä on inventoitu kaikki alueen virtavedet, joiden valuma-alue on yli 20 km ² ja näille on laadittu kunnostussuunnitelmat.	3. Raportoidaan inventoitujen virtavesialueiden pituus ja osuus kokonaispituudesta. 4. Raportoidaan tehdyt kunnostussuunnitelmat.
Vuoteen 2032 mennessä suuret ja tunnistettua kalataloudellista potentiaalia omaavat pienet ja keskisuuret joet on kunnostettu ja niissä on luontaisesti lisääntyvät ja elinvoimaiset kalakannat.	5. Raportoidaan tehdyt kunnostukset. 6. Todennetaan luontainen elinkierto säännöllisin koekalastuksin ja muun tiedon avulla.

Liite 2, Kalatalousalueen järvet (lähde: järvirekisteri, Syke)

Järvi	Tunnus	Ala (ha)
Ahvenjärvi	44.065.1.001	2.63
Ahvenlampi	44.036.1.007	3.9
Ahvenlampi	44.055.1.009	1.87
Äkanträsket	84.014.1.004	4.58
Akkojärvi	44.086.1.002	133.19
Alainen Mustalampi	44.088.1.021	3.66
Alavudenjärvi	44.051.1.004	159.06
Alinen-Jouttilampi	44.088.1.016	6.09
Autionselkä	44.053.1.012	70.88
Eteläinen Edesjärvi	44.056.1.002	130.53
Etelälahti (ump.)	44.044.1.009	0.17
Haapalampi	44.094.1.001	16.59
Haarajärvi	44.036.1.005	9.27
Hakojärvi	44.088.1.008	71.76
Hallisenlampi	44.043.1.001	6.94
Hanhilampi	44.044.1.006	3.35
Häntälampi	44.088.1.006	2.03
Harjulampi	44.073.1.001	1.48
Haukilampi	44.088.1.015	1.47
Haukilampi	44.088.1.024	3.26
Hautalampi	44.053.1.003	22.59
Hautamäen Hoikka	44.086.1.010	3.25
Haverinlampi	44.086.1.020	1.02
Heikkilän Hoikka	44.086.1.011	2.94
Heikkilän Hoikka(p)	44.086.1.021	4.36
Hetelampi	44.055.1.011	4.26
Hiironen	35.433.1.007	16.22
Hintsanlampi	44.075.1.002	1.68
Hirvijärven tekojärvi	44.092.2.001	1441.99
Hirvijärvi	44.068.1.002	78.73
Hirvilampi	44.086.1.003	14.5
Hoikkalampi	44.088.1.028	1.32
Hoikkalampi	44.055.1.007	2.05
Housunjärvi	44.085.1.001	42.97
Hunnakkojärvi	44.044.1.003	75.82
Ilmurinlampi	44.086.1.022	1.1
Iso Allasjärvi	44.096.1.004	361.06
Iso Lahnalampi	44.088.1.001	14.15
Iso Liesjärvi	44.088.1.012	166.9
Iso Ristijärvi	44.086.1.013	26.33
Iso Soukkajärvi	44.076.1.005	42
Iso Soukkajärvi	44.096.1.007	219.07
Iso Valkialampi	44.054.1.006	17.64
Iso Vehkajärvi	44.096.1.010	155.44
Iso Vuorijärvi	44.088.1.009	32.35
Isolampi	44.095.1.005	0.96

Iso-Sikanen	44.088.1.019	8.6
Jääskänjärvi	44.098.1.001	346.1
Järvi	44.028.1.002	0.99
Jouttilampi	44.031.1.001	1.59
Jouttilampi	44.053.1.008	2.44
Kaarankajärvi	44.043.1.003	203.77
Kaarilampi	44.076.1.003	7.93
Kaidesjärvi	44.054.1.005	12.99
Kainuunlampi	44.043.1.002	3.32
Kaitavesi	44.055.1.013	23.34
Kalliojärvi	44.016.1.001	0.14
Kalliolampi	44.044.1.005	4.13
Kalliolampi	44.053.1.007	2.07
Kangaslampi	44.076.1.008	21.03
Kangaslampi	44.087.1.003	8.14
Kangaslampi	44.053.1.002	7.94
Kangaslampi (ump.)	44.088.1.011	2.82
Katajalampi	44.051.1.006	1.04
Kätkänjärvi	44.073.1.002	261.62
Kattelusjärvi	44.055.1.019	17.87
Kauhajärvi	44.063.1.001	218.59
Kaulalampi	44.044.1.001	2.65
Keskinen Mustalampi	44.088.1.022	2.27
Keskinen- Jouttilampi	44.088.1.017	1.54
Kilpalampi	44.076.1.009	1.56
Kirveslammi	44.055.1.017	2.48
Kontolampi	44.057.1.005	64.29
Korpilampi	44.044.1.011	3.49
Korpilampi	44.054.1.003	4.4
Korpisenlampi	44.054.1.002	3.51
Kortesrimpi	44.072.1.001	5.55
Kotalampi	44.036.1.004	2.89
Kourajärvi	44.086.1.017	8.46
Kuhajärvi	44.042.1.002	93.46
Kuivasjärvi	44.057.1.001	226.62
Kuivattulampi	44.076.1.006	1.83
Kukkolampi	44.053.1.010	13.38
Kuorasjärvi	44.095.1.001	1213.64
Kuortaneenjärvi	44.041.1.001	1501.21
Kuotesjärvi	44.096.1.001	258.47
Kylkiäinen	44.086.1.018	2.97
Kylkiäinen	44.088.1.026	0.99
Kyrösjärvi	44.044.1.007	62.73
Lauttalampi	44.088.1.003	15.15
Leppilampi	44.055.1.012	3.19
Liesjärvi	44.086.1.012	54.9
Liiverinjärvi	44.096.1.011	19.27
Likalammikko	44.082.2.002	3.07

Löyänjärvi	44.076.1.004	40.15
Mäenpäänjärvi	44.064.1.001	2.68
Mäki-Aijalainen	44.089.1.001	5.64
Mäntylänlampi	44.055.1.014	1.49
Matkuslammit et.	44.051.1.005	2.04
Matkuslampi	44.051.1.007	1.3
Matolampi	44.085.1.002	7.4
Mäyrynlampi	44.042.1.003	2.46
Menkijärvi	44.036.1.003	153.64
Miekkajärvi	44.055.1.001	78.1
Mikkilänjärvi	44.064.1.002	3.17
Mulkkujärvi	44.095.1.002	149.85
Murhijärvi	44.086.1.016	3.92
Mustalampi	44.067.1.002	11.06
Mustalampi	44.086.1.007	2.45
Mustalampi	44.096.1.009	1.69
Mutikanjärvi (ump.)	44.036.1.006	0.2
Mutkanjärvi	44.087.1.007	19.33
Myllyjärvi	44.087.1.004	16.98
Neva-Aijalainen	44.089.1.002	6.35
Nisosjärvi (ump.)	44.041.1.002	45.07
Oijärvi	44.061.1.002	58.1
Okslampi	44.057.1.004	19.58
Ouranlampi	44.057.1.002	0.46
Pääjärvi	44.024.1.001	13.55
Paavonlampi	44.088.1.013	0.9
Pahkajärvi	44.062.1.001	5.95
Paskalampi	44.053.1.001	1.09
Paskolampi	44.044.1.008	5.16
Passinlampi	44.088.1.007	1.86
Perälampi	44.072.1.002	5.13
Pettujärvi	44.055.1.003	29.11
Pieni Kaideslampi	44.054.1.007	0.94
Pieni Ristijärvi	44.086.1.014	19.6
Pierinlampi	44.095.1.004	8.79
Pikku Kukkolampi	44.053.1.011	1.79
Pikku-Pettu	44.055.1.004	1.41
Pitkäjärvi	44.086.1.006	27.91
Pohjoinen Edesjärvi	44.056.1.001	45.46
Ponnenjärvi	44.083.1.001	193.53
Porkkuslampi	44.042.1.004	18.09
Porolampi	44.024.1.003	10.02
Porraslampi	44.036.1.002	51.6
Pumppulampi	44.051.1.001	5.36
Puronlampi	44.096.1.006	1.28
Putulanjärvi	44.096.1.002	41.16
Pyörähäinen	44.086.1.009	3.63
Pyöräinen	44.075.1.001	2.54
Pyydyslampi	44.055.1.015	1.97

Pyylampi	44.053.1.004	49.76
Rannanjärvi	44.028.1.001	0.63
Ranta-Töysän järvi	44.071.1.001	238.99
Rasvalampi	44.068.1.001	11.05
Rautaisenjärvi	42.063.1.003	7.19
Riihonjärvi	44.082.1.001	29.47
Ristiinkäytävä	44.055.1.010	41.78
Ristijärvi	44.061.1.001	2.26
Rytilampi	44.091.1.001	3.7
Saarijärvi	44.044.1.002	63.65
Saarijärvi	44.098.1.003	85.38
Salilampi	44.088.1.027	0.95
Santerinlampi	44.051.1.002	1.57
Sapsalampi	44.053.1.005	111.31
Särkilampi	44.087.1.002	1.77
Sarvijärvi	44.071.1.002	1.25
Saukkojärvi	44.095.1.003	59.9
Sepposenlampi	44.042.1.001	1.18
Seurus	44.033.1.001	70.56
Soukkajärvi	44.086.1.005	4.53
Suojärvi	44.086.1.015	2.65
Suolampi	44.088.1.005	7.65
Suolampi	35.424.1.010	2.86
Sysilampi	44.041.1.003	4.06
Syväjärvi	44.087.1.006	6.14
Syväjärvi	44.055.1.002	9.51
Taikinalampi	44.057.1.003	3.54
Tiisijärvi	44.092.1.003	167.69
Vääräjärv	44.088.1.014	14.66
Vääräjärv	44.055.1.008	6.08
Vähä Allasjärvi	44.096.1.003	84.23
Vähä Korpilampi	44.054.1.004	2.99
Vähä Lahnalampi	44.088.1.002	2.94
Vähä Lauttalampi	44.088.1.004	7.25
Vähä Soukkajärvi	44.096.1.005	13.62
Vähä Vehkajärvi	44.096.1.008	19.99
Vähä Vuorenjärvi	44.076.1.001	7.92
Vähä Vuorijärvi	44.088.1.010	2.19
Vähä Vuorijärvi	44.055.1.006	4.64
Vähä Vuosjärvi	44.024.1.002	16.53
Vähä-Hunnakkojärvi	44.044.1.004	10.3
Vähäjärvi	44.062.1.002	1.84
Vähäjärvi	44.061.1.003	8.83
Vähäjärvi	44.074.1.001	17.26
Vähäjärvi	44.051.1.003	8.53
Vähäjärvi (ump.)	44.037.1.001	14.72
Vähälampi	44.036.1.001	2.16
Vähälampi	44.086.1.019	0.14
Vähä-Sikanen	44.088.1.020	1.44

Välisenlampi	44.054.1.001	8.31
Valkealampi	44.076.1.007	8.44
Valkeislampi	44.086.1.001	4.07
Valkiainen	44.086.1.008	9.94
Valkialampi	44.098.1.002	2.4
Varpulan tekojärvi	44.092.2.002	414.95
Veitsilampi	44.053.1.006	7.23
Vekarinlampi	44.055.1.016	2.7
Vetämäjärvi	44.044.1.010	218.17
Vierulampi	44.086.1.004	10.07
Voitilanjärvi	44.023.1.001	16.12
Vuorijärvi	44.067.1.001	16.85
Vuorijärvi	44.055.1.005	4.21
Vuorilampi	44.076.1.002	14.17
Yläinen Mustalampi	44.088.1.023	5.24
Ylä-Tevajärvi	44.055.1.018	1.87
Ylimutkanjärvi	44.087.1.005	11.79
Ylinen-Jouttilampi	44.088.1.018	1.62